

การพัฒนาการคิดวิเคราะห์ ในวิชาภาษาไทย
(สาระที่ 5 วรรณคดีวรรณกรรม) โดยใช้กระบวนการกลุ่ม

สุชาดา ปิติพร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
พ.ศ. 2559

**The Development of Analytical Thinking in Thai Subject
(Content 5: Thai Literature and Literary Works) with Group Process**

Suchada Pitiporn

**A thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
For the Degree of Master of Curriculum and Instruction
Department of Curriculum and Instruction
College of Education Sciences, Dhurakij Pundit University**

2016

ไม่มีเอกสารจากต้นฉบับ
หน้า ในบรรดงวิทยานิพนธ์

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การพัฒนาการคิดวิเคราะห์ ในวิชาภาษาไทย (สาระที่ 5 วรรณคดี วรรณกรรม) โดยใช้กระบวนการกลุ่ม
ชื่อผู้เขียน	สุชาดา ปิติพร
อาจารย์ที่ปรึกษา	ดร.ไพทยา มีสัตรู
สาขาวิชา	หลักสูตรและการสอน
ปีการศึกษา	2558

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาการคิดวิเคราะห์ ในวิชาภาษาไทย (สาระที่ 5 วรรณคดี วรรณกรรม) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้กระบวนการกลุ่ม 2) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3) ศึกษาพัฒนาการของพฤติกรรมกลุ่ม 4) ศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนรู้โดยกระบวนการกลุ่ม กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนราชวินิตบางเขน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 25 คน ที่ได้รับการเลือกมาแบบเจาะจง (Purposive sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม เรื่องหัวใจชายหนุ่ม วิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 2) แบบทดสอบวัดความคิดวิเคราะห์ 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 4) แบบสังเกตพฤติกรรมกลุ่ม และ 5) แบบสอบถามความพึงพอใจ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ได้แก่ 1) ค่าร้อยละ 2) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) 3) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และ 4) Paired t-test (Dependent) ผลการวิจัยมีดังนี้ 1) ผลการพัฒนาความคิดวิเคราะห์มีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 2) ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นักเรียนได้คะแนนไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 92.00 และนักเรียนที่ได้คะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ มี 2 คน คิดเป็นร้อยละ 8.00 3) ผลการศึกษาพัฒนาการของพฤติกรรมกลุ่ม มีคะแนนอยู่ในเกณฑ์ระดับ ดี 4) ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.70$)

คำสำคัญ : การพัฒนาการคิดวิเคราะห์, กระบวนการกลุ่ม, วิชาภาษาไทย (สาระที่ 5 วรรณคดี)

Thesis Title	The Development of Analytical Thinking in Thai Subject (Content 5: Thai Literature and Literary Works) with Group Process
Author	Suchada Pitiporn
Thesis Advisor	Dr.Paitaya Meesat
Department	Curriculum and Instruction
Academic Year	2015

ABSTRACT

This study is an experimental research. The purpose of this research were to 1) Develop the analytical thinking skills in Thai subject (Content 5: Thai Literature and literary works) of grade 10 students with the usage of group process. 2) Enhance the learning achievement. 3) Strengthen students' development of group behavior. 4) Explore students' satisfactory level towards learning through group process. The sample group was grade 10 students, Rachawinit Bang ken School, 2nd semester, year 2015, 25 students were selected by purposive sampling. Tools used in the research were 1) Lesson plans on Huajai Chaai Num (Young Man's Heart) using the group process; 2) Paper-Based Tests for analytical skill; 3) An achievement Test; 4) Observation sheet of group behavior; and 5) Satisfactory evaluation sheet. Data analysis in this study were 1) Percentage; 2) Arithmetic Mean (\bar{X}); Standard Deviation (S.D); and Paired t-test (Dependent). This study found that 1) The students' score in the analytical post-test could gain statistically significance at .05. 2) The result of developing the learning achievement revealed that 23 students or 92% received higher score than 75% of the standard score, and 2 students or 8% received score below the standard score. 3) Students developed their group behavior at a good standard level. 4) The overview result of students' satisfactory level was in a high level ($\bar{X} = 3.70$).

Key words : development of analytical thinking skills; group process; and content 5: Thai literature and literary works

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี โดยได้รับความกรุณาอย่างสูงจาก อาจารย์ ดร.ไพทยา มีสัจย์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้ให้คำปรึกษา ตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่องของงานวิจัย ตลอดจนให้ความช่วยเหลือในกระบวนการดำเนินการวิจัยมาตั้งแต่ต้นจนสำเร็จ ทำให้งานวิจัยมีคุณค่า และเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ผู้วิจัยขอขอบพระคุณด้วยความเคารพอย่างสูง

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ คณบดี วิทยาลัยครุศาสตร์ และเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัญชลี ทองแถมและผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิภารัตน์ แสงจันทร์ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือให้คำแนะนำ และตรวจแก้ไขในการดำเนินการจัดทำวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยซาบซึ้งและถือเป็นพระคุณอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร.จตุพร มีสกุล อาจารย์ปริยาภรณ์ เพ็ญพ่อง และ อาจารย์สุชาดา ศิริกุล ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ความเมตตา อนุเคราะห์ตรวจสอบ ให้คำแนะนำในการจัดทำเครื่องมือในการวิจัย

คุณงามความดีอันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยมอบแด่บิดา มารดา อันเป็นที่เคารพยิ่ง และคณาจารย์ผู้ประสทาวิชาความรู้ ตลอดจนผู้มีอุปการะคุณทุก ๆ ท่านที่ให้กำลังใจช่วยเหลือจนกระทั่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

สุชาดา ปิติพร

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ฉ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญตาราง.....	ช
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
1.3 สมมติฐานของการวิจัย.....	6
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	7
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
2. แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
2.1 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 : กลุ่มสาระการ เรียนรู้ภาษาไทย.....	11
2.2 หลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนราชวินิตบางเขน.....	17
2.3 กระบวนการกลุ่ม.....	20
2.4 ความคิดวิเคราะห์.....	29
2.5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	36
2.6 ความพึงพอใจ.....	45
2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	48
2.8 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	54
3. ระเบียบวิธีวิจัย.....	55
3.1 กลุ่มเป้าหมาย.....	55
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย.....	56
3.3 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	56
3.4 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	61
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	63

สารบัญ

บทที่	หน้า
3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
4. ผลการศึกษา.....	67
4.1 ผลการพัฒนาการคิดวิเคราะห์ ในวิชาภาษาไทย (สาระที่ 5 วรรณคดี วรรณกรรม) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้กระบวนการกลุ่ม.....	68
4.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในวิชาภาษาไทย (สาระที่ 5 วรรณคดี วรรณกรรม) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้กระบวนการกลุ่ม.....	69
4.3 ผลการพัฒนาการพฤติกรรมกลุ่ม ในวิชาภาษาไทย (สาระที่ 5 วรรณคดีวรรณกรรม) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ใช้กระบวนการกลุ่ม.....	70
4.4 ผลการสำรวจความพึงพอใจที่มีต่อการเรียน ในวิชาภาษาไทย (สาระที่ 5 วรรณคดี วรรณกรรม) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้กระบวนการกลุ่ม.....	73
4.5 ผลการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างพัฒนาการพฤติกรรมกลุ่ม กับผลการคิดวิเคราะห์หลังการเรียน ในวิชาภาษาไทย (สาระที่ 5 วรรณคดี วรรณกรรม) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้กระบวนการกลุ่ม.....	75
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	76
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	79
5.2 อภิปรายผล.....	80
5.3 ข้อค้นพบในการวิจัยครั้งนี้.....	80
5.4 ข้อเสนอแนะ.....	83
บรรณานุกรม.....	85
ภาคผนวก.....	93
ก แผนจัดการเรียนรู้.....	94
ข แบบทดสอบความคิดวิเคราะห์.....	114
ค แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์(เรื่อง หัวใจชายหนุ่ม).....	119
ง แบบสังเกตพฤติกรรมกลุ่ม.....	123
จ แบบสอบถามความพึงพอใจ.....	124
ประวัติผู้เขียน.....	126

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.1 ผลการเปรียบเทียบคะแนนการคิดวิเคราะห์ก่อนและหลังการเรียนรู้โดยใช้ กระบวนการกลุ่ม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4.....	68
4.2 แสดงผลคะแนน / คำร้อยละ จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ (เรื่องหัวใจชายหนุ่ม) จากการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4.....	69
4.3 คะแนนการสังเกตพฤติกรรมกลุ่ม ในวิชาภาษาไทย (สาระที่ 5 วรรณคดี วรรณกรรม) โดยใช้กระบวนการกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4.....	70
4.4 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนในวิชาภาษาไทย(สาระที่ 5 วรรณคดี วรรณกรรม)โดยใช้กระบวนการกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4.....	73
4.5 เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างพัฒนาการพฤติกรรมกลุ่มครั้งที่ 3 กับผลการคิดวิเคราะห์หลังการเรียน ในวิชาภาษาไทย(สาระที่ 5 วรรณคดี วรรณกรรม)โดยใช้กระบวนการกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4.....	75

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

วรรณคดีไทยคือการแสดงออกซึ่งอารมณ์ ความรู้สึกซาบซึ้งตรึงใจของกวี ถือเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอันทรงคุณค่ายิ่งในสังคมไทย ด้วยเพราะวรรณคดีไทย มีทั้งความเป็นศาสตร์และศิลป์ในตนเอง โดยหากพิจารณาวรรณคดีไทยในฐานะของความเป็นศาสตร์แล้ว วรรณคดีไทยเป็นอักษรศาสตร์ หรือศาสตร์แห่งการใช้ถ้อยคำ และยังมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กับศาสตร์แขนงอื่น ๆ เป็นจำนวนมาก ทั้งประวัติศาสตร์ สังคมศาสตร์ ภูมิศาสตร์ วัฒนธรรมศึกษา จิตวิทยา ปรัชญาและศาสนา เป็นต้น กล่าวคือวรรณคดีไทยนั้นทำหน้าที่เป็นกระจกเงาสะท้อนให้เห็นภาพสังคมและวัฒนธรรมของคนไทยในยุคสมัยต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี หากพิจารณาวรรณคดีไทยในฐานะของความเป็นศิลป์แล้ว วรรณคดีไทยใช้วรรณศิลป์หรือศิลปะแห่งการใช้ถ้อยคำ สร้างสรรค์ความงามเชิงสุนทรียะให้แก่ผู้เสพงานผ่านความไพเราะของถ้อยคำ ท่วงทำนองการประพันธ์และจินตนาการอันสร้างสรรค์ของกวี ความหมายแฝงและจินตภาพในถ้อยคำ อาจจะมีความหมายต่างกันขึ้นอยู่กับการตีความหมายและความซาบซึ้งใจของผู้เสพงานแต่ละคน กล่าวได้ว่าวรรณคดีไม่ใช่เป็นเพียงศาสตร์ที่ให้ความรู้ และยังเป็นศิลป์ที่นำความงามและความละเอียดอ่อนมาสู่ชีวิตและจิตใจ หรืออีกนัยหนึ่ง วรรณคดีช่วยให้เรามองเห็นความงามและความประณีตที่แฝงอยู่ในสิ่งทั้งหลายในชีวิต (ชัตสุณี สินธุสิงห์, 2532)

ปัจจุบันการเรียนการสอนวรรณคดีไทยไม่ได้เอื้อให้นักเรียนได้รับประโยชน์จากความเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ของวรรณคดีเท่าที่ควร กล่าวคือการเรียนการสอนวรรณคดียังคงมุ่งเน้นเพียงแค่นั้นให้นักเรียนเข้าใจความหมายและท่องจำคำศัพท์โบราณหรือคำศัพท์ยาก ๆ เพื่อให้ทำข้อสอบได้ อีกทั้งครูบางคนให้นักเรียนแปลความหมายงานประพันธ์หรือยกเรื่อง ที่ใช้ภาษาวรรณศิลป์ อย่างดีเยี่ยมให้เป็นร้อยแก้วที่ต้องสละสลวยยิ่งขึ้นไปโดยคำนึงถึงเพียงความหมายตรงของคำนั้น ๆ เท่านั้น หรือครูบางคนมุ่งเน้นให้นักเรียนพยายามจดจำรายละเอียดปลีกย่อยซึ่งหากไม่ตั้งใจจริงๆ ก็คงจำไม่ได้แต่ครูก็จะเน้นย้ำว่าเป็นเรื่องสำคัญจนต้องจำให้ได้ขึ้นใจ

ที่จริงแล้ว หากต้องการให้นักเรียนได้รับประโยชน์จากการเรียนวรรณคดีอย่างเต็มที่ วัตถุประสงค์การเรียนการสอนวรรณคดีไทยในโรงเรียนควรมุ่งเน้นให้นักเรียนเห็นรู้จัก

และเข้าใจภาษาในเชิงวรรณศิลป์ และความรู้ที่เป็นศาสตร์ต่าง ๆ อันได้แก่แนวคิด ค่านิยม และพฤติกรรมของคนในยุคสมัยนั้น ๆ ด้วย ผ่านการตีความข้อคิดคำสอน และพฤติกรรมของตัวละคร

ดังที่กล่าวข้างต้น การสอนวรรณคดีไทยในโรงเรียนหลายแห่งไม่ได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งให้นักเรียนได้รับประโยชน์จากแนวคิด โลกทัศน์ ค่านิยม ความคิดความเชื่อที่ปรากฏในวรรณคดีเรื่องนั้น ๆ หากเป็นการสอนเพื่อการอ่านเอาเรื่องเพื่อตอบคำถามใครทำอะไรที่ไหน หรือการสอนอ่านออกเสียงเท่านั้น การสอนวิธีดังกล่าวนี้ไม่ได้ตอบสนองต่อการกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ของวิชาวรรณคดีไว้ในหลักสูตรวิชาภาษาไทยทุกระดับชั้นตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาจนถึงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย การเรียนการสอนวรรณคดี เพื่อให้ได้ผลสัมฤทธิ์ตามจุดประสงค์ของหลักสูตร ครูจะต้องฝึกให้นักเรียนได้พินิจวรรณคดี คือ ศึกษาวรรณคดีอย่างลึกซึ้ง โดยการอ่านวรรณคดีอย่างพินิจพิเคราะห์ ทำความเข้าใจ ดีความ พิจารณาเนื้อหา และแนวคิด แล้วสามารถประเมินค่าวรรณคดีเรื่องนั้น ๆ ทั้งในด้านศิลปะการประพันธ์ องค์ประกอบ และคุณค่าได้ (จารุวรรณ เทียนเงิน, 2547, น.5) โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งแต่ละกระบวนการจัดการเรียนรู้นั้นจะเกิดขึ้นได้ ก็ต้องมีครูเป็นผู้ดำเนินการจัดเนื้อหาและจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความถนัดของนักเรียน

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ มาตรา 24 กล่าวว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาดำเนินการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของนักเรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เข้าใจจิตวิทยาการเรียนรู้และจิตวิทยาพัฒนาการ ก็จะจัดการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของนักเรียนได้ โดยพิจารณาความเหมาะสมเป็นรายวิชา รายกิจกรรม ว่าวิชาใด เรื่องใด กิจกรรมใด สามารถมอบหมายงานแก่นักเรียนเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่มตามความสนใจหรือความถนัด การทำเช่นนี้จะทำให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการทำกิจกรรม มีกำลังใจ และมั่นใจที่จะเรียนรู้ต่อไป เพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง สนับสนุนให้ครู จัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ไปพร้อมกับสื่อการเรียนการสอนทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ กล่าวคือการเรียนรู้มีกระบวนการและวิธีการที่หลากหลาย ครูต้องคำนึงถึงพัฒนาการความสามารถทั้งทางด้านร่างกาย และสติปัญญา วิธีการเรียนรู้ ความสนใจของนักเรียนเป็นระยะ ๆ และต่อเนื่อง ดังนั้นการจัดการเรียนรู้แต่ละช่วงชั้นควรใช้รูปแบบและวิธีการที่หลากหลายเน้นการจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริง การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ร่วมกันและการเรียนรู้จากธรรมชาติ การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง การเรียนรู้แบบบูรณาการ กำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ร่วมกัน และยึดนักเรียนเป็นสำคัญ

แนวทางในการสอนวรรณคดีไทยในโรงเรียนที่ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้คือ ครูควรส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักคิดแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น การอ่านวรรณคดีจะทำให้มองเห็นแง่มุมเรื่องราว ชีวิต และพฤติกรรมของตัวละครต่างยุคต่างสมัย พฤติกรรมของตัวละครจนเป็นบทเรียนชีวิตจำลองที่ทำให้นักเรียนรู้จักคิด และติดตาม ครูควรใช้สิ่งเหล่านี้เป็นตัวอย่างฝึกฝนการใช้สติปัญญาคิดแก้ปัญหาของนักเรียน สถานการณ์ต่างๆ และพฤติกรรมของตัวละครที่เกิดขึ้น ก็ยกขึ้นมาเป็นแบบฝึกประสบการณ์ทดลองใช้มุมมอง และแนวคิดของนักเรียนในการไตร่ตรองใคร่ครวญเพื่อเพิ่มพูนสติปัญญา

การคิดวิเคราะห์ เป็นกระบวนการทางพุทธิปัญญา ของบุคคลที่จะพิจารณาข้อมูล ปัญหา หรือสถานการณ์ อย่างไตร่ตรอง รอบคอบ ผ่านกระบวนการแปลความหมาย การวิเคราะห์ และประเมิน โดยอาศัยความรู้ กระบวนการคิดและประสบการณ์ของตนเอง เพื่อนำไปสู่ข้อสรุป และการตัดสินใจอย่างสมเหตุสมผล ว่าสิ่งใดถูกต้อง สิ่งใดควรเชื่อ สิ่งใดควรทำ (Emmis, 1985, p.45-48) การอ่านเชิงคิดวิเคราะห์ต้องอาศัยการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดไตร่ตรอง และคิดอย่างสร้างสรรค์ ต้องอาศัยการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งการคิดเชิงวิเคราะห์ทำให้ผู้อ่านจับประเด็นและทำความเข้าใจในขณะที่อ่าน เมื่อผู้อ่านค้นหาข้อมูล ประเด็นสำคัญได้แล้ว ผู้อ่านต้องตรวจสอบหาข้อมูลหลักฐานมาสนับสนุนแล้วจึงตัดสินใจประเมิน เพื่อสรุปความคิดเห็นได้อย่างสมเหตุสมผลในที่สุด (Kurland, 2003, p.144 – 145)

โดยภาพรวมแล้ว คนไทยส่วนมากยังขาดทักษะการคิด โดยเฉพาะทักษะการคิดวิเคราะห์ ทำให้ความสามารถในการแข่งขันในเรื่องต่างๆอยู่ในระดับต่ำ ไม่ว่าจะเปรียบเทียบระหว่างคนในภูมิภาคเอเชียด้วยกัน หรือนานาอารยประเทศอื่น ๆ จะเห็นได้จากรายงานการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ในปีพุทธศักราช 2552 มาตรฐานที่ได้คะแนนต่ำมากที่สุด คือ มาตรฐานที่ 4 นักเรียนมีความสามารถคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณซึ่งได้คะแนนต่ำสุดกว่าทุกมาตรฐาน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552 เอกสารเผยแพร่) การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิดตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 จึงเป็นวิธีที่จะช่วยให้นักเรียนพัฒนาความสามารถคิดวิเคราะห์ได้ และนำทักษะนี้ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันของคน

ครูสามารถพัฒนาทักษะความคิดวิเคราะห์ของนักเรียนได้ ดังที่Jarolimek & Parker (อ้างถึงใน อาร์ม โพร้พจน์, 2550, น.16) ได้กล่าวว่า วิธีการคิดวิเคราะห์สามารถสอนได้เพราะเป็นเรื่องความรู้ ความเข้าใจ และทักษะที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมทางสมองตามทฤษฎีของ Bloom กล่าวคือ การสอนให้เกิดพุทธิพิสัยระดับต่ำ ได้ได้แก่นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ และสามารถอธิบาย

ขั้นตอนได้ การสอนให้เกิดพุทธิพิสัยระดับสูงคือ การวิเคราะห์การสังเคราะห์ และการประเมินผล รวมทั้งมีความสามารถที่จะนำความคิดต่าง ๆ มารวมกันเพื่อนเกิดมโนทัศน์ใหม่ๆ เพื่อให้เข้าใจสถานการณ์ต่าง ๆ

กล่าวได้ว่าการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์สามารถทำได้โดยการดำเนินการจัดการเรียนรู้ ตามขั้นตอนอย่างมีระบบ ซึ่งจะช่วยให้เกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ประสบผลสำเร็จตามความมุ่งหมายซึ่งในขณะเดียวกันกระบวนการทางสมองมีการปฏิบัติตามลำดับขั้นตอน เริ่มจากความรู้ความเข้าใจ การนำไปใช้ มีการเชื่อมโยงสิ่งเร้ากับการตอบสนองของการคิด โดยฝึกคิด ฝึกตั้งคำถาม กำหนดสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์ การคิดตีความ การคิดวิเคราะห์ และสังเคราะห์การคิดแบบย้อนทวน การคิดจำแบบแยกแยะ การคิดเชื่อมโยงสัมพันธ์ และการคิดจัดอันดับเป็นการปฏิบัติตามหลักการเป็นขั้นตอนคือ การกำหนดปัญหาหรือวัตถุประสงค์ กำหนดหลักการพิจารณาแยกแยะและสรุปหาคำตอบ

จะเห็นได้หากต้องการให้นักเรียนนิเวศวิทยาอ่านเป็น คิดเป็น และประยุกต์ใช้เป็น ครูจำเป็นต้องฝึกกระบวนการคิด การที่จะฝึกกระบวนการคิดให้นักเรียนรู้สึกสนุก ทำง่าย และผ่อนคลายสามารถทำได้โดยการใช้กระบวนการกลุ่ม

การฝึกการคิดวิเคราะห์โดยใช้วิธีสอนแบบกระบวนการกลุ่มที่มีพื้นฐานความเชื่อเกี่ยวกับการเรียนรู้ว่า (1) การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่เป็นไปอย่างต้นตัว มีชีวิตชีวา (2) การเรียนรู้เกิดขึ้นได้จากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่หลากหลาย (3) การค้นพบด้วยตนเอง เป็นการเรียนรู้ที่มีความหมายสำหรับนักเรียน และช่วยให้นักเรียนเกิดความเข้าใจได้ดี (4) การเรียนรู้กระบวนการมีความสำคัญ และ (5) การนำความรู้ไปใช้ช่วยให้การเรียนรู้มีความหมายยิ่งขึ้น (ทิสนา แคมมณี, 2545, น.142 - 143)

การเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มถือเป็นวิธีการหนึ่งของการเรียนแบบร่วมมือ (Cooperative Learning) เป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนที่น่าสนใจและเป็นการสอนที่เน้นให้นักเรียนเป็นศูนย์กลาง ให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ รู้จักคิดรู้จักทำ รู้จักแก้ปัญหาาร่วมกัน เพื่อให้ตนเองและกลุ่มประสบความสำเร็จ การเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มจะมีลักษณะการแบ่งกลุ่มที่ประกอบด้วย เด็กเก่ง เด็กปานกลางและเด็กอ่อนอยู่รวมกัน ซึ่งมีอัตราส่วน 2 : 2 : 2 แล้วให้นักเรียนร่วมกันแก้ปัญหา และทำกิจกรรมให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ครูกำหนดจุดมุ่งหมายที่สำคัญ คือ นักเรียนแลกเปลี่ยนความคิดและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความรับผิดชอบในการทำงานเท่าๆ กัน มีทักษะในการทำงานกลุ่ม มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน นอกจากช่วยฝึกทักษะทางสังคมแล้วยังฝึกการศึกษาค้นคว้า และช่วยปลูกฝังบุคลิกภาพประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นในตัวนักเรียนอีกด้วย

การเรียนการสอนแบบกระบวนการกลุ่ม เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียนที่ช่วยให้นักเรียนให้ประสบความสำเร็จไปพร้อมๆกัน นอกจากจะช่วยให้นักเรียนเกิดความรู้สึกสนุกสนานในการเรียน ลดความกังวลเพราะนักเรียนได้แลกเปลี่ยนและเรียนรู้ไปกับเพื่อนในกลุ่มของตนเองการช่วยกันคิดวิเคราะห์เนื้อหาในส่วนต่าง ๆ ร่วมกัน ช่วยให้ผู้เรียนจะสามารถพัฒนาความคิดวิเคราะห์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของตนเอง

จากเหตุผลดังกล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาความคิดวิเคราะห์ ในการเรียนวิชาภาษาไทย (สาระที่ 5 วรรณคดีวรรณกรรม) โดยการจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่ม ที่เชื่อว่าการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นกระบวนการสร้างความรู้มากกว่าการรับรู้เพียงอย่างเดียว ซึ่งเป็นการสนับสนุนกระบวนการสร้างองค์ความรู้ และส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์การทำงานแบบร่วมมือกันให้แก่แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งถือว่าเป็นช่วงของวัยรุ่น เป็นวัยที่มีลักษณะเฉพาะเป็นของตนเอง ผู้วิจัยจึงต้องการที่จะพัฒนาความคิดวิเคราะห์ในตัวนักเรียนให้มีความซึ้นกว่าเดิม และให้เกิดการเรียนรู้ที่คงทนและยั่งยืนต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์ ในวิชาภาษาไทย (สาระที่ 5 วรรณคดี วรรณกรรม) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้กระบวนการกลุ่ม
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในวิชาภาษาไทย (สาระที่ 5 วรรณคดี วรรณกรรม) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้กระบวนการกลุ่ม
3. เพื่อศึกษาพัฒนาการพฤติกรรมกลุ่ม ในวิชาภาษาไทย (สาระที่ 5 วรรณคดี วรรณกรรม) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ใช้กระบวนการกลุ่ม
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการเรียน ในวิชาภาษาไทย (สาระที่ 5 วรรณคดี วรรณกรรม) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้กระบวนการกลุ่ม

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

1. นักเรียนที่เรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม มีพัฒนาการทางการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
2. นักเรียนที่เรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในวิชาภาษาไทย (สาระที่ 5 วรรณคดี วรรณกรรม) มีคะแนนไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75
3. นักเรียนมีคะแนนพัฒนาการของพฤติกรรมกลุ่มสูงขึ้น
4. นักเรียนที่เรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มมีความพึงพอใจระดับมาก

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนราชวินิตบางเขน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 10 ห้องเรียน จำนวน 318 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนราชวินิตบางเขน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 25 คน ที่ได้รับการเลือกมาแบบเจาะจง (Purposive sampling)

2. ตัวแปรที่จะศึกษา

ตัวแปรต้น

1. การเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม

ตัวแปรตาม

1. การคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในวิชาภาษาไทย (สาระที่ 5 วรรณคดี วรรณกรรม) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม

3. พัฒนาการพฤติกรรมกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม

4. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง คือ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558

4. เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ วิชาภาษาไทย (สาระที่ 5 วรรณคดี วรรณกรรม) เรื่อง หัวใจชายหนุ่ม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม หมายถึง การจัดกลุ่มนักเรียนโดยครูกำหนดให้สมาชิกแต่ละกลุ่มมีระดับความสามารถที่แตกต่างกัน โดยคละสัคส่วนเป็นนักเรียนเก่ง 1 คน ปานกลาง 2 คน และอ่อน 1 คน เพื่อให้สมาชิกกลุ่มช่วยเหลือกัน และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนในลักษณะของการทำกิจกรรมเป็นกลุ่ม โดยมีครูเป็นผู้คอยสนับสนุนการเรียนรู้ทำให้นักเรียนเกิดความรู้ทั้งด้านเนื้อหา และด้านมนุษยสัมพันธ์

การคิดวิเคราะห์ หมายถึง ลักษณะการคิดใน 3 ลักษณะ คือ การคิดวิเคราะห์ที่ ส่วนประกอบ ซึ่งหมายถึง การรู้จักจำแนกหมวดหมู่ และ จัดกลุ่ม รวมถึงยังสามารถแยกแยะได้ว่า อะไรคือข้อเท็จจริง หรือข้อคิดเห็น การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ คือการที่ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงหา ความเกี่ยวข้องของส่วนประกอบหนึ่งกับอีกส่วนได้ และสุดท้าย คือ การวิเคราะห์หลักการเพื่อการ ประเมิน และตัดสินใจ กล่าวคือผู้วิเคราะห์สามารถประเมินและเลือกได้ว่าอะไรดี หรือไม่ดี เหมาะสม หรือไม่เหมาะสม ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนจะถือว่ามีการพัฒนา กี่ต่อเมื่อผู้เรียนสามารถแยกส่วนประกอบ หาความสัมพันธ์ และสามารถประเมินเพื่อการตัดสินใจ ได้ (สุวิทย์ มูลคำ, 2547)

นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนวิชาภาษาไทย (สาระที่ 5 วรรณคดี วรรณกรรม) ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนราชวินิตบางเขน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถ ความสำเร็จ และสมรรถภาพด้านต่างๆ ของผู้เรียนที่ได้จากการเรียนรู้อันเป็นผลมาจากการเรียนการสอน การฝึกฝนแต่ละบุคคลที่วัดได้จากการ ทดสอบก่อนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนราชวินิตบางเขนที่มีต่อ การพัฒนาความคิดวิเคราะห์ วิชาภาษาไทย (สาระที่ 5 วรรณคดีวรรณกรรม) โดยใช้กระบวนการ กลุ่ม

ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่ดีในการเรียนการสอนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 4 โรงเรียนราชวินิตบางเขน ที่มีต่อการพัฒนาความคิดวิเคราะห์ วิชาภาษาไทย (สาระที่ 5 วรรณคดีวรรณกรรม) โดยใช้กระบวนการกลุ่ม

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง การพัฒนาการคิดวิเคราะห์ ในวิชาภาษาไทย (สาระที่ 5 วรรณคดี วรรณกรรม) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้กระบวนการกลุ่ม ผู้วิจัยได้ตรวจสอบเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนงานวิจัย ดังต่อไปนี้

- 2.1 หลักสูตรแกนกลางสถานศึกษา พุทธศักราช 2551
- 2.2 หลักสูตรสถานศึกษา
- 2.3 การเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่ม
 - 2.3.1 ความหมายของคำว่า กระบวนการกลุ่ม
 - 2.3.2 จุดมุ่งหมายของกระบวนการกลุ่ม
 - 2.3.3 หลักการสอนตามทฤษฎีกระบวนการกลุ่ม
 - 2.3.4 องค์ประกอบของกระบวนการกลุ่ม
- 2.4 ความคิดวิเคราะห์
 - 2.4.1 ความหมายของการคิดวิเคราะห์
 - 2.4.2 องค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์
 - 2.4.3 ลักษณะความสำคัญของการคิดวิเคราะห์
 - 2.4.4 แนวทางการสอนให้นักเรียนเกิดความคิดวิเคราะห์
 - 2.4.5 ประโยชน์ของการคิดวิเคราะห์
- 2.5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 2.5.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 2.5.2 องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 2.5.3 การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 2.5.4 ความหมายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 2.5.5 ประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 2.5.6 การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 2.5.7 ประโยชน์ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.6 ความพึงพอใจ

2.6.1 ความหมายของความพึงพอใจ

2.6.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.8 กรอบแนวคิดในงานวิจัย

2.1 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

2.1.1 วิสัยทัศน์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนานักเรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติ ให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้ง เจตคติ ที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นนักเรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

2.1.2 หลักการ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

1. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมบนพื้นฐาน ของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล
2. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาค และมีคุณภาพ
3. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น
4. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลาและการจัดการเรียนรู้
5. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ
6. เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์

2.1.3 จุดหมาย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนานักเรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับนักเรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต
3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย
4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์ และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

สมรรถนะสำคัญของนักเรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในการพัฒนานักเรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งเน้นพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งจะช่วยให้ นักเรียนเกิดสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนี้

2.1.4 สมรรถนะสำคัญของนักเรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งให้นักเรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสาร ที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม
2. ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

3. ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น ต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือก และใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคมในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม

2.1.5 คุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ดังนี้

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. ซื่อสัตย์สุจริต
3. มีวินัย
4. ใฝ่เรียนรู้
5. อยู่อย่างพอเพียง
6. มุ่งมั่นในการทำงาน
7. รักความเป็นไทย
8. มีจิตสาธารณะ

นอกจากนี้ สถานศึกษาสามารถกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติมให้สอดคล้องตามบริบทและจุดเน้นของตนเอง

2.1.6 มาตรฐานการเรียนรู้

การพัฒนานักเรียนให้เกิดความสมดุล ต้องคำนึงถึงหลักพัฒนาการทางสมองและพหุปัญญา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดให้นักเรียนเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนี้

1. ภาษาไทย
2. คณิตศาสตร์
3. วิทยาศาสตร์
4. สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
5. สุขศึกษาและพลศึกษา
6. ศิลปะ
7. การงานอาชีพและเทคโนโลยี
8. ภาษาต่างประเทศ

ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาคุณภาพนักเรียน มาตรฐานการเรียนรู้ระบุสิ่งที่นักเรียนพึงรู้ ปฏิบัติได้ มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากนั้นมาตรฐานการเรียนรู้ยังเป็นกลไกสำคัญ ในการขับเคลื่อนพัฒนาการศึกษาทั้งระบบ เพราะมาตรฐานการเรียนรู้จะสะท้อนให้ทราบว่าต้องการอะไร จะสอนอย่างไร และประเมินอย่างไร รวมทั้งเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบเพื่อประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอก ซึ่งรวมถึงการทดสอบระดับเขตพื้นที่การศึกษา และการทดสอบระดับชาติ ระบบการตรวจสอบเพื่อประกันคุณภาพดังกล่าวเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยสะท้อนภาพการจัดการศึกษาว่าสามารถพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพตามที่มาตรฐานการเรียนรู้กำหนดเพียงใด

2.1.7 ทำไมต้องเรียนภาษาไทย

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจกรรม การงาน และดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่างๆ เพื่อพัฒนาความรู้ กระบวนการคิด วิเคราะห์ วิจัย และสร้างสรรค์ ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ

นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี สุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์ และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป

2.1.8 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่างๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกในโอกาสต่างๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษา และพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

2.1.9 ตัวชี้วัดรายวิชา

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.4-6	1. วิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น	- หลักการวิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมเบื้องต้น - จุดมุ่งหมายการแต่งวรรณคดีและวรรณกรรม - การพิจารณารูปแบบของวรรณคดีและวรรณกรรม

		- การพิจารณาเนื้อหาและกลวิธีในวรรณคดีและวรรณกรรม - การวิเคราะห์และการวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม
	2. วิเคราะห์ลักษณะเด่นของวรรณคดี เชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ และวิถีชีวิตของสังคมในอดีต	- การวิเคราะห์ลักษณะเด่นของวรรณคดีและวรรณกรรมเกี่ยวกับเหตุการณ์ประวัติศาสตร์ และวิถีชีวิตของสังคมในอดีต
	3. วิเคราะห์และประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ของวรรณคดีและวรรณกรรม ในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ	- การวิเคราะห์และประเมินคุณค่าวรรณคดีและวรรณกรรม - ด้านวรรณศิลป์ - ด้านสังคมและวัฒนธรรม
	4. สังเคราะห์ข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง	- การสังเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรม
	5. รวบรวมวรรณกรรมพื้นบ้านและอธิบายภูมิปัญญาทางภาษา	- วรรณกรรมพื้นบ้านที่แสดงถึงภาษากับวัฒนธรรมภาษาถิ่น
	6. ท่องจำและบอกคุณค่าบทอาขยานตามที่กำหนดและบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจและนำไปใช้อ้างอิง	- บทอาขยานและบทร้อยกรองที่มีคุณค่า - บทอาขยานตามที่กำหนด - บทร้อยกรองตามความสนใจ

2.2 หลักสูตรสถานศึกษา

โรงเรียนราชวินิตบางเขนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักงานเขตมัธยมศึกษา เขต 2 ตั้งอยู่ เลขที่ 22/18 ซอยวงศัวาน 43 แยก 2-22 ถนนงามวงศ์วาน แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร 10210

2.2.1 ประวัติโรงเรียน

โรงเรียนราชวินิตบางเขนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักงานเขตมัธยมศึกษา เขต 2 เนื้อที่ 9 ไร่ 2 งาน 13 ตารางวา ที่ดินที่บริจาคโดย คุณย่าพัน คำจงจิตร ได้มอบไว้แก่วัดทองสุทธาราม แขวงบางซื่อ เมื่อปี 2528 ในช่วงที่พระครูสุวรรณสุทธารามเป็นเจ้าอาวาสวัดทองสุทธาราม และนายสุรินทร์ ต่อเนื่อง ผู้อำนวยการโรงเรียนสุวรรณ - สุทธารามวิทยา เมื่อก่อตั้งโรงเรียนได้รับนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในแขวงบางซื่อ ท่าทราย ทุ่งสองห้อง และอำเภอเมืองนนทบุรี ในขณะนั้นยังไม่มีโรงเรียนใกล้บ้านต้องเดินทางไปเรียนต่อยังโรงเรียนที่

อยู่ไกล พระครูสุวรรณ - สุทธารมย์ และคณะกรรมการวัดได้ทำหนังสืออนุญาตให้กรมสามัญศึกษาใช้ที่ดินแปลงนี้สร้างโรงเรียนชื่อว่าโรงเรียนบางเขนวิทยาเมื่อปีการศึกษา 2530 ซึ่งในระยะแรกได้ทำการเรียนการสอนที่โรงเรียนสุวรรณ - สุทธารามวิทยา

วันที่ 11 ตุลาคม 2531 ได้ขนย้ายวัสดุอุปกรณ์จากโรงเรียนสุวรรณสุทธาราม มาสู่โรงเรียนบางเขนวิทยา และเปิดทำการเรียนการสอน ณ โรงเรียนบางเขนวิทยา ในวันที่ 1 พฤศจิกายน 2531 ซึ่งเป็นภาคเรียนที่ 2 ของปีการศึกษา 2531

โรงเรียนบางเขนวิทยา ได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ ให้ใช้ชื่อโรงเรียนว่า โรงเรียนราชวินิตบางเขน เพื่อเป็นไปตามพระราชดำริในการจัดตั้งโรงเรียน ดังนั้นในวันที่ 2 กรกฎาคม 2534 กระทรวงศึกษาธิการได้ออกประกาศกระทรวงศึกษาธิการให้เปลี่ยนชื่อโรงเรียนบางเขนวิทยาเป็น โรงเรียนราชวินิตบางเขนสืบต่อไป และได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ ให้อัญเชิญพระมหาพิชัยมงกุฎ เป็นตราสัญลักษณ์ของโรงเรียน ต่อมาวันที่ 25 พฤศจิกายน 2540 โรงเรียนราชวินิตบางเขนได้ผ่านเกณฑ์การประเมินและได้รับการประกาศให้เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีการศึกษา 2540 เมื่อวันที่ 30 มกราคม 2541

2.2.2 ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียน

ระดับชั้นที่เปิดสอน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

โครงสร้างหลักสูตร

ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

หลักสูตรปกติ

หลักสูตรความเป็นเลิศด้านวิชาการ (Talented Class Program)

- Intensive Science – Math Program

- Intensive English Program

ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ห้องเรียนพิเศษวิทยาศาสตร์ – คณิตศาสตร์

ห้องเรียนพิเศษคณิตศาสตร์ – ภาษาอังกฤษ

กลุ่มการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์ – คณิตศาสตร์

กลุ่มการเรียนรู้ คณิตศาสตร์ – ภาษาอังกฤษ

กลุ่มการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษ – ภาษาญี่ปุ่น

กลุ่มการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษ – ภาษาจีน

กลุ่มการเรียนรู้ ธุรกิจคอมพิวเตอร์

กลุ่มการเรียนรู้ ภาษาไทย – สังคมศึกษา

กลุ่มการเรียนรู้ ทักษะอาชีพ

ปรัชญาโรงเรียน: ทนุ โศ โสฎ โฐ มนุสุ เส สุ

อักษรย่อโรงเรียน: ร.น.บ.

คติพจน์ประจำโรงเรียน: มีวินัย ใฝ่ศึกษา พัฒนาชุมชน

เอกลักษณ์: โรงเรียนราชวินิตบางเขนเป็นโรงเรียนในโครงการพระราชดำริ

อัตลักษณ์ของโรงเรียน: ลูกราชวินิตบางเขน เป็นคนดีแห่งพระบารมีปกเกล้า

สีประจำโรงเรียน: กรมท่า – ขาว

2.2.3 วิสัยทัศน์ (Vision)

โรงเรียนมุ่งจัดการศึกษาให้นักมีคุณภาพมาตรฐานสู่ความเป็นสากล เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของชุมชนบนพื้นฐานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.2.4 พันธกิจ (Mission)

1. พัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา สู่ความเป็นสากล
2. พัฒนาระบบการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานบนพื้นฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
3. ส่งเสริม พัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นมืออาชีพตามมาตรฐานวิชาชีพ
4. พัฒนาโรงเรียนให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ของชุมชน และเครือข่ายทางการศึกษา

2.2.5 เป้าประสงค์ (Corporate objective)

เพื่อให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาระดับพื้นฐาน มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามสมรรถนะสำคัญของนักเรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง มีคุณธรรม จริยธรรม สุขภาพกาย สุขภาพจิตดี เป็นผู้นำด้านความรู้และดำรงชีวิตตามแนวปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง ได้อย่างเป็นสุข ยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2.2.6 ยุทธศาสตร์ (Strategic Plan)

1. พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่หลากหลาย และส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ โดยชุมชนมีส่วนร่วมเพื่อสู่ความเป็นมาตรฐานสากล
2. ปลูกฝังและพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีสุขภาพจิตที่ดี นำมาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

3. ส่งเสริม พัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นผู้มืออาชีพตามมาตรฐานวิชาชีพ
4. พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล
5. พัฒนาโรงเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ บริการชุมชน และเครือข่ายทางการศึกษา

2.3 กระบวนการกลุ่ม

2.3.1 ความหมายของคำว่า กระบวนการกลุ่ม

ทิสนา เขมมณี (2545, น.139) ให้ความหมายกระบวนการไว้ว่าหมายถึง กระบวนการ ขั้นตอน วิธีการ พฤติกรรมและปฏิสัมพันธ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานกลุ่ม ซึ่งจะช่วยให้กลุ่มดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ คือ ได้ทั้งผลงานที่ดี และได้ทั้งความรู้สึกและความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ร่วมงาน ซึ่งจะเกิดขึ้นมากน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับพลังผลักดันจากองค์ประกอบและปฏิสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ของกลุ่ม หากผู้นำและสมาชิกกลุ่มมีความรู้ ความเข้าใจ เรื่องกลุ่มสัมพันธ์ ก็ย่อมส่งผลต่อกระบวนการของกลุ่มด้วย ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์ประกอบของกลุ่มที่จำเป็นต่อการดำเนินงานกลุ่ม

เสถียร จิรรังสิมันต์ (2549, น.24) ได้ให้ความหมายของกลุ่มว่า หมายถึง บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปมารวมกัน หรือมาปรึกษาหารือกันในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เพื่อที่จะแก้ไขหรือจัดข้อขัดข้องในเรื่องนั้น ๆ หรือปัญหานั้น ๆ ให้หมดไป หรือให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ของตนเองที่มีจุดหมายเอาไว้

Johnson, Johnson & Holubec (อ้างถึงใน วิชาฯ เล่าเรียน ดี, 2545:25) กล่าวว่า กระบวนการกลุ่ม (Group Processing) การปฏิบัติงานกลุ่มหรือกระบวนการกลุ่ม เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการเรียนแบบร่วมมือกันองค์ประกอบหนึ่ง กระบวนการจะปรากฏเมื่อสมาชิกร่วมกันอภิปราย จนบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายกลุ่ม โดยที่สมาชิกทุกคนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน การทำงานร่วมกันทำให้งานสำเร็จตามเป้าหมายและเป็นกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องทำให้เกิดประสิทธิภาพของสมาชิกและบุคคลภายในกลุ่ม

จากความหมายข้างต้นสรุปว่า กระบวนการกลุ่ม หมายถึง กระบวนการทำงานอย่างมีขั้นตอนหรือวิธีการปฏิบัติงานร่วมกันของสมาชิกภายในกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพ กระบวนการกลุ่มมีลักษณะการแบ่งกลุ่มโดยเฉลี่ยสัดส่วนเป็นนักเรียนเก่ง 1 คน ปานกลาง 2 คน และอ่อน 1 คน แล้วให้นักเรียนร่วมกันแก้ปัญหา และทำกิจกรรมให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ครูกำหนดจุดมุ่งหมาย โดยที่สมาชิกกลุ่มมีการสร้างความสัมพันธ์ต่อกันในกลุ่มมีการกำหนดเป้าหมาย การวางแผนการทำงานร่วมกัน เรียนรู้ร่วมกัน การปฏิบัติกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งร่วมกันเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามที่กำหนดไว้

2.3.2 จุดมุ่งหมายของกระบวนการกลุ่ม

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2547, น.124-125) ได้กำหนดวัตถุประสงค์การจัดการเรียนรู้โดยกระบวนการกลุ่ม ดังนี้

1. เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและมีบทบาทในการเรียนจะช่วยให้ นักเรียนมีความพร้อม มีความกระตือรือร้น และมีความสุขในการเรียน
2. เพื่อพัฒนานักเรียนทางด้านวิชาการและทักษะทางสังคม เช่น ทักษะมนุษยสัมพันธ์ ทักษะกระบวนการกลุ่ม เป็นต้น
3. เพื่อเตรียมนักเรียนให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากที่ดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายของกระบวนการกลุ่ม มุ่งเน้นที่นักเรียน เป็นสำคัญ การจัดการสอนด้วยวิธีกระบวนการกลุ่มเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้มีปฏิสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่นมีความเข้าใจผู้อื่น สามารถทำงานร่วมกับสมาชิกคนอื่นได้ รวมทั้งเป็นกระบวนการที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้รู้จักการเรียนรู้ร่วมกัน การแสวงหาความรู้ มีการแสดงความคิดเห็น และยอมรับความคิดเห็นต่อกันได้ ที่ส่งผลให้เกิดการพัฒนาเด็กเรียนในทุกๆ ด้าน

2.3.3 หลักการสอนตามทฤษฎีกระบวนการกลุ่ม

หลักการสอนโดยอาศัยทฤษฎี กระบวนการกลุ่ม มีหลักการที่ครูจะนำไปเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน ได้ดังนี้

1. การจัดตั้งจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน (Objectives) การเรียนการสอนโดยทั่วไป จะเริ่มที่จุดมุ่งหมายเสมอ เพราะจุดมุ่งหมายเป็นสิ่งสำคัญ ที่จะกำหนดจุดหมายปลายทาง และช่วยให้การเรียนการสอนเกิดผลสำเร็จตามที่ต้องการได้ ดังนั้น หลักการข้อที่ 1 ของการสอนตามทฤษฎี กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์คือ การกำหนดจุดมุ่งหมายของบทเรียน การกำหนดจุดมุ่งหมาย ควรให้สอดคล้อง กับหลักการการเรียนรู้ของทฤษฎีดังกล่าวมาแล้ว และตรงตามความต้องการทางการศึกษา กล่าวคือ ส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ ความรู้สึก หรือทางด้าน จิตใจสังคม และสติปัญญา ไปพร้อมๆ กันทุกๆ ด้าน ทั้งนี้เพราะองค์ประกอบต่างๆ เหล่านั้นจะมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด

2. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ (Learning Experiences) เมื่อกำหนดจุดมุ่งหมายของการสอนแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับนักเรียน โดยประสบการณ์นั้นควรเป็นประสบการณ์ตรง (First Hand Experiences) ที่นักเรียนสามารถเข้าใจได้อย่างถ่องแท้ด้วยตนเอง (Insight) ซึ่งจะเกิดขึ้นได้เมื่อเรียนเป็นผู้ลงมือว่าการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้เป็นอย่างดีในทุกๆ ด้านเมื่อ บุคคลมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้กับผู้อื่น และยังช่วยพัฒนาความสามารถ

ทางปัญญา (Intellectual Development) และมนุษยสัมพันธ์ (Human Relationship) การเรียนการสอนแต่ละครั้ง เมื่อนักเรียนได้ลงมือกระทำกิจกรรมการเรียนรู้ เขาจะเกิดความรู้สึกเกี่ยวกับสิ่งที่กระทำลงไปนั้น ความรู้สึกนี้จะทำให้นักเรียนสามารถรับรู้แนวคิดของแต่ละบทเรียน แต่การเรียนรู้ของแต่ละบุคคลจะแตกต่างกันไปตามประสบการณ์เดิมสติปัญญาความสามารถ ของแต่ละบุคคล วิธีที่จะช่วยให้นักเรียนมีการรับรู้ที่ตรงกัน และมีโอกาสพัฒนาความเข้าใจในสิ่งที่ต้องการรับรู้ นั้นให้ถูกต้องเหมาะสมและกว้างขวางยิ่งขึ้น และสามารถนำสิ่งที่รับรู้มาผสมผสานเข้าเป็นแนวคิดของแต่ละบุคคล จะทำได้โดยนักเรียนร่วมวิเคราะห์ประสบการณ์การเรียนรู้โดยให้นักเรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่ตนได้พบ ได้ประสบและได้รู้สึกระหว่างการทำงานในกลุ่ม อันจะนำไปสู่การพัฒนาความคิดและ สติปัญญา หรือความเห็นจริงในสิ่งที่เรียน

3. การพัฒนาความสามารถทางปัญญา (Intellectual Development) และมนุษยสัมพันธ์ (Human Relationship) การเรียนการสอนแต่ละครั้ง เมื่อ นักเรียน ได้ลงมือกระทำกิจกรรมการเรียนรู้ เขาจะเกิดความรู้สึกเกี่ยวกับสิ่งที่กระทำลงไปนั้น ความรู้สึกนี้จะทำให้นักเรียนสามารถรับรู้แนวคิดของแต่ละบทเรียน แต่การเรียนรู้ของแต่ละบุคคลจะแตกต่างกันไปตามประสบการณ์เดิมสติปัญญาความสามารถ ของแต่ละบุคคล วิธีที่จะช่วยให้นักเรียนมีการรับรู้ที่ตรงกัน และมีโอกาสพัฒนาความเข้าใจในสิ่งที่ต้องการรับรู้ นั้นให้ถูกต้องเหมาะสมและกว้างขวางยิ่งขึ้น และสามารถนำสิ่งที่รับรู้มาผสมผสานเข้าเป็นแนวคิดของแต่ละบุคคล จะทำได้โดยนักเรียนร่วมวิเคราะห์ประสบการณ์การเรียนรู้โดยให้นักเรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่ตนได้พบ ได้ประสบและได้รู้สึกระหว่างการทำงานในกลุ่ม อันจะนำไปสู่การพัฒนาความคิดและ สติปัญญา หรือความเห็นจริงในสิ่งที่เรียน ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า นักเรียนเป็นผู้ค้นพบสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ นั้นด้วยตนเอง และช่วยให้เข้าใจถึงกระบวนการประชาธิปไตยตลอดจนความสัมพันธ์และมนุษยสัมพันธ์ในกลุ่มอีกด้วย

สรุปได้ว่า หลักการข้อที่ 3 ของการสอนตามทฤษฎีนี้คือ การให้นักเรียนได้วิเคราะห์ประสบการณ์การเรียนรู้ร่วมกัน หลักการในการวิเคราะห์การเรียนรู้แบ่งออกได้ดังนี้

3.1 การวิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้จะเริ่มต้นที่ตัวบุคคลหรือสมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกที่มีต่อกัน ถ้ากลุ่มมีความสามัคคี และสมาชิกมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ย่อมจะทำให้การทำงานของกลุ่มดำเนินไปอย่างราบรื่น และประสบความสำเร็จด้วยดีผลของการวิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้และความสัมพันธ์สามารถสรุปได้ดังนี้

3.1.1 ช่วยให้นักเรียนเข้าใจตนเอง สามารถประเมินผลการเรียนรู้และนำความรู้ที่ได้รับไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงบุคลิกภาพและพฤติกรรม ตลอดจนการเสริมสร้างแนวคิดและค่านิยมของตนให้เหมาะสม

3.1.2 ช่วยให้เข้าใจผู้อื่น โดยนักเรียนสามารถพัฒนามนุษยสัมพันธ์และความเป็นผู้นำ

3.1.3 การให้นักเรียนมองเห็นปัญหา และวิธีการทำงานที่เหมาะสมเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการทำงานในครั้งต่อไป ให้ดีขึ้น

3.2 การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ครูจะช่วยให้นักเรียนวิเคราะห์เนื้อหาได้โดยการส่งเสริมให้นักเรียนได้คิดและแสดงข้อคิดที่ตนพบจากการทำงานในกลุ่มให้ผู้อื่นได้มีโอกาสรับรู้สรุป และนำหลักการไปประยุกต์ใช้ (Application in Real Life) เมื่อนักเรียนได้รับแนวคิดที่ถูกต้องเหมาะสมแล้ว หลักการขั้นต่อไปคือ ช่วยให้นักเรียนสามารถสรุปรวบรวมแนวคิดเหล่านั้นเข้าเป็นหมวดหมู่และเป็นกฎเกณฑ์ที่เหมาะสมสำหรับแต่ละบุคคล โดยครูจะต้องแนะแนวทางให้นักเรียนอภิปรายเพื่อหาข้อสรุปหลักการของสิ่งที่เรียนมา หลังจากนั้น ก็ช่วยให้นักเรียนได้มีโอกาสคิดค้นเพื่อนำหลักการที่มีอยู่ไปประยุกต์ให้เข้ากับตนเอง เพื่อใช้ปรับปรุงบุคลิกภาพและพฤติกรรมของตนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น และนำไปใช้เพื่อแก้ปัญหา หรือสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ต่อไปในอนาคตซึ่งสามารถ นำหลักการไปประยุกต์นี้จะทำได้ใน 5 ลักษณะ คือ

3.2.1 การประยุกต์ให้เข้ากับตนเอง (Backhome Situation) คือ นักเรียนนำความรู้ที่ได้ไปปรับปรุงพฤติกรรมของตนเองในที่ต่างๆ นอกเหนือจากห้องเรียน

3.2.2 การประยุกต์ใช้กับผู้อื่น (Application for Others) คือ การนำเอาหลักการที่ได้รับไปใช้ในการอยู่ร่วมกัน หรือใช้กับการปรับตัวเข้ากับผู้อื่น มีความเห็นอกเห็นใจกันเข้าใจกัน มีความเคารพในสิทธิของกันและกัน

3.2.3 การประยุกต์เพื่อแก้ปัญหาในอนาคต (Problem Solving) นักเรียนสามารถประยุกต์หลักการที่เรียนรู้เพื่อใช้สำหรับแก้ปัญหาด้านบุคลิกภาพ ความสัมพันธ์และวิธีการทำงาน ของตนเอง ของผู้อื่น ของกลุ่ม และของสังคมได้

3.2.4 การประยุกต์เพื่อใช้ในสังคม (Social Development) นักเรียนสามารถนำเอาหลักการที่ได้รับไปใช้ เพื่อ แก้ปัญหาของสังคม เพื่อปรับปรุงสังคมให้ดีขึ้น และเพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์ในสังคมได้

3.2.5 การประยุกต์เพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ (Invention) นักเรียนสามารถนำหลักการที่ได้ไปประยุกต์เพื่อการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง กลุ่ม สังคม และผู้อื่น

2.3.4 องค์ประกอบของกระบวนการกลุ่ม

กระบวนการกลุ่มประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 2 องค์ประกอบได้แก่ผู้นำและสมาชิก ซึ่งมีความสัมพันธ์สอดคล้องกันเพื่อผลสำเร็จในกระบวนการทำงานกลุ่ม

ผู้นำ

ความหมาย ผู้นำในความหมายที่แท้จริง คือ บุคคลที่พยายามรวบรวมความต้องการและประสานความคิดของสมาชิกในกลุ่มเข้าด้วยกัน ผู้นำจะมีส่วนช่วยให้กลุ่มได้กำหนดจุดมุ่งหมายในการทำงาน และดำเนินการจนบรรลุจุดมุ่งหมายนั้น โดยวิธีการที่เหมาะสม ผู้นำไม่ใช่ผู้ที่มิอำนาจสูงสุดแต่คือผู้ที่สามารถกระตุ้นให้คนทำงานด้วยกันได้ มีข้อควรคำนึงว่าคนทุกคนสามารถเป็นผู้นำที่ดีได้และเป็นสิ่งที่ทุกคนควรกระทำ ผู้ที่เป็นผู้นำควรเป็นผู้ตามที่ดีในขณะเดียวกันด้วย

ประเภทของผู้นำ

ทิสนา แคมณี (2545, น.17) ได้กล่าวถึงประเภทของผู้นำ 3 แบบไว้ดังนี้

1. อัตตาธิปไตย (Autocratic) ผู้นำแบบอัตตาธิปไตย จะทำงานแบบสั่งการ ตัดสินใจคนเดียว ไม่ให้สมาชิกได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
2. ประชาธิปไตย (Democratic) ผู้นำแบบประชาธิปไตย ทำงานแบบให้สมาชิกกลุ่มได้แสดงความคิดเห็น อภิปราย และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ กระตุ้นและเอื้อให้สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วม สมาชิกมีปฏิสัมพันธ์และร่วมมือกัน มีความใส่ใจต่ออารมณ์ความรู้สึกและความต้องการของสมาชิกกลุ่ม
3. ตามสบาย (Laissez-faire) ผู้นำแบบตามสบายจะไม่ตัดสินใจใดๆทั้งสิ้น ลักษณะความเป็นผู้นำ ผู้นำไม่ว่าจะได้รับการยกย่องให้เป็นผู้นำตามธรรมชาติหรืออย่างเป็นทางการก็ตามย่อมมีบทบาทและหน้าที่ในการนำกลุ่มให้ไปสู่เป้าหมาย อย่างไรก็ตามเราจะพบได้ว่าผู้นำจำนวนมากมีลักษณะเฉพาะตนและการทำหน้าที่ของตนแตกต่างกันไป ผู้นำที่ดีควรประกอบด้วยคุณลักษณะสำคัญ 4 ประการ คือ

1. มีความรู้และสติปัญญา (Intelligence)

1.1 เป็นนักคิดที่คิดได้อย่างรวดเร็วและชัดเจน

1.2 มีความสามารถในการวิเคราะห์และแก้ปัญหาการทำงานและปัญหา

สัมพันธ์ภาพระหว่างสมาชิกได้

1.3 เป็นนักวางแผนที่ดีถ้วนและมีความยืดหยุ่นในการทำงาน

1.4 มีความสามารถในการสื่อสาร กล่าวคือ สามารถใช้ภาษาแสดงความคิดของตนให้ผู้ฟังเข้าใจง่าย และสามารถเข้าใจในสิ่งที่ผู้อื่นสื่อสารมายังตนได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว

2. มีวุฒิภาวะและความสนใจในกิจกรรมต่างๆอย่างกว้างขวาง (Social Maturity & Breath)

- 2.1 ให้ความสนใจและร่วมกิจกรรมต่างๆอย่างกว้างขวาง เป็นคนหูตากว้างไกล
- 2.2 อุดหนุน และมีอารมณ์มั่นคงต่อการ โจมตี หรือต่อปฏิบัติการและความขัดแย้งในกลุ่ม
- 2.3 เป็นคนตรงไปตรงมา และวางตนเป็นกลางอยู่เสมอ ผู้นำที่ดีจะต้องมีทัศนคติที่ดีต่อบุคคลต่างๆ และให้ความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย ต้องไม่มีความลำเอียงอคติและความเกลียดชังผู้อื่น

3. มีแรงจูงใจ (Inner Motivation)

- 3.1 ผู้นำต้องเป็นผู้ที่มีแรงจูงใจที่จะกระทำสิ่งต่างๆ ให้สำเร็จเป็นอย่างสูงและจะต้องมีสิ่งที่เป็นความต้องการสูงสุดของมนุษย์ทุกคน นั่นก็คือ การรู้จักตนเองอย่างแท้จริง คือ ต้องรู้ความสามารถของตนเองและยอมรับข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นได้ เพราะในการที่กลุ่มจะทำงานให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เขาจะต้องเป็นผู้นำที่ทำงานหนักและมีความรับผิดชอบสูงกว่าใคร ผู้นำกลุ่มที่ดีจึงไม่ควรเป็นคนที่อ่อนแอ ท้อแท้ หรือยอมแพ้ง่าย แต่ต้องเป็นคนที่อดทน และมีความตั้งใจสูงแล้วยังต้องใช้ความสามารถที่มีอยู่ในการชักจูงให้ผู้อื่นอยากทำงานและมีกำลังใจในการทำงานร่วมกับตน

3.2 ผู้นำกลุ่มที่ดีจะต้องเป็นคนที่มีความบุคลิกภาพที่ดี

- 4. มีความเข้าใจที่ถูกต้องต่อการสร้างสัมพันธภาพกับเพื่อนมนุษย์ (Human Relations Attitudes) ผู้นำจะต้องเข้าใจว่าเขากำลังทำงานกับมนุษย์ ไม่ใช่เครื่องจักร เขาต้องพยายามหาวิธีการต่างๆ มาใช้เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ดีระหว่างกัน

4.1 ความสำเร็จของงานคือความสำเร็จของกลุ่ม และความสำเร็จนี้เกิดขึ้นได้เมื่อเขาสามารถกระตุ้นทุกคนให้ความร่วมมือในการทำงานนี้

4.2 ให้ความสนใจกับความต้องการของสมาชิกทุกคน และหาทางส่งเสริมให้ทุกคนสนใจซึ่งกันและกัน

4.3 หาวิธีแก้ไขปัญหาที่เหมาะสมกับกลุ่ม โดยวิธีการละมุนละม่อม

4.4 ใช้วิธีการสั่งการแต่ไม่ใช่เผด็จการ

บทบาทความเป็นผู้นำ

บทบาทความเป็นผู้นำกลุ่มควรกระทำเพื่อให้กลุ่มสามารถทำงานให้ประสบผลสำเร็จ ด้วยวิธี 4 ประการดังต่อไปนี้

1. การริเริ่มการทำงานของกลุ่ม (Initiating) คือ บทบาทในการริเริ่มการดำเนินงานของกลุ่มและช่วยให้กลุ่มทำงานไปได้ เสนอแนวทางในการคิดและการทำงานให้กลุ่ม เสนอวิธีการทำงานและกระตุ้นให้กลุ่มอภิปราย แลกเปลี่ยนความต้องการของกลุ่มเพื่อหาแนวทางในการทำงาน เป็นต้น

2. การวางระเบียบการทำงาน (Regulating) คือบทบาทในการริเริ่มการแนะนำแนวทางและกระตุ้นการทำงานของกลุ่ม เช่น การตั้งเป้าหมายในการทำงาน วางขั้นตอนในการทำงาน กำหนดระยะเวลาในการทำงาน การสรุปรวบรวมข้อมูล เป็นต้น

3. การเสนอข้อมูล (Informing) คือบทบาทในการเสนอข้อมูลและความคิดใหม่ๆ ให้แก่กลุ่ม เช่นเดียวกับสมาชิกอื่นๆ

4. การสนับสนุนบรรยากาศในการทำงาน (Supporting) คือบทบาทการสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน ช่วยให้ทุกคนอยากทำงาน เช่น กระตุ้นให้ทุกคนอยากทำงาน การประนีประนอมการลดความตึงเครียดในการทำงาน การควบคุมสถานการณ์ในกลุ่ม เป็นต้น

5. การประเมินผล (Evaluating) คือบทบาทที่ช่วยให้กลุ่มประเมินการทำงาน คือ ประเมินการตัดสินใจ จุดมุ่งหมาย และวิธีการของกลุ่มเพื่อช่วยให้ได้ข้อสรุปที่ถูกต้องแน่นอน

ในบทบาททั้ง 5 ข้อนี้ บทบาทแรกที่มีความจำเป็นมากในระยะเวลาแรกของการทำงาน คือ บทบาทในการเสนอข้อมูลและวางระเบียบในการทำงานจะมีความจำเป็นมากในระยะเวลาที่จะหาข้อสรุปของกลุ่ม ส่วนการสร้างบรรยากาศในการทำงาน และการประเมินผลนั้นจะมีความจำเป็นในทุกๆ

สมาชิกกลุ่ม

สมาชิกกลุ่มหมายถึงผู้ร่วมงานทุกคนที่อยู่ในกลุ่มที่มีเป้าหมายในการดำเนินงานร่วมกันและมีภาระผูกพันร่วมกันจะทำให้งานสำเร็จตามเป้าหมายนั้นเพื่อประโยชน์ร่วมกันของกลุ่มและสมาชิก กลุ่มที่ดีมีอิทธิพลต่อการดำเนินงานของกลุ่มหากกลุ่มใดมีสมาชิกที่เอื้ออำนวยต่อการทำงานกลุ่ม ย่อมมีแนวโน้มที่จะได้รับความสำเร็จ คุณสมบัติของสมาชิกกลุ่มที่ดีโดยทั่วไปมีดังนี้ ทิศนา แคมณี (2545, น.24)

1. มีความเข้าใจและกระตือรือร้นที่จะทำงาน
2. มีความเข้าใจบทบาทหน้าที่ของสมาชิกกลุ่มที่ดี รู้ว่าตนควรจะทำอะไรบ้าง
3. มีความรับผิดชอบในภาระหน้าที่ของตนเพื่อให้งานบรรลุผลตามเป้าหมาย

4. มีลักษณะของความเป็นประชาธิปไตย กล่าวคือเป็นผู้มีใจกว้าง ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รู้จักใช้เหตุผลในการตัดสินใจ

5. ไม่เห็นประโยชน์ส่วนตนจนเกินไป ควรเป็นผู้รู้จักประสานประโยชน์ส่วนตนและส่วนรวมเข้าด้วยกัน

กลุ่มงานใดมีสมาชิกที่มีคุณสมบัติ 5 ประการดังกล่าวนับเป็นกลุ่มที่มีโอกาสบรรลุผลสำเร็จสูง และบุคคลใดที่มีคุณสมบัติดังกล่าวข้างต้นก็เป็นที่ยอมรับว่าเป็นที่พึงปรารถนาของทุกๆกลุ่ม

แรงผลักดันต่างๆ ที่มีผลต่อการทำงานกลุ่ม

อิทธิพลที่ส่งผลต่อการทำงานกลุ่มอันจะเป็นสิ่งซึ่งผลสัมฤทธิ์ของกลุ่มจะสูงหรือต่ำ นอกจากจะเกี่ยวข้องกับตัวเราเองแล้ว สิ่งที่สำคัญอีกเรื่องที่ไม่ควรมองข้ามเป็นอย่างยิ่งก็คือ

1. การยอมรับผู้อื่น
2. การเคารพในความคิดเห็นของผู้อื่น

ทั้งสองสิ่งนี้ล้วนเป็นเรื่องที่ฟังดูง่าย ๆ แต่ในความเป็นจริงแล้ว ในการทำงานกลุ่มหลายๆ คนยังไม่สามารถปฏิบัติตนในการยอมรับผู้อื่น หรือ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นได้อย่างเต็มที่ ซึ่งก็เป็นธรรมชาติของมนุษย์ทุกคนที่ต้องการความมั่นใจว่าสมควรจะไว้นับถือใจคน ๆ นี้ ได้แค่ไหน ซึ่งการยอมรับผู้อื่นนี้ถึงแม้บางคนจะไม่แสดงออกจากคำพูด ท่าทาง แต่บางครั้งการนิ่งเงียบก็อาจหมายถึงการไม่ยอมรับก็เป็นได้ การยอมรับผู้อื่นอาจแสดงออกได้หลายแบบ เช่น

1. การฟังอย่างเข้าใจ ถ้าผู้ฟังไม่เข้าใจผู้พูด เพราะไม่ได้ฟังอย่างตั้งใจ ก็จะไม่สามารถตอบสนองในลักษณะที่เป็นการยอมรับได้ การตั้งใจฟัง การรับฟัง ยังเป็นการแสดงออกถึงความสนใจและความจริงใจที่มีต่อเรื่องนั้นๆ ผู้พูดก็จะรู้สึกไว้วางใจผู้ฟังมากยิ่งขึ้นด้วย

2. การแสดงความชื่นชอบ ทั้งนี้เป็นการทราบกันดีว่าคนเรามักจะชอบให้คนอื่นนิยมชมชอบตน และเห็นตนเป็นคนสำคัญ มีคุณค่า การแสดงความนิยมชมชอบในเรื่องและกาลเทศะ ที่เหมาะสมจะช่วยให้ผู้นั้นเกิดความรู้สึกพอใจ

ครูกับกระบวนการกลุ่ม

กระบวนการกลุ่มได้เข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษา โดยได้รับแนวคิดจากการปฏิรูปการศึกษาในสหรัฐอเมริกาของ John Dewey หลักการของ Dewey ที่ว่าโรงเรียนมีหน้าที่ในการเตรียมเด็ก ให้มีความสามารถเผชิญชีวิตในสังคมได้ ไม่ใช่มีหน้าที่แต่เพียงการถ่ายทอดความรู้เท่านั้น และวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมคือ การเรียนรู้จากการกระทำ (Learning by doing) ได้กลายมาเป็นหลักการที่สำคัญในการจัดการศึกษาที่เน้นการรวมกลุ่มเพื่อการเรียนรู้ การรวมกลุ่มเพื่อการทำงาน การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และการให้นักเรียนปกครองตนเอง ดังนั้นครูจึงจำเป็นต้อง

ส่งเสริมและฝึกทักษะการทำงานร่วมกันให้นักเรียน เช่น ความร่วมมือในการทำงาน ความเป็นผู้นำ ผู้ตาม การเป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่ม และทักษะการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี รวมทั้งตัวครูเองจำเป็นต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการกลุ่ม และสามารถวิเคราะห์กระบวนการทำงานกลุ่มของนักเรียนได้

การใช้กระบวนการกลุ่มในการจัดการเรียนการสอนนั้นจะส่งผลดีต่อตัวนักเรียนทั้งในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และยังส่งผลถึงการปลูกฝังให้พวกเขามีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มองโลกในแง่ดีไม่เป็นคนเห็นแก่ตัว นักเรียนจะคิดว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของชั้นเรียนมากยิ่งขึ้น คิดว่าตนเองมีคุณค่า ส่งผลให้นักเรียนไขว่คว้าที่จะทำงานเพื่อได้รับการยอมรับจากเพื่อนและครู

งานและหน้าที่ของครูคือทำให้เกิดบรรยากาศที่เอื้อต่อการรับรู้ใหม่ๆของกลุ่มนักเรียน การวางแผนจะทำให้เด็กมีส่วนร่วมในการทำงานนั้น เป็นการส่งเสริมความพร้อมของนักเรียนให้พร้อมที่จะรับความคิดเห็นและทักษะใหม่ๆ ความรู้ใหม่ๆ นักเรียนเองก็จะสามารถทำงานร่วมกับเพื่อนๆ และครูได้ดีอีกด้วย

2.4 ความคิดวิเคราะห์

2.4.1 ความหมายของการคิดวิเคราะห์

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ให้ความหมายว่า คิด คือ ทำให้ ปรากฏเป็นรูป หรือ ประกอบให้เป็นเรื่องขึ้นในใจ ใคร่ครวญ ไตร่ตรอง ส่วนคำว่า วิเคราะห์ มีความหมายว่า ใคร่ครวญ แยกออกเป็นส่วน ๆ เพื่อศึกษา ให้ถ่องแท้ ดังนั้น คิดวิเคราะห์จึงมีความหมายว่า ทำให้ปรากฏเป็นรูปหรือเป็นเรื่องขึ้นในใจ โดยการใคร่ครวญ ไตร่ตรอง โดยการ 9 แยกออกเป็นส่วน ๆ เพื่อศึกษาให้ถ่องแท้ นักการศึกษาและนักจิตวิทยาได้ศึกษาและให้ ความหมายของการคิดวิเคราะห์ไว้ ดังนี้

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2546) ได้กล่าวไว้ว่า การคิดวิเคราะห์หมายถึง การ จำแนก แยกแยะองค์ประกอบของสิ่งใดสิ่งหนึ่งออกเป็นส่วน ๆ เพื่อค้นหาว่าทำมาจากอะไร มีองค์ประกอบอะไร ประกอบขึ้นมาได้อย่างไร เชื่อมโยงสัมพันธ์กันอย่างไร

สุวิทย์ มูลคำ (2547) ได้กล่าวว่า การคิดวิเคราะห์ หมายถึงความสามารถในการแยกแยะ ส่วนย่อย ๆ ของเหตุการณ์ เรื่องราวหรือเนื้อเรื่องต่าง ๆ ว่าประกอบด้วยอะไร มีจุดมุ่งหมายหรือ ความประสงค์สิ่งใด และส่วนย่อย ๆ ที่สำคัญนั้นแต่ละเหตุการณ์เกี่ยวพันกัน อย่างไรบ้าง และ เกี่ยวพันกัน โดยอาศัยหลักการใดเป็นการระบุคุณลักษณะ ระบุประเด็นหรือ องค์ประกอบของข้อมูล ซึ่งครอบคลุมถึงการระบุความเหมือนหรือความแตกต่างของข้อมูลด้วย

Bloom (Bloom, 1956 อ้างอิงใน ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2539) ให้ความหมายของการคิดวิเคราะห์ว่าเป็นความสามารถในการแยกแยะเพื่อหาส่วนย่อยของเหตุการณ์ เรื่องราว หรือเนื้อหาต่าง ๆ ว่าประกอบไปด้วยอะไร มีความสำคัญอย่างไร อะไรเป็นเหตุอะไรเป็นผล และที่เป็นอย่างนั้นอาศัยหลักการอะไร สรุปได้ว่า การวิเคราะห์หมายถึง ความสามารถในการแยกแยะหาส่วนย่อย ทำให้ปรากฏเป็นรูปหรือเป็นเรื่องขึ้นในใจโดยการใคร่ครวญ ไตร่ตรอง และโดยการแยกออกเป็นส่วน ๆ เพื่อศึกษาให้ถ่องแท้ว่าประกอบไปด้วยอะไร มีความสำคัญอย่างไร และมีความสัมพันธ์กันอย่างไร

Dewey (ชำนาญ เอี่ยมสำอาง. 2539, น.51 ; อ้างอิงมาจาก Dewey. 1993, p.30) ให้ความหมายการคิดวิเคราะห์ว่าเป็นการคิดที่เริ่มต้นจากสถานการณ์ที่มีความยุ่งยากและสิ้นสุดลงด้วยสถานการณ์ที่มีความชัดเจน

2.4.2 องค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2546) ได้อธิบายถึงองค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์ ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ประการ คือ

1. ความสามารถในการตีความ เราไม่สามารถวิเคราะห์สิ่งต่าง ๆ ได้หากไม่เริ่มต้นด้วยการทำความเข้าใจข้อมูลที่ปรากฏ เริ่มแรกเราจึงต้องพิจารณาข้อมูลที่ได้รับว่าอะไรเป็นอะไร ด้วยการตีความ การตีความ หมายถึงการพยายามทำความเข้าใจและให้เหตุผลแก่สิ่งที่เราต้องการ จะวิเคราะห์เพื่อแปลความหมายที่ไม่ปรากฏโดยตรงของสิ่งนั้น เป็นการสร้างความเข้าใจต่อสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์ โดยสิ่งนั้นไม่ได้ปรากฏโดยตรง คือ ตัวข้อมูลไม่ได้บอกโดยตรง แต่เป็นการสร้างความเข้าใจที่เกินกว่าสิ่งที่ปรากฏอันเป็นการสร้างความเข้าใจบนพื้นฐานของสิ่งที่ปรากฏ ในข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์เกณฑ์ที่แต่ละคนใช้เป็นมาตรฐานในการตัดสินใจในการตีความนั้น ย่อมแตกต่างกันไปตามความรู้ ประสบการณ์ และค่านิยมของแต่ละบุคคล

2. ความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่จะวิเคราะห์ เราจะคิดวิเคราะห์ได้ดีนั้นจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจพื้นฐานในเรื่องนั้น เพราะความรู้จะช่วยกำหนดขอบเขตของการวิเคราะห์แจ่มแจ้งและ จำแนกได้ว่าเรื่องนั้นเกี่ยวข้องกับอะไร มีองค์ประกอบย่อยอะไรบ้าง มีกี่หมวดหมู่ จัดลำดับ ความสามารถอย่างไร และรู้ว่าอะไรเป็นสาเหตุ การวิเคราะห์ของเราในเรื่องนั้นจะไม่สมเหตุสมผล เลย หากเราไม่มีความรู้ความเข้าใจเรื่องนั้น เราจำเป็นต้องใช้ความรู้ที่เกี่ยวข้องมาเป็นองค์ประกอบ ในการคิด ถ้าเราขาดความรู้ เราอาจไม่สามารถวิเคราะห์หาเหตุผลได้ว่าเหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น

3. ความช่างสังเกต ช่างสงสัยและช่างถาม นักคิดเชิงวิเคราะห์จะต้องมีองค์ประกอบทั้งสามนี้ร่วมกันคือ ต้องเป็นคนช่างสังเกต สามารถค้นพบความผิดปกติท่ามกลางสิ่งที่คุณอย่างผิวเผิน

แล้วเหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้น ต้องเป็นคนช่างสงสัย เมื่อเห็นความผิดปกติไม่ละเลยไป แต่หยุดพิจารณาขบคิด ไตร่ตรอง และต้องเป็นคนช่างถาม ชอบตั้งคำถาม คำถามจะนำไปสู่การสืบค้นความจริง และเกิดความชัดเจนในประเด็นที่ต้องการวิเคราะห์

4. ความสามารถในการหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผล นักคิดเชิงวิเคราะห์จึงต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถในการใช้เหตุผล จำแนกแยกแยะได้ว่าสิ่งใดเป็นความจริง สิ่งใดเป็นความเท็จ สิ่งใด มีองค์ประกอบในรายละเอียดเชื่อมโยงสัมพันธ์กันอย่างไร

สุวิทย์ มูลคำ (2547) ได้กล่าวไว้ว่าการคิดวิเคราะห์มีองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ ดังนี้

1. สิ่งที่กำหนดให้เป็นสิ่งที่สำเร็จรูปที่กำหนดให้วิเคราะห์ เช่น วัตถุ สิ่งของ เรื่องราว เหตุการณ์ปรากฏการณ์ต่าง ๆ เป็นต้น

2. หลักการหรือกฎเกณฑ์เป็นข้อกำหนด สำหรับใช้แยกส่วนประกอบของสิ่งที่กำหนดให้ เช่น เกณฑ์ในการจำแนกสิ่งที่มีความเหมือนกันหรือแตกต่างกัน หลักเกณฑ์ในการหาลักษณะความสัมพันธ์เชิงเหตุผลอาจจะเป็นลักษณะความสัมพันธ์ที่มีความคล้ายคลึงกันหรือขัดแย้งกัน

3. การค้นหาความจริงหรือความสำคัญเป็นการพิจารณาส่วนประกอบของสิ่งที่กำหนดให้ ตามหลักการหรือหลักเกณฑ์ แล้วทำการรวบรวมประเด็นที่สำคัญเพื่อหาข้อสรุป การคิดวิเคราะห์ช่วยให้เรารู้ข้อเท็จจริง รู้เหตุผลเบื้องต้นของสิ่งที่เกิดขึ้น เข้าใจความเป็นมา เป็นไปของเหตุการณ์ต่าง ๆ รู้ว่าเรื่องนั้นมีองค์ประกอบอะไรบ้าง รู้ว่าอะไรเป็นอะไร ทำให้เราได้ข้อเท็จจริงที่เป็นฐานความรู้ในการนำไปใช้ในการตัดสินใจแก้ปัญหา การประเมินและการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง

สรุป องค์ประกอบที่สำคัญในการวิเคราะห์ เป็นการสร้างความเข้าใจบนพื้นฐานของสิ่งที่ปรากฏในข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์เกณฑ์ที่แต่ละคนใช้เป็นมาตรฐานในการตัดสินใจในการตีความนั้น กำหนดขอบเขตของการวิเคราะห์ที่แจ่มแจ้งและ จำแนกได้ว่าเรื่องนั้นเกี่ยวข้องกับอะไร มีองค์ประกอบย่อยอะไรบ้างมีที่หมวมุมุ่ จัดลำดับ ความสามารถอย่างไร และรู้ว่าอะไรเป็นสาเหตุ ต้องเป็นคนช่างสงสัย เมื่อเห็นความผิดปกติไม่ละเลยไป แต่หยุดพิจารณาขบคิด ไตร่ตรอง และต้องเป็นคนช่างถาม ชอบตั้งคำถาม คำถามจะนำไปสู่การสืบค้น

2.4.3 ลักษณะความสำคัญของการคิดวิเคราะห์

คำว่า “การคิดเป็น” “การคิดอย่างมีเหตุผล” และ “การคิดตามหลักวิทยาศาสตร์” ถือว่ามีความหมายเดียวกัน คือต่างก็ประกอบไปด้วยองค์ประกอบ 2 ส่วน ซึ่ง John Dewey ได้กล่าวไว้ในปี ค.ศ. 1930 ดังนี้ คือ

1. สถานสภาพของความสงสัยลังเล ความซับซ้อนยุ่งยากใจ ซึ่งจะเป็นตัวดำเนินของข้อ 2

2. การสืบเสาะ ค้นหา ถามไถ่เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูล ความรู้หรือคำตอบที่ช่วยให้หายสงสัย ผ่อนคลายจากความยุ่งยากใจ และคลี่คลายความซับซ้อนต่างๆ ได้

การคิดวิเคราะห์ตามแนวของ สุวิทย์ มูลคำ (2547 อ้างถึงใน ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ, 2539) กล่าวว่า การคิดวิเคราะห์ เป็นความสามารถในการแยกแยะเพื่อหาส่วนย่อยของเหตุการณ์ เรื่องราว หรือ เนื้อเรื่องต่างๆ ว่าประกอบด้วยอะไร มีความสำคัญอย่างไร อะไรเป็นเหตุ อะไรเป็นผล และที่เป็นอย่างนั้นอาศัยหลักการอะไร การวิเคราะห์แบ่งแยกย่อยออกเป็น 3 อย่าง ดังนี้

1. วิเคราะห์ความสำคัญ หมายถึง การแยกแยะสิ่งที่กำหนดมาให้ว่าอะไรสำคัญ หรือ จำเป็นหรือมีบทบาทที่สุด ตัวไหนเป็นเหตุ ตัวไหนเป็นผล

2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ หมายถึง การค้นหาว่าความสัมพันธ์ย่อยๆ ของเรื่องราวหรือเหตุการณ์นั้นเกี่ยวพันกันอย่างไร สอดคล้องหรือขัดแย้งกันอย่างไร

3. วิเคราะห์หลักการ หมายถึง การค้นหาโครงสร้างและระบบของวัตถุดิบของเรื่องราว และการกระทำต่างๆ ว่าสิ่งเหล่านั้นรวมกันจนดำรงสภาพเช่นนั้นอยู่ได้เนื่องด้วยอะไร โดยยึดอะไรเป็นหลัก

ความสำคัญของการคิดและการพัฒนาการคิดเป็นสิ่งสำคัญที่นักการศึกษาทั่วโลกต้องการให้ผู้เรียนมี โดยการให้ความสำคัญเรื่องการพัฒนาการคิดนี้ เริ่มมาจากการประชุมร่วมกันของนักการศึกษา เมื่อปี 1949 (Bloom & others, 1972 อ้างในเชดสคักดี โฆวาสินธุ์, 2530) เพื่อพิจารณาจำแนกจุดมุ่งหมายทางการศึกษา (Taxonomy of Education objects) โดยจำแนกออกเป็น 3 ด้าน คือ

1. การคิด (Cognitive Domain) หมายถึง การเรียนรู้ด้านวิชาการที่ใช้กระบวนการทางสมองเพื่อก่อให้เกิดความรู้

2. ความรู้สึก (Affective Domain) หมายถึง การเรียนรู้ด้านความรู้สึก เพื่อทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจและบุคลิกภาพ

3. การปฏิบัติ (Psychomotor Domain) หมายถึง การเรียนรู้ด้านทักษะ อันเป็นผลมาจาก ความสัมพันธ์ และการแสดงออกของระบบประสาท และกล้ามเนื้อ

สรุป การคิดวิเคราะห์ ทำให้เกิดการสืบเสาะ ค้นคว้า ค้นหา ถามไถ่ เพื่อให้ได้มาซึ่ง ข้อมูล ความรู้ คำตอบ และค้นหาความสำคัญ อย่างไร อะไรเป็นเหตุ อะไรเป็นผล ซึ่งการวิเคราะห์ เป็นการคิดที่จะได้เนื้อหาและคำตอบที่ชัดเจน ถูกต้อง มากที่สุด

2.4.4 แนวทางการสอนให้นักเรียนเกิดความคิดวิเคราะห์

ดิลก ดิลกพานนท์ (2534) ได้เสนอแนวทางในการฝึกให้นักเรียนได้คิด วิเคราะห์ ซึ่งมี ขั้นตอนดังนี้

1. วิเคราะห์ว่าอะไรคืออะไร ขั้นนี้นักเรียนต้องรวบรวมปัญหา หาข้อมูลพร้อมสาเหตุ ของ ปัญหาจากการคิด การถาม การอ่าน หรือพิจารณาจากข้อเท็จจริงนั้น ๆ

2. กำหนดทางเลือก เมื่อหาสาเหตุของปัญหานั้น ได้แล้ว นักเรียนต้องหาทางเลือกที่จะ แก้ปัญหา โดยพิจารณาจากความเป็นไปได้และข้อจำกัดต่าง ๆ ทางเลือกที่จะแก้ปัญหานั้นไม่ จำเป็นต้องมีทางเลือกทางเดียว อาจมีทางเลือกหลาย ๆ ทาง

3. เลือกทางเลือกที่เหมาะสมที่สุด เป็นการพิจารณาทางเลือกที่ใช้แก้ปัญหานั้น โดยมี เกณฑ์การตัดสินใจที่สำคัญคือ ผลดี ผลเสียที่เกิดจากทางเลือกนั้น ทั้งที่เกิดขึ้นในด้านส่วนตัวและ สังคมส่วนรวม

4. ตัดสินใจ เพื่อพิจารณาอย่างรอบคอบในขั้นตอนที่ 3 แล้วจึงตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ คิดว่าดีที่สุด หลังจากนั้นครูต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เสนอความคิดของเขาและอภิปรายร่วมกัน ในกลุ่ม โดยครูต้องยอมรับความคิดเห็นของทุกคน ถ้าหากคำตอบของนักเรียนมีการขัดแย้งขึ้นใน กลุ่ม ครูต้องเป็นผู้ตั้งคำถามด้วยการให้คิดต่อไปว่า คำตอบใดก่อให้เกิดผลในทางดีและไม่ดีอย่างไร บ้าง อะไรเป็นประโยชน์แก่ตนเองและสังคมมากที่สุด

โกวิท ประวาลพฤกษ์ (2532) ได้เสนอวิธีการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการคิด ไว้ดังนี้

1. พิจารณาความพร้อมของนักเรียน
2. เสนอข้อมูล
3. นักเรียนรับรู้ ค้นหา เปรียบเทียบ
4. ให้การเสริมแรง

สรุป แนวการสอนที่ทำให้ให้นักเรียนเกิดการคิดวิเคราะห์ ครูต้องฝึกให้นักเรียนวิเคราะห์ รวบรวมปัญหา หาข้อมูล พร้อมสาเหตุ กำหนดทางเลือกให้นักเรียนได้เลือกเพื่อนำไปสู่การ แก้ปัญหาโดยพิจารณาถึงความพร้อมของนักเรียน โดยมีการเลือกทางเลือกที่ใช้ในการแก้ปัญหาที่ ทำให้เห็นถึงผลดีและผลเสีย อันนำไปสู่กระบวนการตัดสินใจ

2.4.5 ประโยชน์ของการคิดวิเคราะห์

การคิดวิเคราะห์นั้นน่าจะมีประโยชน์ต่อบุคคลทุกคนในการนำไปใช้เพื่อการดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคม เพื่อให้เกิดความสุข ความสมหวังดังที่ตนปรารถนา

สุวิทย์ มูลคำ (2547) ได้อธิบายถึงประโยชน์ของการคิดวิเคราะห์ไว้ดังนี้

1. ช่วยให้เราารู้ข้อเท็จจริง รู้เหตุผลเบื้องหลังของสิ่งที่เกิดขึ้น เข้าใจความเป็นมาเป็นไปของเหตุการณ์ต่าง ๆ รู้ว่าเรื่องนั้นมีองค์ประกอบอะไรบ้าง ทำให้เราารู้ข้อเท็จจริงที่เป็นฐานความรู้ ในการนำไปใช้ในการตัดสินใจแก้ปัญหาการประเมินและการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง
2. ช่วยให้เราสำรวจความสมเหตุสมผลของข้อมูลที่ปรากฏ และไม่ด่วนสรุปตามอารมณ์ ความรู้สึกหรืออคติ แต่สืบค้นตามหลักเหตุผลและข้อมูลที่เป็นจริง
3. ช่วยให้เราไม่ด่วนสรุปสิ่งใดง่าย ๆ แต่สื่อสารตามความเป็นจริง ขณะเดียวกันจะช่วยให้เราไม่หลงเชื่อข้ออ้างที่เกิดจากตัวอย่างเพียงอย่างเดียว แต่พิจารณาเหตุผลและปัจจัยเฉพาะใน แต่ละกรณีได้
4. ช่วยในการพิจารณาสาระสำคัญอื่น ๆ ที่ถูกบิดเบือนไปจากความประทับใจในครั้งแรก ทำให้มองอย่างครบถ้วนในแง่มุมอื่น ๆ ที่มีอยู่
5. ช่วยพัฒนาความเป็นคนช่างสังเกต การหาความแตกต่างของสิ่งที่ปรากฏพิจารณาความสมเหตุสมผลของสิ่งที่เกิดขึ้นก่อนที่จะตัดสินใจสรุปสิ่งใดลงไป
6. ช่วยให้เราหาเหตุผลที่สมเหตุสมผลให้กับสิ่งที่เกิดขึ้นจริงในเวลานั้น โดยไม่พึ่งพิงอคติที่ก่อตัวอยู่ในความทรงจำทำให้เราสามารถประเมินสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างสมจริงสมจัง
7. ช่วยประเมินการความน่าจะเป็น โดยสามารถใช้ข้อมูลพื้นฐานที่เรามีวิเคราะห์ร่วมกันกับปัจจัยอื่น ๆ ของสถานการณ์ในเวลานั้น อันจะช่วยเราคาดการณ์ความน่าจะเป็นได้สมเหตุสมผล มากกว่า

วนิช สุรารัตน์ (2547) ได้เสนอแนวคิดในเรื่องประโยชน์ของการคิดวิเคราะห์ มากมายหลายประการ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. สามารถปฏิบัติงานอย่างมีหลักการและเหตุผลและได้งานที่มีประสิทธิภาพ
2. สามารถประเมินงาน โดยใช้เกณฑ์อย่างสมเหตุสมผล
3. สามารถประเมินตนเองอย่างมีเหตุผล และมีความสามารถในการตัดสินใจได้อย่างดี
4. ช่วยให้เราสามารถแก้ปัญหามีเหตุผล
5. ช่วยให้เราสามารถกำหนดเป้าหมาย รวบรวมข้อมูลที่ชัดเจน ค้นหาความรู้ ทฤษฎี หลักการ ตั้งข้อสันนิษฐาน ตีความหมาย ตลอดจนการหาข้อสรุปได้ดี

6. ช่วยให้ผู้คิดมีความสามารถในการใช้ภาษาได้อย่างถูกต้อง จนถึงขั้นมีความสามารถเป็นนายของภาษาได้
7. ช่วยให้ผู้คิดได้อย่างชัดเจน คิดได้อย่างถูกต้อง คิดอย่างกว้างขวาง คิดอย่างลึกและคิดอย่างสมเหตุสมผล
8. ช่วยให้เกิดปัญญา มีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัย มีความเมตตา และมีบุคลิกภาพในทางสร้างประโยชน์ต่อสังคม
9. ช่วยให้ผู้พัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างต่อเนื่องในสถานการณ์ ที่โลกมีการเปลี่ยนแปลงสู่ยุคสารสนเทศ ประโยชน์ของการคิดวิเคราะห์สามารถสรุปได้ว่า การคิดวิเคราะห์ช่วยให้นักเรียน ได้ รู้จักใช้เหตุผล ช่วยให้อุบายข้อเท็จจริงเข้าใจแจ่มแจ้งในเรื่องที่ซับซ้อน สามารถแก้ปัญหา ช่วยในการประเมินและตัดสินใจได้อย่างสมเหตุสมผลนอกจากนี้การคิดวิเคราะห์ยังพื้นฐานการคิดในมิติอื่น ๆ อีกด้วย

สรุป ประโยชน์ของการคิดวิเคราะห์ ช่วยให้เราเข้าใจข้อเท็จจริงของสิ่งต่าง ๆ อย่างที่เหตุผลของสิ่งที่เกิดขึ้น เข้าใจสิ่งนั้นอย่างแท้จริง พัฒนาให้ตนเองเป็นคนช่างสังเกต การหาความแตกต่างของสิ่งที่ปรากฏ สามารถปฏิบัติงานอย่างมีหลักการและเหตุผลและได้งานที่มีประสิทธิภาพ แก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล ช่วยให้ผู้คิดได้อย่างชัดเจน คิดได้อย่างถูกต้อง คิดอย่างกว้างขวาง คิดอย่างลึกและ คิดอย่างสมเหตุสมผล เข้าใจแจ่มแจ้งในเรื่องที่ซับซ้อน

2.5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.5.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2530) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า หมายถึง คุณลักษณะรวมถึงความรู้ความสามารถของบุคคลอันเป็นผลมาจากการเรียนการสอนหรือคือมวลประสบการณ์ทั้งปวงที่บุคคลได้รับการเรียนการสอน ทำให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในด้านต่าง ๆ ของสมรรถภาพสมอง

รัตนภรณ์ ผ่านพิเคราะห์ (2544) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลของความสามารถทางวิชาการที่ได้จากการทดสอบโดยวิธีต่าง ๆ

วัฒน์ชัย ธีรศิลาเวทย์ (2546) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหมายถึงความสามารถในการเข้าถึงความรู้ การพัฒนาทักษะในการเรียน โดยอาศัยความพยายามจำนวนหนึ่งและแสดงออกในรูปความสำเร็จซึ่งสามารถสังเกตและวัดได้ด้วยเครื่องมือทางจิตวิทยาหรือ

จงกล แก้วโก (2547) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึงความรู้หรือทักษะซึ่งเกิดจากการทำงานที่ประสานกัน และต้องอาศัยความพยายามอย่างมาก ทั้งองค์ประกอบทางด้านสติปัญญา และ

องค์ประกอบที่ไม่ใช่สติปัญญาแสดงออกในรูปของความสำเร็จสามารถวัดโดยใช้แบบสอบถามหรือคะแนนที่ครูให้

พิชิต ฤทธิจรูญ (2547) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหรือพฤติกรรมหรือผลการเรียนรู้ของนักเรียน อันเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู ว่านักเรียนมีความสามารถหรือผลสัมฤทธิ์ในแต่ละรายวิชามากน้อยเพียงใด ผลการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้หรือตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนของครูให้มีคุณภาพประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ทิสนา เขมมณี (2548) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึงการเข้าใจความรู้การพัฒนาทักษะในด้านการเรียน ซึ่งอาจพิจารณาจากคะแนนสอบที่กำหนดให้คะแนนที่ได้จากงานที่ครูมอบหมายให้ทั้งสองอย่าง

สรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือ การตรวจสอบความสามารถหรือความสัมฤทธิ์ผลของบุคคลว่าเรียนรู้แล้วนักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ในทิศทางเพิ่มขึ้น โดยใช้แบบทดสอบทางด้านเนื้อหาและด้านการปฏิบัติที่ได้เรียนไปแล้ว

2.5.2 องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

มีผู้ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ต่าง ๆ กันดังนี้

Bloom (1976) กล่าวถึงสิ่งที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่ามีอยู่ 3 ตัวแปร คือ

1. พฤติกรรมด้านปัญญา (Cognitive Entry Behavior) เป็นพฤติกรรมด้านความรู้ ความคิด ความเข้าใจ หมายถึง การเรียนรู้ที่จำเป็นต้องการเรียนรู้เรื่องนั้นและมีมาก่อนเรียน ได้แก่ ความถนัด และพื้นฐานความรู้เดิมของนักเรียน ซึ่งเหมาะสมกับการเรียนรู้ใหม่
2. ลักษณะทางอารมณ์ (Affective Entry Characteristics) เป็นตัวกำหนดด้านอารมณ์ หมายถึง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความกระตือรือร้นที่มีต่อเนื้อหาที่เรียน รวมถึงทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อเนื้อหาวิชา ต่อโรงเรียน และระบบการเรียนและมโนภาพเกี่ยวกับตนเอง
3. คุณภาพของการสอน (Quality of Instruction) เป็นตัวกำหนดประสิทธิภาพในการเรียนของนักเรียน ซึ่งประกอบด้วยภาระงาน หมายถึง การบอกจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน และงานที่จะต้องทำให้นักเรียนทราบอย่างชัดเจน การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน การให้การเสริมแรงของครู การใช้ข้อมูลย้อนกลับ หรือการให้นักเรียนรู้ผลว่า ตนเองกระทำดี ถูกต้องหรือไม่ และการแก้ไขข้อบกพร่อง

สุชาดา ศรีศักดิ์ (2544) กล่าวถึงสิ่งที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดังนี้

1. คุณลักษณะของนักเรียน ได้แก่ อายุ เพศ สถิติปัญญา เจตคติ แรงจูงใจ พื้นฐานความรู้ เดิมรวมทั้งความสนใจ
2. คุณลักษณะของครู ได้แก่ คุณวุฒิ ระยะเวลาที่สอน ความสามารถ เจตคติของครู
3. องค์ประกอบด้านอื่นๆ ได้แก่ องค์ประกอบด้านเศรษฐกิจ ระดับสังคมของนักเรียน ระดับการศึกษาของบิดามารดา ขนาดของโรงเรียนและอุปกรณ์

ธนพร สีนุ้ย (2552) ได้กล่าวถึงสิ่งที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้หลายสาเหตุ ได้แก่ สาเหตุจากตัวนักเรียน เช่นด้านสติปัญญา ความรู้พื้นฐาน เจตคติ สาเหตุสิ่งแวดล้อมทางบ้านหรือพื้นฐานทางครอบครัวสาเหตุจากกระบวนการทางการศึกษา หรือคุณภาพการสอนของครู

นิรมล บุญรักษา (2554) องค์ประกอบที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประกอบด้วยด้านตัวนักเรียน หมายถึงพฤติกรรมความรู้ ความคิด และสติปัญญาความสามารถด้านต่าง ๆ ได้แก่ ความถนัด ความสนใจและพื้นฐานเดิมของนักเรียน ด้านอารมณ์ หมายถึง อารมณ์ ความกระตือรือร้น แรงจูงใจที่จะทำให้เกิดการอยากเรียนรู้ เจตคติต่อเนื้อหาวิชา ระบบการเรียน และพื้นฐานทางครอบครัว คุณภาพการสอน หมายถึง สามารถทำให้นักเรียนอยากเรียนรู้ สนใจ นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน มีการให้แรงเสริมของครู บุคลิกภาพของครูผู้สอน มีการประเมินผล การสอนเพื่อการใช้ข้อมูลย้อนกลับ เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องในการสอน

สรุปได้ว่าองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคือ ความรู้พื้นฐาน ความเข้าใจ ความถนัด ความคิดและสติปัญญาความสามารถด้านต่าง ๆ สภาพแวดล้อมทางบ้านของนักเรียน ซึ่งครูผู้สอนต้องเข้าใจในความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคน นำไปสู่การถ่ายทอดประสบการณ์ ความรู้ให้นักเรียนได้อย่างเต็มที่ มีสื่อการเรียนการสอนที่ชัดเจน ส่งผลให้นักเรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนมากยิ่งขึ้น

2.5.3 การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

กังวล เทียนกัณฑ์เทศน์ (2540) การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผู้ที่ประกอบอาชีพครูผู้สอน ผู้ให้การฝึกอบรม ไม่ว่าจะอยู่ในสถานการศึกษาใดหรือในหน่วยงานธุรกิจย่อมจะต้องทราบผลว่า ผลของการสอน การฝึกอบรมจะบรรลุวัตถุประสงค์เพียงใด เราสามารถนำวิธีการดำเนินการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเข้าไปใช้วัดผลได้เสมอ การวัดและประเมินผลเป็นกระบวนการย่อยที่ประกอบอยู่ในกระบวนการเรียนการสอนขั้นสุดท้ายเพื่อให้ทราบว่ากระบวนการเรียนการสอนบรรลุผลเพียงใด ซึ่งการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต้องชัดเจนและวัดผลได้

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2543) การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คุณลักษณะ รวมถึงความรู้ ความสามารถของบุคคลอันเป็นผลมาจากการเรียนการสอน หรือมวลประสบการณ์ทั้งปวงที่

บุคคลได้จากการเรียนการสอน ทำให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในด้านต่าง ๆ ของสมรรถภาพทางสมอง ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อเป็นการตรวจสอบระดับความสามารถสมองของบุคคลเรียนแล้วรู้อะไรบ้าง และมีความสามารถด้านใดมากน้อยเท่าไร

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช (2545) การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นการวัดความสำเร็จทางการเรียน หรือวัดประสพการณ์ทางการเรียนที่นักเรียนได้รับจากการเรียนการสอน โดยวัดตามจุดมุ่งหมายของการสอนหรือวัดผลสำเร็จจากการศึกษาอบรมในโปรแกรมต่าง ๆ

สรุปได้ว่า การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นกระบวนการวัดความรู้ ความสามารถ ความเข้าใจและสติปัญญา ว่านักเรียนเกิดการเรียนรู้มากน้อยเพียงใดหลังจากเรียนในเรื่องนั้น ๆ ซึ่งการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต้องชัดเจนและวัดผลได้

2.5.4 ความหมายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ (2543) เป็นแบบทดสอบที่วัดความรู้ของนักเรียนที่ได้เรียนไปแล้ว ซึ่งมักจะเป็นข้อคำถามให้นักเรียนตอบด้วยกระดาษและดินสอ(paper and pencil test)กับให้นักเรียนปฏิบัติจริง

สมบูรณ์ ต้นชะ (2545) เป็นแบบทดสอบที่ใช้สำหรับวัดพฤติกรรมทางสมองของนักเรียนว่ามีความรู้ ความสามารถในเรื่องที่เรียนรู้อะไรแล้ว หรือได้รับการฝึกฝนอบรมมาแล้วมากน้อยเพียงใด

สมนึก กัทธิยชนิ (2546) เป็นแบบทดสอบวัดสมรรถภาพของสมองด้านต่างๆที่นักเรียนได้เรียนรู้อะไรแล้ว

พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2547) การที่จะทำให้ทราบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนว่ามีการพัฒนาตรงตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้หรือไม่ มากน้อยเพียงใด ต้องใช้วิธีการทดสอบที่มีความถูกต้องเที่ยงตรง มีคุณภาพการสร้างอย่างถูกต้องตามหลักวิชาที่เรียกว่าแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

กล่าวโดยสรุป แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวัดทางด้านความรู้ ความสามารถ และ ทักษะต่าง ๆ ของนักเรียน ที่ได้เรียนรู้ หรือได้รับการสอนและการฝึกฝนมาแล้ว ว่านักเรียนมีความรอบรู้มากน้อยเพียงใด

2.5.5 ประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ภัทรา นิคมานนท์ (2540) กล่าวถึงประเภทของแบบทดสอบด้านพุทธิพิสัยหรือการเรียนรู้ทางด้านสติปัญญาว่าโดยทั่วไปแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ แบบทดสอบอัตนัย หมายถึงแบบทดสอบที่ถามให้ตอบยาวๆแสดงความคิดเห็นได้อย่างกว้างขวาง ประเภทที่ 2 คือแบบทดสอบ

แบบปรนัย หมายถึง แบบทดสอบประเภทถูก – ผิด จับคู่ เติมคำและเลือกตอบ โดยใช้เกณฑ์ที่ใช้
จำแนกประเภทของแบบทดสอบได้แก่

1. จำแนกตามกระบวนการในการสร้าง สามารถจำแนกได้ 2 ประเภทคือ

1.1 แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นเอง เป็นแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเฉพาะคราวเพื่อใช้
ทดสอบผลสัมฤทธิ์และความสามารถทางวิชาการของเด็ก

1.2 แบบทดสอบมาตรฐาน เป็นแบบทดสอบที่สร้างขึ้นด้วยกระบวนการหรือวิธีการ
ที่ซับซ้อนมากกว่าแบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้น เมื่อสร้างขึ้นแล้วมีการนำไปทดลองสอบและนำผลมา
วิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ เพื่อปรับปรุงให้มีคุณภาพดี มีความเป็นมาตรฐาน

2. จำแนกตามจุดมุ่งหมายในการใช้ประโยชน์ สามารถจำแนกได้ 2 ประเภทคือ

2.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ หมายถึง แบบทดสอบที่ใช้วัดปริมาณความรู้ความ
ความสามารถ ทักษะเกี่ยวกับด้านวิชาการที่ได้เรียนรู้ว่ามีมากน้อยเพียงใด

2.2 แบบทดสอบความถนัด เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดความสามารถที่เกิดจากการ
สะสมประสบการณ์ที่ได้เรียนรู้มาในอดีต

3. จำแนกตามรูปแบบคำถามและวิธีการตอบ สามารถจำแนกได้ 2 ประเภทคือ

3.1 แบบทดสอบอัตนัย มีจุดมุ่งหมายที่จะให้ผู้สอบได้ตอบยาวๆ แสดงความคิดเห็น
อย่างเต็มที่

3.2 แบบทดสอบปรนัย เป็นแบบทดสอบที่ถามให้ผู้สอบตอบสั้นๆ ในขอบเขตจำกัด
คำถามแต่ละข้อวัดความสามารถเพียงเรื่องใดเรื่องหนึ่งเพียงเรื่องเดียว ผู้สอบไม่มีโอกาสแสดงความ
ความคิดเห็นได้อย่างกว้างขวางเหมือนแบบทดสอบอัตนัย

4. จำแนกตามลักษณะการตอบ สามารถจำแนกได้ 3 ประเภทคือ

4.1 แบบทดสอบภาคปฏิบัติ เช่น ข้อสอบวิชาพลศึกษา ให้แสดงท่าทางประกอบ
เพลงวิชาประดิษฐ์ ให้ประดิษฐ์ของใช้ด้วยเศษวัสดุ การให้คะแนนจากการทดสอบประเภทนี้ครูต้อง
พิจารณาทั้งด้านคุณภาพผลงาน ความถูกต้องของวิธีการปฏิบัติรวมทั้งความคล่องแคล่วและปริมาณ
ของผลงานด้วย

4.2 แบบทดสอบเขียนตอบ เป็นแบบทดสอบที่ใช้เขียนตอบทุกชนิด

4.3 แบบทดสอบด้วยวาจา เป็นแบบทดสอบที่ผู้สอบใช้การโต้ตอบด้วยวาจา

5. จำแนกตามเวลาที่กำหนดให้ตอบ สามารถจำแนกได้ 2 ประเภทคือ

5.1 แบบทดสอบวัดความเร็ว เป็นแบบทดสอบที่มุ่งวัดทักษะความคล่องแคล่วใน
การคิดความแม่นยำในความรู้เป็นสำคัญ มักมีลักษณะค่อนข้างง่าย แต่ให้เวลาในการทำข้อสอบน้อย
ผู้สอบต้องแข่งขันกันสอบ ใครที่ทำเสร็จก่อนและถูกต้องมากที่สุดถือว่ามีประสิทธิภาพสูงกว่า

5.2 แบบทดสอบวัดประสิทธิภาพสูงสุด แบบทดสอบลักษณะนี้มีลักษณะค่อนข้างยากและให้เวลาทำมาก

6. จำแนกตามลักษณะและโอกาสในการใช้ สามารถจำแนกได้ 2 ประเภทคือ

6.1 แบบทดสอบย่อย เป็นแบบทดสอบที่มีจำนวนข้อคำถามไม่มากนัก มักใช้สำหรับประเมินผลเมื่อเสร็จสิ้นการเรียนการสอนในแต่ละหน่วยย่อย โดยมีจุดประสงค์หลักคือเพื่อปรับปรุงการเรียนเป็นสำคัญ

6.2 แบบทดสอบรวม เป็นแบบทดสอบที่ถามความรู้ความเข้าใจรวมหลายๆเรื่องหลายๆเนื้อหาหลายๆจุดประสงค์ มีจำนวนมากข้อ มักใช้ตอนสอบปลายภาคเรียนหรือปลายปีการศึกษา จุดมุ่งหมายสำคัญคือใช้เปรียบเทียบแข่งขันระหว่างผู้สอบด้วยกัน

7. จำแนกตามเกณฑ์การนำผลจากการสอบไปวัดประเมิน สามารถจำแนกได้ 2 ประเภท คือ

7.1 แบบทดสอบอิงเกณฑ์ มีจุดมุ่งหมายเพื่อวัดระดับความรู้พื้นฐานและความรู้ที่จำเป็นในการบ่งบอกถึงความรอบรู้ของนักเรียนตามวัตถุประสงค์

7.2 แบบทดสอบอิงกลุ่ม เป็นแบบทดสอบที่มุ่งนำผลการสอบไปเปรียบเทียบกับบุคคลอื่นในกลุ่มที่ใช้ข้อสอบเดียวกัน ถ้าใครมีความสามารถเหนือใครเพียงใดเหมาะสำหรับใช้เพื่อการสอบที่มีการแข่งขันมากกว่าเพื่อการเรียนการสอน

8. จำแนกตามสิ่งเร้า จำแนกได้ 2 ประเภทคือ

8.1 แบบทดสอบทางภาษา ได้แก่ การใช้คำพูดหรือตัวหนังสือ ไปร้้าผู้สอบ โดยการพูดหรือเขียนออกมา

8.2 แบบทดสอบที่ไม่ใช่ภาษา ได้แก่ การใช้รูปกริยา ท่าทางหรืออุปกรณ์ต่างๆ ไปร้้าให้ผู้สอบตอบสนอง

สมนึก ภัททิชณี (2546) แบบทดสอบที่วัดสมรรถภาพสมองด้านต่าง ๆ ที่นักเรียนได้รับการเรียนผ่านมาแล้ว อาจแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ แบบทดสอบที่ครูสร้างกับแบบทดสอบมาตรฐานซึ่งทั้งแบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นและแบบทดสอบมาตรฐานมีวิธีการในการสร้างข้อคำถามเหมือนกัน เป็นคำถามที่วัดเนื้อหาและพฤติกรรมที่สอนไปแล้ว จะเป็นพฤติกรรมที่สามารถตั้งคำถามได้ ซึ่งควรจัดให้ครอบคลุมพฤติกรรมด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. วัดด้านความรู้ความจำ
2. วัดด้านความเข้าใจ
3. วัดด้านการนำไปใช้
4. วัดด้านการวิเคราะห์
5. วัดด้านการสังเคราะห์

6. วัดด้านการประเมินค่า

พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2547) ประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ แบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ

1. แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นเอง หมายถึง แบบทดสอบที่มุ่งวัดผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนเฉพาะกลุ่มที่ครูสอน เป็นแบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นใช้กันทั่วไปในสถานศึกษามีลักษณะเป็นแบบทดสอบข้อเขียนซึ่งแบ่งออกได้อีก 2 ชนิด คือ

1.1 แบบทดสอบอัตนัย เป็นแบบทดสอบที่กำหนดคำถามหรือปัญหาให้แล้วให้ผู้ตอบเขียนโดยแสดงความรู้ ความคิด เจตคติ ได้อย่างเต็มที่

1.2 แบบทดสอบปรนัย หรือแบบให้ตอบสั้น ๆ เป็นแบบทดสอบที่กำหนดให้ผู้สอบเขียนตอบสั้น ๆ หรือมีคำตอบให้เลือกแบบจำกัดคำตอบ ผู้ตอบไม่มีโอกาสแสดงความรู้ ความคิด ได้อย่างกว้างขวางเหมือนแบบทดสอบอัตนัย แบบทดสอบชนิดนี้แบ่งออกเป็น 4 ชนิด คือแบบทดสอบถูก-ผิด แบบทดสอบเติมคำ แบบทดสอบจับคู่ และแบบทดสอบเลือกตอบ

2. แบบทดสอบมาตรฐาน หมายถึง แบบทดสอบที่มุ่งวัดผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนทั่วไป ซึ่งสร้างโดยผู้เชี่ยวชาญ มีการวิเคราะห์และปรับปรุงอย่างดีจนมีคุณภาพ มีมาตรฐาน กล่าวคือ มีมาตรฐานในการดำเนินการสอน วิธีการให้คะแนนและการแปลความหมายของคะแนน

สรุปได้ว่าประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบ่งออกเป็นหลายประเภท คือ แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นเอง แบบทดสอบมาตรฐาน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ แบบทดสอบความถนัด แบบทดสอบอัตนัย แบบทดสอบปรนัย แบบทดสอบภาคปฏิบัติ แบบทดสอบเขียนตอบ แบบทดสอบด้วยวาจา แบบทดสอบวัดความเร็ว แบบทดสอบย่อย แบบทดสอบรวม แบบทดสอบอิงเกณฑ์ แบบทดสอบอิงกลุ่ม การจะเลือกใช้แบบทดสอบประเภทใดนั้นขึ้นอยู่กับครูผู้สอน ทั้งนี้ต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์และเนื้อหาของรายวิชานั้นๆ ที่เหมาะสม

2.5.6 การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การสร้างแบบทดสอบให้มีคุณภาพ สามารถปรับปรุงได้โดยฝึกเขียนข้อสอบได้รับความวิจารณ์และข้อเสนอแนะ ครูต้องเข้าใจทั้งจุดประสงค์และเนื้อหาที่จะวัด ต้องรู้ถึงกระบวนการคิดในการปฏิบัติงานของนักเรียน รู้ระดับความสามารถในการอ่านและการใช้ศัพท์ของผู้สอบ รู้จักลักษณะเด่นและข้อบกพร่องของข้อสอบแต่ละชนิดเพื่อจะนำไปใช้ให้เหมาะสม

พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2547) ให้แนวการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ดังนี้

1. วิเคราะห์หลักสูตรและสร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตร
2. กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้
3. กำหนดชนิดของข้อสอบและศึกษาวิธีสร้าง

4. เขียนข้อสอบ
5. ตรวจสอบข้อสอบ
6. จัดพิมพ์แบบทดสอบฉบับทดลอง
7. ทดลองสอบและวิเคราะห์ข้อสอบ
8. จัดทำแบบทดสอบฉบับจริง

สุมาลี จันทร์ชลอ (2547) เสนอวิธีการสร้างข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ดังนี้

1. ข้อสอบควรใช้ประเมินจุดประสงค์ที่สำคัญของการสอนที่สามารถสอบวัดได้โดยใช้แบบทดสอบที่เป็นข้อเขียน
2. ข้อสอบควรสะท้อนให้เห็นทั้งจุดประสงค์ที่เป็นเนื้อหาและจุดประสงค์ที่เป็นกระบวนการ การสำคัญที่เน้นในหลักสูตร
3. ข้อสอบควรสะท้อนให้เห็นทั้งจุดประสงค์ในการวัด เช่น วัดประเมินความแตกต่างระหว่างบุคคลหรือวัดเพื่อแยกผู้ที่ได้เรียนรู้
4. ข้อสอบควรมีความเหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้อ่านและมีความยาวที่พอเหมาะ

สรุปได้ว่า หลักเกณฑ์เบื้องต้นในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือ ข้อสอบควรสะท้อนให้เห็นทั้งจุดประสงค์ที่เป็นเนื้อหาและจุดประสงค์ที่เป็นกระบวนการสำคัญที่เน้นในหลักสูตร ซึ่งต้องมีความเหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้อ่านและมีความยาวที่พอเหมาะ หลังจากนั้นทำการเขียนข้อสอบพร้อมทั้งตรวจทานข้อสอบ แล้วนำไปจัดพิมพ์แบบทดสอบฉบับทดลอง ทำการทดลองสอบและวิเคราะห์ข้อสอบ และสุดท้ายจัดทำแบบทดสอบฉบับจริง

2.5.7 ประโยชน์ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

พรพิศ เกื่อนมณเฑียร (2549) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ใช้สำหรับ

1. วัดผลสัมฤทธิ์ในการเรียนเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม
2. ปรับปรุงการเรียนการสอนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น
3. ให้แยกประเภทนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อยๆตามความสามารถ
4. การวินิจฉัยสมรรถภาพเพื่อให้ได้รับความช่วยเหลือได้ตรงจุด
5. เปรียบเทียบความงอกงาม
6. ตรวจสอบประสิทธิภาพของการเรียน
7. พยากรณ์ความสำเร็จในการศึกษา

8. การแนะแนว
9. การประเมินผลการศึกษา
10. การศึกษาค้นคว้าวิจัย

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2543) ประโยชน์ของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีดังนี้

1. ใช้สำรวจทั่วไปเกี่ยวกับตำแหน่งการเรียนในโรงเรียนเมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ ปกติ ให้เข้าใจนักเรียนได้ดีขึ้น
2. ใช้แนะแนวและประเมินค่าเกี่ยวกับการสอบได้สอบตกของแต่ละบุคคลจุดอ่อน และจุดเด่นของแต่ละบุคคล การสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนฉลาด และนักเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือ การปรับปรุงการสอน
3. ใช้จัดกลุ่มนักเรียนเพื่อประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน
4. ช่วยในการวิจัยทางการศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนในวิชาที่สอบแตกต่างกันโดยใช้แบบทดสอบมาตรฐานเป็นเครื่องมือวัด

สรุปได้ว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีประโยชน์ต่อนักเรียน คือ ใช้สำหรับวัดผลสัมฤทธิ์ในการเรียนเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มแล้วทำการเปรียบเทียบตรวจสอบพัฒนาการของนักเรียน ว่าบรรลุจุดประสงค์หรือไม่หากเกิดผลในทางที่ดีก็ดำเนินต่อ แต่ถ้าหากไม่บรรลุจุดประสงค์ก็นำไปปรับปรุงการเรียนการสอนหรือทำการวิจัยแล้วทำการประเมินผลการศึกษาอีกครั้ง

2.6 ความพึงพอใจ

2.6.1 ความหมายของความพึงพอใจ

ธนวรรณ เทียนเจษฎา (2548, น.59) กล่าวว่า ความพึงพอใจ คือ ความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งต่าง ๆ ในทางบวก และเป็นความรู้สึกที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้เมื่อเวลาหรือสถานการณ์เปลี่ยนไป ดังนั้นความพึงพอใจในการเรียนรู้จึงหมายถึง ความรู้สึกพอใจที่มีต่อการได้ร่วมปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนจนบรรลุผลหรือเป้าหมายในการเรียนรู้

ศลใจ วิบูลย์กิจ (2544, น.42) กล่าวว่าความพึงพอใจ หมายถึง สภาพของอารมณ์บุคคลที่มีต่อองค์ประกอบของงานและสภาพแวดล้อมในการทำงานที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของบุคคลนั้น

ฉัฐสิทธิ์ วงตลาด (2544, น.10) กล่าวว่าไว้ว่า ความพึงพอใจในการทำงาน หมายถึง ความรู้สึกหรือทัศนคติของบุคคลที่มีต่อการปฏิบัติงาน และการที่บุคคลปฏิบัติงานด้วยความสุข จนเป็นผลให้การทำงานนั้นประสบความสำเร็จสนองนโยบายและวัตถุประสงค์ขององค์การในองค์กร

ทุกองค์กร องค์กรใดก็ตามถ้ามีบุคคลที่ปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ มีความพึงพอใจ มีความสุข องค์กรนั้นจะพัฒนาอย่างไม่มีที่สิ้นสุด

นิคม พรหมย้อย (คาริ มุศรีพันธุ์, 2544, น.41 ; อ้างอิงมาจาก นิคม พรหมย้อย, 2529, น.10) ได้ให้ความหมายว่า ความพึงพอใจ หมายถึง สภาพของสภาวะจิตใจที่ปราศจากผลรวมของคะแนนทดสอบหลังเรียน – ผลรวมของคะแนนทดสอบก่อนเรียน (จำนวนนักเรียน × คะแนนเต็ม) – ผลรวมของคะแนนทดสอบก่อนเรียน ความเครียด ทั้งนี้เพราะธรรมชาติของมนุษย์มีความต้องการ ถ้าความต้องการนั้นได้รับการตอบสนองทั้งหมดหรือบางส่วน ความเครียดจะน้อยลง ความพึงพอใจจะเกิดขึ้นและในทางกลับกัน ถ้าความต้องการนั้นไม่ได้รับการตอบสนอง ความเครียด ความไม่พึงพอใจจะเกิดขึ้น

พิน คงพูน (คาริ มุศรีพันธุ์, 2544, น.39 ; อ้างอิงมาจาก พิน คงพูน, 2529, น.21) ได้ให้ความหมายว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่รัก ชอบ ยินดี เต็มใจ หรือเจตคติของบุคคลที่เกิดจากการได้รับการตอบสนองความต้องการทั้งด้านวัตถุและด้านจิตใจ

Wexcy & Yulkl (คาริ มุศรีพันธุ์, 2544, น.39 ; อ้างอิงมาจาก Wexcy & Yulkl, 1984, p.44) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า ความพึงพอใจเป็นงาน เป็นวิถีทางที่บ่งบอกถึงความรู้สึกของพนักงานที่มีต่องาน ดังนั้น ความพึงพอใจในงาน คือ ทัศนคติโดยทั่ว ๆ ไปของบุคคลที่จะนำไปสู่การประเมินผลและความคาดหวังต่องาน

Good (1973, p.161) ได้ให้ความหมายว่า ความพึงพอใจหมายถึง สภาพหรือระดับความพึงพอใจที่เป็นผลมาจากความสนใจและเจตคติของบุคคลที่มีต่องานแอปเปิลไวท์ (ศุภศิริ โสมาเกต, 2544, น.49 ; อ้างอิงมาจาก Applewhite, 1965, น.6) กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกส่วนตัวของบุคคลในการปฏิบัติงาน ซึ่งมีความหมายกว้าง รวมไปถึงความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมทางกายภาพด้วย การมีความสุขที่ทำงานร่วมกับคนที่เข้าได้ มีทัศนคติที่ดีต่องานด้วย

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกทางบวกของคนต่อสิ่งต่าง ๆ ทั้งงานและสภาพแวดล้อม เมื่อเกิดความพึงพอใจก็จะแสดงออกในทางที่ดีและมีความสุขกับสิ่งนั้น

2.6.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ

ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกที่บุคคลมีต่อสิ่งที่ได้รับประสบการณ์ และแสดงออกหรือมีพฤติกรรมตอบสนองในลักษณะแตกต่างกันออกไป ความพึงพอใจต่อสิ่งต่าง ๆ นั้นจะมีมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับแรงจูงใจ การสร้างแรงจูงใจหรือการกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจกับผู้ปฏิบัติงานจึงเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อให้งานหรือสิ่งที่ทำนั้นประสบความสำเร็จ การศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจเป็นการศึกษาทฤษฎีทางพฤติกรรมศาสตร์ ที่เกี่ยวข้องกับความต้องการของมนุษย์มีดังต่อไปนี้

Scott (ศุภศิริ โสมาเกตุ, 2544, น.49 ; อ้างอิงมาจาก Scott, 1970, p.124) เสนอแนวคิดในการสร้างแรงจูงใจให้เกิดความพึงพอใจต่อการทำงานที่จะให้ผลเชิงปฏิบัติมีลักษณะดังนี้

1. งานควรมีส่วนสัมพันธ์กับความปรารถนาส่วนตัว งานจะมีความหมายต่อผู้ทำ
2. งานนั้นต้องมีการวางแผนและวัดความสำเร็จได้ โดยใช้ระบบการทำงานและการควบคุมที่มีประสิทธิภาพ

3. เพื่อให้ได้ผลในการสร้างแรงจูงใจภายในเป้าหมายของงาน ต้องมีลักษณะดังนี้

- 3.1 คนทำงานมีส่วนในการตั้งเป้าหมาย

- 3.2 ผู้ปฏิบัติได้รับทราบผลสำเร็จในการทำงานโดยตรง

- 3.3 งานนั้นสามารถทำให้สำเร็จได้

เมื่อนำแนวคิดของ Scott มาประยุกต์ใช้กับกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อสร้างแรงจูงใจต่อกิจกรรมการเรียนการสอน มีแนวทางดังนี้

1. ศึกษาความต้องการ ความสนใจของนักเรียน และระดับความสามารถหรือพัฒนาการตามวัยของนักเรียน

2. วางแผนการสอนอย่างเป็นกระบวนการและประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพ

3. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้นักเรียนมีส่วนร่วมและกำหนดเป้าหมายในการทำงาน สะท้อนผลงานและการทำงานร่วมกัน ได้การดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน ความพึงพอใจเป็นสิ่งสำคัญที่จะกระตุ้นให้นักเรียนทำงานที่ได้รับมอบหมาย หรือที่ต้องปฏิบัติให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ครูผู้สอนจึงต้องคำนึงถึงความพึงพอใจในการเรียนรู้ของนักเรียน การทำให้นักเรียนเกิดความพึงพอใจในการเรียนรู้หรือการปฏิบัติงานมีแนวคิดพื้นฐานที่ต่างกัน ดังนี้ (ศุภศิริ โสมาเกตุ, 2544, น.53)

1. ความพึงพอใจนำไปสู่การปฏิบัติงาน การตอบสนองความต้องการของผู้ปฏิบัติงานจนเกิดความพึงพอใจ จะทำให้เกิดแรงจูงใจในการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานที่สูงกว่าผู้ที่ไม่ได้รับการตอบสนอง

2. ผลของการปฏิบัติงานนำไปสู่ความพึงพอใจ ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจและผลการปฏิบัติงานจะถูกเชื่อมโยงด้วยปัจจัยอื่น ๆ ผลการปฏิบัติงานที่ดีจะนำไปสู่ผลตอบแทนที่เหมาะสม ซึ่งในที่สุดจะนำไปสู่ความพึงพอใจ ผลการปฏิบัติงานย่อมได้รับการตอบสนองในรูปของรางวัลหรือผลตอบแทน ซึ่งแบ่งออกเป็นผลตอบแทนภายใน (Intrinsic Rewards) และผลตอบแทนภายนอก (Extrinsic Rewards)

แนวคิดพื้นฐานดังกล่าว เมื่อนำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน ครูผู้สอนจึงต้องมีบทบาทสำคัญ ในการจัดการกิจกรรม วิธีการ สื่ออุปกรณ์ ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เพื่อตอบสนองความ

พึงพอใจให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียน จนบรรลุวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอนในแต่ละครั้ง โดยให้นักเรียนได้รับผลตอบแทนจากการเรียนรู้แต่ละครั้ง โดยเฉพาะผลตอบแทนภายในหรือรางวัลภายในที่เป็นความรู้สึกของนักเรียน เช่น ความรู้สึกถึงความสำเร็จของตนเมื่อสามารถเอาชนะสิ่งต่างๆ ได้ ทำให้เกิดความภาคภูมิใจ ความมั่นใจ โดยครูอาจให้ผลตอบแทนภายนอก เช่น คำชมเชยหรือการให้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับที่น่าพึงพอใจ

ความพึงพอใจในการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ มีความสัมพันธ์กันในทางบวก คือ เมื่อเกิดความพึงพอใจ จะเกิดผลที่ดีต่อการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ที่ดีหรือที่น่าพอใจทำให้เกิดความพึงพอใจ กิจกรรมที่จัดขึ้นจึงควรคำนึงถึงองค์ประกอบที่ทำให้เกิดแรงจูงใจจนเกิดความพึงพอใจความพึงพอใจในการเรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่ม เพื่อให้นักเรียนรู้สึกชอบสนุกสนาน ชื่นชมยินดีและเต็มใจที่จะทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้งานนั้นสำเร็จ

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความคิดเห็นหรือความรู้สึกส่วนบุคคลที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่ม ซึ่งนักเรียนได้เปรียบเทียบความต้องการของตนเองกับสถานการณ์ที่ได้รับจากการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่ม โดยวัดจาก แบบสอบถามความพึงพอใจ

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นพมาศ ศรีกุล (2522, น.65) ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย และมนุษยสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยการสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์กับการสอนตามคู่มือครู แนวการสอนของของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยและมนุษยสัมพันธ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สง่า วุฒิประจักษ์ (2531, น.บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในการสอนจริยธรรมกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์กับการสอนตามคู่มือครู พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01ความสามารถในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญของสถิติที่ระดับ.05 และความสามารถในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของกลุ่มทดลองก่อนสอนและหลังสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

หัตถินทร์ โภทวิ (2542) ได้ศึกษาการใช้กิจกรรมที่เน้นกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ในการพัฒนาความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า 1) นักเรียนที่เรียนภาษาไทยโดยใช้กิจกรรมที่เน้นกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์มีความเข้าใจในการอ่านหลังเรียนสูงกว่า

ก่อนเรียน 2) ความคิดเห็นของนักเรียนที่เรียนภาษาไทยโดยใช้กิจกรรมที่เน้นกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์พบว่าอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

จินตนา กิจบำรุง (2545, น.117) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องประวัติศาสตร์สมัยสุโขทัยและศึกษาทักษะการทำงานกลุ่ม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่สอนด้วยวิธีสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ และวิธีสอนตามคู่มือครู พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนที่สอนด้วยวิธีสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่สอนด้วยวิธีสอนตามแนวคู่มือครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

ฉัฐพล ลีกสิงห์แก้ว (2545, น.64-73) ได้ศึกษาการใช้กระบวนการกลุ่มและความคิดเห็นต่อการใช้กระบวนการกลุ่มด้วยวิธีการแบบโครงการ เรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบาลีสาธิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ วิทยาเขตเชียงใหม่ ผลการศึกษา พบว่าการใช้กระบวนการกลุ่มด้วยวิธีการแบบโครงการ การแสดงพฤติกรรมของนักเรียนต่อการใช้กระบวนการกลุ่มด้วยวิธีแบบโครงการ ผลการศึกษาความคิดเห็นต่อการเรียนด้วยการใช้กระบวนการกลุ่ม ความคิดเห็นต่อการพัฒนาตนเองด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น ด้านการพัฒนา ทักษะการคิด กลุ่ม ความคิดเห็นต่อการพัฒนาตนเองด้านความรับผิดชอบด้านการเป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่ม ความคิดเห็นต่อการได้รับประสบการณ์จากการปฏิบัติงานอยู่ในระดับดี

สุขสันต์ หัตถสาร (2550, น.110) ได้ทำการศึกษาเรื่องการใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบร่วมมือที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะการทำงานกลุ่ม การเห็นคุณค่าในตนเอง และเจตคติต่อการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบร่วมมือ มีประสิทธิภาพ 85.96/87.77 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน แสดงว่าการเรียนแบบร่วมมือสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของนักเรียนทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน มีการเสนอแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่หลากหลาย จากการสังเกตทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนพบว่า ทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนคิดเป็นคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 86.27 อยู่ในระดับดีมาก การเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนหลังเรียนอยู่ในระดับสูง เจตคติต่อการเรียนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบร่วมมืออยู่ในระดับดีมาก

อุษา ไชยชนะ (2550) ได้ศึกษาผลการใช้วิธีสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ที่มีต่อทักษะชีวิตและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม พบว่า 1) ทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อรอุมา คำประกอบ (2550, น.112) ได้ศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม หลังจากได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือ พบว่า นักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนแบบร่วมมือมีพฤติกรรมการทำงานกลุ่มหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน สมาชิกทุกคนในกลุ่มตระหนักถึงหน้าที่ของตนเองและพยายามปฏิบัติในการทำงานกลุ่มในฐานะสมาชิกที่ดีของกลุ่ม

นางสาวเข็ม วันต์ (2554) ได้ศึกษาผลการเรียนด้วยกระบวนการกลุ่มร่วมกับเว็บไซต์สนับสนุนการเรียน ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม พบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยกระบวนการกลุ่มร่วมกับเว็บไซต์สนับสนุนการเรียน วิชาการพัฒนาเว็บไซต์เบื้องต้น หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) พฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยกระบวนการกลุ่มร่วมกับเว็บไซต์สนับสนุนการเรียน วิชาการพัฒนาเว็บไซต์เบื้องต้น อยู่ในระดับดี 3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยกระบวนการกลุ่มร่วมกับเว็บไซต์สนับสนุนการเรียน วิชาการพัฒนาเว็บไซต์เบื้องต้น อยู่ในระดับมาก

ปริยานุช สถาวรมณี (2548, น.152-155) ได้ศึกษาการพัฒนากิจกรรมในหลักสูตรเสริม เพื่อพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้ 10 กิจกรรมในลักษณะการเข้าค่ายพักแรม โดยศึกษาตามแนวคิดของ Marzano พบว่า ทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการจำแนก ด้านการจัดหมวดหมู่ ด้านการสรุป ด้านการประยุกต์ และด้านการคาดการณ์ หลังการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและปานกลางมีค่าเฉลี่ยคะแนนการคิดเชิงวิเคราะห์สูงกว่านักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นิวรรณ เจตวรัญญ (2549) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถด้านการวิเคราะห์ในวิชาภาษาไทย ของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคการคิดแบบหวนกลับไปกับการสอนปกติ พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคการคิดแบบหวนกลับไปกับการสอนปกติมีความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์แตกต่างกัน

จิรเดช เหมือนสมาน (2551) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์จากสื่อสิ่งพิมพ์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์จากสื่อสิ่งพิมพ์มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังการเรียนด้วยชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์จากสื่อสิ่งพิมพ์สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

รัศมี ประทุมมา (2552) ได้ศึกษาวิจัยการพัฒนาแบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า 1) แบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 91.85/86.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่ตั้งไว้ 2) ผลสัมฤทธิ์ในการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

กาญจนา ทีปะนะ และชาดา กลิ่นเจริญ (2553) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า 1) ชุดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ 76.43/76.14 2) ความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน อยู่ในระดับมาก

เดวียน ดงเรืองศรี (2553) ได้ศึกษาวิจัยการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า 1) แบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 86.46/85.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 2) ผลสัมฤทธิ์ด้านการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียน โดยใช้แบบฝึกทักษะสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) ดัชนีประสิทธิผลของแบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเท่ากับ 0.7308 หรือมีความก้าวหน้าทางการเรียนเพิ่มขึ้น ร้อยละ 73.08 4) ความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยรวมทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับมาก

พระมหาไกรสร โชติปัญญา (แสนวงศ์) (2554) ได้ศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้ภายใต้กระบวนการทำงานกลุ่ม โดยเน้นการนำเสนองานในห้องเรียนตามประเด็นคำถามปลายเปิด เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์เชิงบูรณาการ พบว่า การศึกษาค้นคว้าและการนำเสนอในห้องเกิดแรงกระตุ้นในการวิเคราะห์และศึกษาเนื้อหาเพิ่มเติม นิสิตสามารถเรียบเรียงเนื้อหาจากการประเด็นคำถามปลายเปิด และสามารถตอบใจทฤษฎีของประเด็นนั้น ทั้งนี้ต้องอาศัยการศึกษาค้นคว้าจากข้อมูลต่าง ๆ และเมื่อมีการนำเสนอในห้องเรียนและการสอบถามจากครูในรูปแบบคำถามปลายเปิด พร้อมกับให้ผู้ฟังตั้งคำถามปลายเปิดถามกลุ่มนำเสนอ เพื่อเสาะหาองค์ความรู้ใหม่ ปรากฏว่ากลุ่มของนิสิตที่นำเสนอมีการแสดงเหตุผลที่สมบูรณ์ ชัดเจน อย่างมีเหตุผลไม่คลุมเครือรวมถึงการอธิบายที่สละสลวย มีการใช้ตัวอย่างประกอบอธิบายอย่างถูกต้อง

Maccoleman (1975, อ้างถึงใน รัชณี ศิลป์ศร, 2542, p.109) ได้ทำการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ชุดการสอนกิจกรรมกลุ่มในการสอนวิชาสังคมศึกษากับนักเรียนระดับ 9 จำนวน 24 ห้อง เรียน โดยการจัดการสอนออกเป็นห้องละ 3 กลุ่ม รวม 72 กลุ่ม การแบ่งกลุ่มตามสำนักหอสมุดกลางระดับสติปัญญา อายุ เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทัศนคติต่อโรงเรียน พบว่า นักเรียนที่ใช้ชุดการสอนร่วมกับการอภิปรายเป็นกลุ่มเล็กๆ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ใช้ชุดการสอนเพียงอย่างเดียว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนที่ใช้ชุดการสอนเพียงอย่างเดียวมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยวิธีปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

Lumpkin (1991, p.3695-A) ได้ศึกษาผลการสอนทักษะการคิดวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในเนื้อหาวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนระดับ 5 และ 6 ผลการวิจัยพบว่า เมื่อได้สอนด้วยทักษะการคิดวิเคราะห์แล้ว นักเรียนระดับ 5 และ 6 มีความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ไม่ต่างกัน นักเรียนระดับ 5 ทั้งกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความคงทนในเนื้อหาวิชาสังคมศึกษาไม่แตกต่างกัน สำหรับนักเรียนระดับ 6 ที่เป็นกลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในเนื้อหาวิชาสังคมศึกษาสูงกว่ากลุ่มควบคุม

Sams (สกุลการ สังข์ทอง, 2548, น.26 ; อ้างอิงจาก Sams, 2004) ได้ศึกษาวิธี สอน ไวยากรณ์เพื่อให้นักเรียนคิดวิเคราะห์ และเขียนบรรยายได้โดยให้นักเรียนวิเคราะห์ประโยคผ่านกระบวนการตั้งคำถาม เพื่อแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างส่วนต่างๆของประโยคให้ชัดเจน พบว่า การสอนด้วยวิธีนี้ทำให้นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์เพิ่มขึ้นและนักเรียนสามารถเขียนอธิบายเป็นขั้นตอน ในรูปของแผนภาพได้ ซึ่งแผนภาพจะมีส่วนช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาได้ดีขึ้น เพราะแผนภาพจะช่วยให้มองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างประเด็นหลักและประเด็นย่อยต่างๆในประโยคได้ชัดเจนขึ้น อีกทั้งยังช่วยให้นักเรียนขยายประโยคและเชื่อมประโยคความคิดในประโยคหลักให้เข้ากับประโยคย่อยต่างๆได้

ผลการวิจัยที่ได้ศึกษามาข้างต้น แสดงให้เห็นว่า ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนสามารถพัฒนาได้โดยวิธีการสอนที่หลากหลายซึ่งต้องจัดรูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการเรียนแบบร่วมมือ และด้วยวิธีต่าง ๆ ซึ่งจะทำให้นักเรียนเกิดการพัฒนาความคิดวิเคราะห์จากเดิม และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น ช่วยพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่มให้ดีขึ้น ทำให้เกิดการร่วมมือกันในการทำงานระหว่างกลุ่มเพื่อน และยังช่วยพัฒนาเจตคติต่อวิชาที่เรียน และต่อครูผู้สอนได้ดีขึ้น จึงเป็นประเด็นสำคัญที่ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะนำมาศึกษาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยการใช้กระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาความคิดวิเคราะห์ในตัวนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2.8 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

1. การเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม

ตัวแปรตาม

1. การคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในวิชาภาษาไทย (สาระที่ 5 วรรณคดี วรรณกรรม) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม
3. พัฒนาการพฤติกรรมกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม
4. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม

ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาการพัฒนาการคิดวิเคราะห์ ในวิชาภาษาไทย (สาระที่ 5 วรรณคดีวรรณกรรม) โดยใช้กระบวนการกลุ่ม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนราชวินิตบางเขน มีวิธีดำเนินการศึกษาตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 การสร้างเครื่องมือ
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.6 รูปแบบการวิจัย

3.1 กลุ่มเป้าหมาย

ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนราชวินิตบางเขน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 10 ห้องเรียน จำนวน 318 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนราชวินิตบางเขน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 25 คน ที่ได้รับการเลือกมาแบบเจาะจง (Purposive sampling)

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ

1. แผนการจัดการเรียนรู้ วิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เรื่องหัวใจชายหนุ่ม แบ่งออกเป็น 7 แผน
2. แบบทดสอบวัดความคิดวิเคราะห์ เป็นแบบทดสอบที่เป็นปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 15 ข้อ

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง หัวใจชายหนุ่ม เป็นแบบทดสอบที่เป็นปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ
4. แบบสังเกตพฤติกรรมกลุ่มของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้กระบวนการกลุ่ม
5. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน โดยใช้กระบวนการกลุ่ม จำนวน 1 ชุด

3.3 การสร้างเครื่องมือในงานวิจัย

3.3.1 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม

1. ผู้วิจัยได้ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับสร้างแผนการเรียนรู้จากหนังสือ เอกสาร ตำราทางวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา
2. ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักสูตรของวิชาภาษาไทย (สาระที่ 5 วรรณคดีวรรณกรรม) เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์และสาระการเรียนรู้
3. ผู้วิจัยได้สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม จำนวน 7 แผน แผนละ 2 คาบเรียนต่อสัปดาห์ คาบละ 1 ชั่วโมง รวมทั้งหมด 14 ชั่วโมง
4. ผู้วิจัยได้นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม และปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ
5. ผู้วิจัยได้นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ตรวจสอบคุณลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้ในด้านความสอดคล้องของเนื้อหา ภาษาที่ใช้ ซึ่งใช้วิธีการตรวจสอบดัชนีความสอดคล้อง (Index of item - Objective Congruence หรือ IOC) เพื่อปรับปรุงแก้ไขและคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) 0.5 ขึ้นไป โดยให้ผู้เชี่ยวชาญให้คะแนนความคิดเห็นในการพิจารณาดังนี้
 - คะแนน +1 แน่ใจว่าแบบทดสอบนี้วัดผลการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ได้จริง
 - คะแนน 0 ไม่แน่ว่าแบบทดสอบนี้วัดผลการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ได้จริง
 - คะแนน -1 แน่ใจว่าแบบทดสอบนี้ไม่ได้วัดผลการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์
 เกณฑ์ค่า IOC มากกว่า 0.5 หมายความว่าผ่านเกณฑ์
 แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม มีค่า IOC เท่ากับ 0.66-1
6. ผู้วิจัยได้นำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มที่แก้ไขเรียบร้อยแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

3.3.2 การสร้างแบบทดสอบวัดความคิดวิเคราะห์

1. ผู้วิจัยได้ศึกษา เอกสาร ตำรางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบทดสอบวัดความคิดวิเคราะห์
2. ผู้วิจัยได้สร้างแบบทดสอบวัดความคิดวิเคราะห์ ข้อสอบที่เป็นปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 15 ข้อ
3. ผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม และปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ
4. ผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ตรวจสอบคุณลักษณะของแบบทดสอบในด้านความสอดคล้องของเนื้อหา ภาษาที่ใช้ ความสอดคล้องขององค์ประกอบที่ต้องการวัด และความเหมาะสมของตัวเลือก ซึ่งใช้วิธีการตรวจสอบดัชนีความสอดคล้อง (Index of item - Objective Congruence หรือ IOC) (Rovinelli & Hambleton, 1977, p.49-60) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญให้คะแนนความคิดเห็นในการพิจารณาดังนี้
 - คะแนน +1 แน่ใจว่าแบบทดสอบนี้วัดความคิดวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ได้จริง
 - คะแนน 0 ไม่แน่ใจว่าแบบทดสอบนี้วัดความคิดวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ได้จริง
 - คะแนน -1 แน่ใจว่าแบบทดสอบนี้ไม่ได้วัดความคิดวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์
 เกณฑ์ค่า IOC มากกว่า 0.5 หมายความว่าผ่านเกณฑ์
 - แบบทดสอบวัดความคิดวิเคราะห์ มีค่า IOC เท่ากับ 0.66-1
5. ผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

3.3.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องหัวใจชายหนุ่ม

1. ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักสูตรของวิชาภาษาไทย (สาระที่ 5 วรรณคดีวรรณกรรม) เอกสาร ตำรางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์
2. ผู้วิจัยได้สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ เรื่องหัวใจชายหนุ่ม ข้อสอบเป็นแบบทดสอบที่เป็นปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ
4. ผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม และปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ
5. ผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ตรวจสอบคุณลักษณะของแบบทดสอบในด้านความสอดคล้องของเนื้อหา ภาษาที่ใช้ ความสอดคล้องขององค์ประกอบที่ต้องการวัด และความเหมาะสมของตัวเลือก ซึ่งใช้วิธีการตรวจสอบดัชนีความสอดคล้อง (Index of item - Objective Congruence หรือ IOC) เพื่อปรับปรุงแก้ไขและคัดเลือก

ข้อสอบที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) 0.5 ขึ้นไป โดยให้ผู้เชี่ยวชาญให้คะแนนความคิดเห็นในการพิจารณา ดังนี้

คะแนน +1 แน่ใจว่าแบบทดสอบนี้วัดผลการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ได้จริง

คะแนน 0 ไม่แน่ใจว่าแบบทดสอบนี้วัดผลการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ได้จริง

คะแนน -1 แน่ใจว่าแบบทดสอบนี้ไม่ได้วัดผลการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์

เกณฑ์ค่า IOC มากกว่า 0.5 หมายความว่าผ่านเกณฑ์

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องหัวใจชายหนุ่ม มีค่า IOC เท่ากับ 0.66-1

6. ผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

3.3.4 แบบสังเกตพฤติกรรมกลุ่มของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม

1. ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า เอกสาร หนังสือ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสร้างแบบประเมินแบบรูบริกส์ (Rubric)

2. ผู้วิจัยได้สร้างแบบสังเกตพฤติกรรมกลุ่มที่มีรูปแบบการประเมินทั้ง 8 ด้าน คือ

1) มีการแบ่งหน้าที่การทำงาน 2) มีความรับผิดชอบต่อตนเองและกลุ่ม 3) มีการช่วยเหลือกันและกัน (คนเก่งช่วยคนอ่อน) 4) มีการแบ่งเวลาได้เหมาะสม 5) มีการแสดงความคิดเห็นของสมาชิก 6) มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีภายในกลุ่ม 7) มีความพยายามที่จะบรรลุเป้าหมายไปด้วยกัน และ 8) มีภาวะผู้นำและผู้ตาม โดยกำหนดเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่าชนิด 3 ช่วง น้ำหนักจากระดับ 3 ถึง ระดับ 1 ดังนี้

ระดับ 3 พฤติกรรมการทำงานกลุ่มอยู่ในระดับ ดี

ระดับ 2 พฤติกรรมการทำงานกลุ่มอยู่ในระดับ พอใช้

ระดับ 1 พฤติกรรมการทำงานกลุ่มอยู่ในระดับ ควรปรับปรุง

นำคะแนนของการประเมินทุกข้อมารวมกันแล้วหาค่าเฉลี่ย เกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ยเป็นดังนี้ (สมบุรณ์ สุริยวงศ์ และคณะ, 2540, น.134, อ้างถึงใน ชีรศักดิ์ อุณารมณฺ์เลิศ, 2549, น.

46)

2.50 – 3.00 พฤติกรรมการทำงานกลุ่มอยู่ในระดับ ดี

1.50 – 2.49 พฤติกรรมการทำงานกลุ่มอยู่ในระดับ พอใช้

1.00 – 1.49 พฤติกรรมการทำงานกลุ่มอยู่ในระดับ ควรปรับปรุง

3. ผู้วิจัยได้นำแบบสังเกตพฤติกรรมกลุ่มที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม และปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

4. ผู้วิจัยได้นำแบบสังเกตพฤติกรรมกลุ่มที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ตรวจสอบความถูกต้องและความครอบคลุมของเนื้อหา ซึ่งใช้วิธีการตรวจสอบดัชนีความสอดคล้อง (Index of item - Objective Congruence หรือ IOC) (Rovinelli & Hambleton, 1977, p.49-60) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญให้คะแนนความคิดเห็นในการพิจารณาดังนี้

คะแนน +1 แน่ใจว่าแบบทดสอบนี้วัดความคิดวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ได้จริง
 คะแนน 0 ไม่แน่ใจว่าแบบทดสอบนี้วัดความคิดวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ได้จริง
 คะแนน -1 แน่ใจว่าแบบทดสอบนี้ไม่ได้วัดความคิดวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์
 เกณฑ์ค่า IOC มากกว่า 0.5 หมายความว่าผ่านเกณฑ์
 แบบทดสอบวัดความคิดวิเคราะห์ มีค่า IOC เท่ากับ 0.66-1

5. ผู้วิจัยได้นำแบบสังเกตพฤติกรรมกลุ่มที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

3.3.5 การสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม

1. ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า เอกสาร หนังสือ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นข้อมูลและแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. ผู้วิจัยได้ศึกษาวิธีสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ และสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า จากหนังสือการวิจัยเบื้องต้นของ บุญชม ศรีสะอาด (2545, น.63-70)
3. ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านบรรยากาศ ด้านกิจกรรม ด้านประโยชน์ที่ได้รับ จำนวน 20 ข้อ โดยใช้เกณฑ์การประเมินแบบวัดความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามแบบ ลิเคิร์ต (Likert's Method) ดังนี้

คะแนน	ระดับความพึงพอใจ
5 คะแนน	มากที่สุด
4 คะแนน	มาก
3 คะแนน	ปานกลาง
2 คะแนน	น้อย
1 คะแนน	น้อยที่สุด

เกณฑ์ในการแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถาม มีความหมายดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.50-5.00	หมายถึง	ระดับความพึงพอใจมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.50-4.49	หมายถึง	ระดับความพึงพอใจมาก
ค่าเฉลี่ย	2.50-3.49	หมายถึง	ระดับความพึงพอใจปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.50-2.49	หมายถึง	ระดับความพึงพอใจน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00-1.49	หมายถึง	ระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด

4. ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม และปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

5. ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ตรวจสอบความถูกต้องและความครอบคลุมของเนื้อหา ซึ่งใช้วิธีการตรวจสอบดัชนีความสอดคล้อง (Index of item - Objective Congruence หรือ IOC) (Rovinelli & Hambleton, 1977, p.49-60) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญให้คะแนนความคิดเห็นในการพิจารณาดังนี้

คะแนน +1 แน่ใจว่าแบบสอบถามนี้วัดความคิดวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ได้จริง

คะแนน 0 ไม่แน่ใจว่าแบบสอบถามนี้วัดความคิดวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ได้จริง

คะแนน -1 แน่ใจว่าแบบสอบถามนี้ไม่ได้วัดความคิดวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์

เกณฑ์ค่า IOC มากกว่า 0.5 หมายความว่าผ่านเกณฑ์

แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม มีค่า IOC เท่ากับ 0.66-1

6. ผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปใช้กลุ่มตัวอย่าง

3.4 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการทดลองแบบมีกลุ่มเดียว (One-Group Design) มีการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง หัวใจชายหนุ่ม โดยเป็นการวัดผลหลังการเรียนของนักเรียนที่ใช้กระบวนการกลุ่มเท่านั้น นอกจากนี้ยังวัดพัฒนาการคิดวิเคราะห์โดยวัดแบบก่อนและหลังการเรียน ในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียน ครูเป็นผู้ประเมินพฤติกรรมกลุ่ม และสุดท้ายสำรวจความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังขั้นตอนต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 อธิบายวิธีการ วัตถุประสงค์และประโยชน์ที่จะได้รับ จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นที่ 2 ทำการทดสอบทักษะการคิดวิเคราะห์ด้วยแบบทดสอบจำนวน 15 ข้อก่อนเรียน (Pre-test) กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นที่ 3 ดำเนินการสอนนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้

กระบวนการกลุ่ม เพื่อพัฒนาความคิดวิเคราะห์การเรียนรู้ในวิชาภาษาไทย (สาระที่ 5 วรรณคดี วรรณกรรม) เรื่อง ทักษะการคิดวิเคราะห์ และหัวใจชายหนุ่ม จำนวน 7 แผน แผนละ 2 คาบเรียนต่อ สัปดาห์ ดังนี้

ขั้นนำ

1. ครูอธิบายถึงการเรียนรู้และและบอกจุดมุ่งหมายในการเรียน

ขั้นสอน

1. ครูผู้สอนเป็นคนจัดกลุ่มและกำหนดสมาชิกในกลุ่มตามผลการเรียน เพื่อให้แต่ละกลุ่ม มีเด็กเก่ง ปานกลาง และอ่อนคละกัน แบ่งเป็นกลุ่ม ๆ ละ 5 คน

2. นักเรียนแต่ละคนซึ่งอยู่ในกลุ่มจะแบ่งหน้าที่กันทำงานที่ได้รับมอบหมาย

3. นักเรียนแต่ละกลุ่มทำงานร่วมกัน โดยอ่านข้อมูลจากหนังสือ จากนั้นครูก็จะตั้งคำถาม เพื่อให้ นักเรียนหาคำตอบโดยการคิดวิเคราะห์

ขั้นสรุป

1. นักเรียนแต่ละกลุ่มสรุปสิ่งที่ได้จากการคิดวิเคราะห์และร่วมกันอภิปราย

2. ครูช่วยนักเรียนสรุปอีกครั้งและเพิ่มเติมข้อมูลที่นักเรียนตอบ ให้สมบูรณ์และชัดเจน (รายละเอียดของแต่ละแผนอยู่ในภาคผนวก)

ขั้นที่ 4 ให้คะแนนนักเรียนในแบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม ในแผนการเรียนรู้ที่ 2 แผนการเรียนรู้ที่ 4 และแผนการเรียนรู้ที่ 6

ขั้นที่ 5 ทำการทดสอบในหัวข้อหัวใจชายหนุ่ม จำนวน 20 ข้อ หลังเรียน (Post-test) พร้อมทั้งเฉลยและอธิบายคำตอบที่ถูกต้องหลังการสอบเสร็จสิ้น

ขั้นที่ 6 ทำการทดสอบทักษะการคิดวิเคราะห์ด้วยแบบทดสอบจำนวน 15 ข้อหลังเรียน (Post-test) กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นที่ 7 นักเรียนทำแบบประเมินความพึงพอใจ

ขั้นที่ 8 เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อประมวลผล

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.5.1 ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. นำผลการทดสอบมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย \bar{X} ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และ Paired t-test (Dependent) โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. แปลผลและวิเคราะห์ข้อมูล

3. ประมวลผลและอภิปรายผล โดยใช้ตารางและการพรรณนา

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์ก่อนเรียนและหลังเรียน และการวิเคราะห์ผลการพัฒนาพฤติกรรมกลุ่ม คือค่าเฉลี่ย \bar{X} ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และ Paired t-test ดังนี้

1.1 หาค่าคะแนนเฉลี่ย (Arithmetic Mean) โดยใช้สูตร (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2553)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

\bar{X} แทน คะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมด

1.2 หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

$S.D.$ แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มเป้าหมาย

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

$(\sum X)^2$ แทน ผลรวมของนักเรียนแต่ละคนยกกำลังสอง

N แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมด

1.3 Paired t-test (Dependent) โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2540)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{(N-1)}}}$$

t แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบกับค่าวิกฤติเพื่อทราบความมีนัยสำคัญ

D แทน ความแตกต่างของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนแต่ละคน

N แทน จำนวนนักเรียน

$\sum D$ แทน ผลรวมของความแตกต่างของคะแนนก่อนและหลังเรียนนักเรียนทุกคน

$\sum D^2$ แทน ผลรวมของความแตกต่างของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนแต่ละคนยกกำลังสอง

$(\sum D)^2$ แทน ผลรวมของความแตกต่างของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนทุกคนยกกำลังสอง

2. สถิติที่ใช้หาคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน เรื่องหัวใจชายหนุ่ม โดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มโดยการคิดคำร้อยละ (%)

ร้อยละ (Percentage) โดยใช้สูตรดังนี้

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ P แทน ร้อยละ
f แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงร้อยละ
N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

3. หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง คะแนนพฤติกรรมกลุ่ม กับคะแนนการคิดวิเคราะห์

การวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) เพื่อใช้ทดสอบค่าความสัมพันธ์กันระหว่างคะแนนพฤติกรรมกลุ่มกับคะแนนการคิดวิเคราะห์ โดยไม่สนใจว่าตัวแปรใดเป็นสาเหตุหรือตัวแปรใดเป็นผล

การพิจารณาความสัมพันธ์ของค่าสัมประสิทธิ์ (Correlation Coefficient) หรือค่า r จะพิจารณาจาก (ยูทช ไทววรรณ, 2552)

ถ้าค่า r เท่ากับ 1 จะมีความสัมพันธ์กันอย่างสมบูรณ์ (เส้นจะเป็นลักษณะตรง)

ถ้าค่า r เข้าใกล้ 1 จะมีความสัมพันธ์กันมาก

ถ้าค่า r เข้าใกล้ 0 จะมีความสัมพันธ์กันน้อยมาก

ถ้าค่า r เท่ากับ 0 จะไม่มีความสัมพันธ์กันของตัวแปร

เมื่อคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ Pearson (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ได้แล้ว นำเอาค่าไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2550, น.314)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.71-1.00 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันสูง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.31-0.70 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันปานกลาง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.01-0.30 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันต่ำ

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.00 หมายถึง ไม่มีความสัมพันธ์กัน

ทิศทางของความสัมพันธ์ (Direction of the Relationship)

ในการหาลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรนั้นเราสามารถสร้างแผนภาพกระจาย (Scatterplot) เพื่อดูทิศทางของความสัมพันธ์ได้ โดยมีลักษณะความสัมพันธ์ 3 แบบคือ

1. สหสัมพันธ์ทางบวก (Positive Correlations) ซึ่งหมายความว่าเมื่อตัวแปรตัวหนึ่งเพิ่มหรือลดลงอีกตัวแปรหนึ่งก็จะเพิ่มขึ้นหรือลดลงไปด้วย
2. สหสัมพันธ์ทางลบ (Negative Correlations) หมายถึงเมื่อตัวแปรตัวหนึ่งมีค่าเพิ่มขึ้นหรือลดลงอีกตัวหนึ่งจะมีค่าเพิ่มหรือลดลงตรงข้ามเสมอ
3. สหสัมพันธ์เป็นศูนย์ (Zero Correlations) หมายถึงตัวแปรสองตัวไม่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน

4. สถิติที่ใช้วิเคราะห์ความสอดคล้องของเครื่องมือ

หาค่าความเที่ยงตรงดัชนีความสอดคล้อง Index of item – Objective Congruence หรือ IOC (Rovinelli and Hambleton, 1977) คำนวณค่า IOC ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

โดยที่ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องกับเนื้อหา องค์ประกอบที่ต้องการวัด

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนจากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

มีเกณฑ์พิจารณาให้คะแนน ดังนี้

1 เมื่อแน่ใจว่าข้อความนี้มีของเนื้อหา ภาษาที่ใช้ องค์ประกอบ ที่ต้องการวัด และความเหมาะสมของตัวเลือก

0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อความนี้มีของเนื้อหา ภาษาที่ใช้ องค์ประกอบ ที่ต้องการวัด และความเหมาะสมของตัวเลือก

-1 เมื่อแน่ใจว่าข้อความนี้มีของเนื้อหา ภาษาที่ใช้ องค์ประกอบ ที่ต้องการวัด และความเหมาะสมของตัวเลือก

โดยกำหนดเกณฑ์การพิจารณาระดับค่าดัชนีความสอดคล้อง ของข้อความที่ได้จากการคำนวณจากสูตรที่จะมีค่าระหว่าง 0.00 ถึง 1.00 มีรายละเอียดของเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป คัดเลือกข้อสอบข้อนั้นไว้ใช้ได้ แต่ถ้าได้ค่า IOC ต่ำกว่า 0.5 ควรพิจารณาแก้ไขปรับปรุง หรือตัดทิ้ง

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าการคิดวิเคราะห์ ในวิชาภาษาไทย (สาระที่ 5 วรรณคดีวรรณกรรม) โดยใช้กระบวนการกลุ่ม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาการคิดวิเคราะห์ ในวิชาภาษาไทย (สาระที่ 5 วรรณคดี วรรณกรรม) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้กระบวนการกลุ่ม 2) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในวิชาภาษาไทย (สาระที่ 5 วรรณคดี วรรณกรรม) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้กระบวนการกลุ่ม 3) ศึกษาพัฒนาการพฤติกรรมกลุ่ม ในวิชาภาษาไทย (สาระที่ 5 วรรณคดี วรรณกรรม) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ใช้กระบวนการกลุ่ม 4) ศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการเรียน ในวิชาภาษาไทย (สาระที่ 5 วรรณคดี วรรณกรรม) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้กระบวนการกลุ่ม สรุปผลการศึกษาได้ ดังนี้

- 4.1 ผลการพัฒนาค้นคว้าการคิดวิเคราะห์ ในวิชาภาษาไทย (สาระที่ 5 วรรณคดี วรรณกรรม) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้กระบวนการกลุ่ม
- 4.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในวิชาภาษาไทย (สาระที่ 5 วรรณคดี วรรณกรรม) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้กระบวนการกลุ่ม
- 4.3 ผลการพัฒนาค้นคว้าการพฤติกรรมกลุ่ม ในวิชาภาษาไทย (สาระที่ 5 วรรณคดี วรรณกรรม) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ใช้กระบวนการกลุ่ม
- 4.4 ผลการสำรวจความพึงพอใจที่มีต่อการเรียน ในวิชาภาษาไทย (สาระที่ 5 วรรณคดี วรรณกรรม) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้กระบวนการกลุ่ม
- 4.5 ผลการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างพัฒนาการพฤติกรรมกลุ่ม กับผลการคิดวิเคราะห์หลังการเรียน ในวิชาภาษาไทย (สาระที่ 5 วรรณคดี วรรณกรรม) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้กระบวนการกลุ่ม

4.1 ผลการพัฒนาคิดวิเคราะห์ ในวิชาภาษาไทย (สาระที่ 5 วรรณคดี วรรณกรรม) ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้กระบวนการกลุ่ม

ตารางที่ 4.1 ผลการเปรียบเทียบคะแนนการคิดวิเคราะห์ ก่อนและหลังการเรียนรู้โดยใช้
กระบวนการกลุ่ม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

การทดสอบ	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D.	t-test	Sig*
ก่อนเรียน	15	10.32	2.11	-5.728	.000
หลังเรียน		12.20	1.25		

*มีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05

จากตารางที่ ตารางที่ 4.1.1 พบว่า คะแนนผลการพัฒนาคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม มีคะแนนทางความคิด
วิเคราะห์ หลังเรียนสูง ($\bar{X} = 12.20$, $S.D = 1.25$) กว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 10.32$, $S.D = 2.11$) อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัย

ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) หลังการเรียนลดลงเหลือ 1.25 จาก 2.11 แสดงว่า นักเรียน
มีคะแนนความสามารถเกาะกลุ่มกันมากขึ้น ลักษณะนี้แสดงถึงวิธีการสอนของครูสามารถพัฒนา
นักเรียนส่วนใหญ่ได้

4.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในวิชาภาษาไทย (สาระที่ 5 วรรณคดี วรรณกรรม) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้กระบวนการกลุ่ม

ตารางที่ 4.2 แสดงผลคะแนน / ค่าร้อยละ จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ (เรื่องหัวใจชายหนุ่ม) จากการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

เลขที่	คะแนน	คะแนนผ่านเกณฑ์ ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 75	เลขที่	คะแนน	คะแนนผ่านเกณฑ์ ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 75
1	18	90%	14	18	90%
2	16	80%	15	15	75%
3	17	85%	16	16	80%
4	15	75%	17	19	95%
5	15	75%	18	19	95%
6	14	70%	19	16	80%
7	14	70%	20	16	80%
8	15	75%	21	18	90%
9	18	90%	22	18	90%
10	17	85%	23	17	85%
11	15	75%	24	19	95%
12	16	80%	25	15	75%
13	17	85%			

ตารางที่ 4.2 แสดงผลคะแนน / ค่าร้อยละ จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ (เรื่องหัวใจชายหนุ่ม) จากการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 จำนวน 25 คน พบว่าแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ (เรื่องหัวใจชายหนุ่ม) นักเรียนคะแนนผ่านเกณฑ์ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 75 ตามที่กำหนดไว้ มีจำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 92.00 และมีนักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 8.00 จะเห็นได้ว่ามีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์มากกว่าจำนวนนักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์

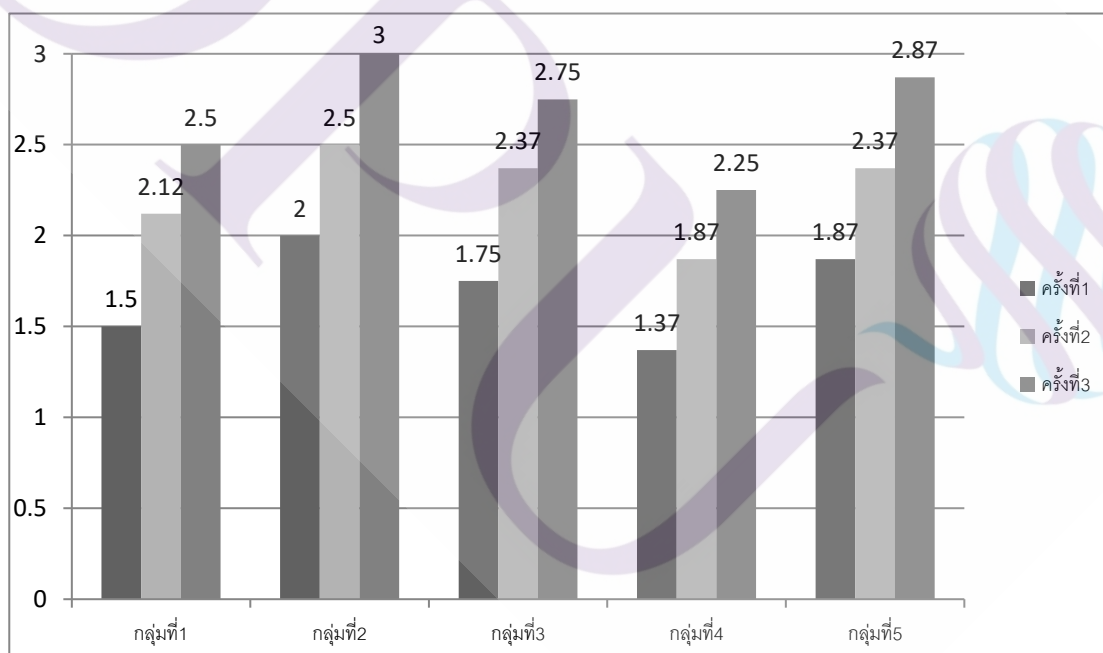
4.3 ผลการศึกษาพัฒนาการพฤติกรรมกลุ่ม ในวิชาภาษาไทย (สาระที่ 5 วรรณคดี วรรณกรรม) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ใช้กระบวนการกลุ่ม

ตารางที่ 4.3 คะแนนการสังเกตพฤติกรรมกลุ่ม ในวิชาภาษาไทย (สาระที่ 5 วรรณคดี วรรณกรรม) โดยใช้กระบวนการกลุ่ม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

กลุ่มที่	ครั้ง จำนวนครั้ง	1.การแบ่งหน้าที่การทำงาน	2.ความรับผิดชอบต่อตนเองและกลุ่ม	3.การช่วยเหลือกันและกัน (คนเก่งช่วยคนอ่อน)	4.มีการแบ่งเวลาได้เหมาะสม	5.มีการแสดงความคิดเห็นของสมาชิก	6.มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีภายในกลุ่ม	7.มีความพยายามที่จะบรรลุเป้าหมายไปด้วยกัน	8.มีภาวะผู้นำและผู้ตาม	คะแนนรวม	คะแนนคิดตามเกณฑ์	เกณฑ์*
1	ครั้งที่ 1	1	1	1	2	2	1	2	2	12	1.50	พอใช้
	ครั้งที่ 2	2	2	2	3	2	2	2	2	17	2.12	พอใช้
	ครั้งที่ 3	3	3	2	3	2	2	2	3	20	2.50	ดี
2	ครั้งที่ 1	2	2	2	2	2	2	2	2	16	2.00	พอใช้
	ครั้งที่ 2	3	2	2	3	3	2	2	3	20	2.50	ดี
	ครั้งที่ 3	3	3	3	3	3	3	3	3	24	3.00	ดี
3	ครั้งที่ 1	2	2	2	2	2	1	2	1	14	1.75	พอใช้
	ครั้งที่ 2	2	2	2	2	3	2	3	3	19	2.37	พอใช้
	ครั้งที่ 3	3	3	3	2	3	2	3	3	22	2.75	ดี

ตารางที่ 4.3.1 (ต่อ)

กลุ่มที่	ครั้ง จำนวนครั้ง	1.การแบ่งหน้าที่การทำงาน	2.ความรับผิดชอบต่อตนเองและกลุ่ม	3.การช่วยเหลือกันและกัน (คนเก่งช่วยคนอ่อน)	4.มีการแบ่งเวลาได้เหมาะสม	5.มีการแสดงความคิดเห็นของสมาชิก	6.มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีภายในกลุ่ม	7.มีความพยายามที่จะบรรลุเป้าหมายไปด้วยกัน	8.มีภาวะผู้นำและผู้ตาม	คะแนนรวม	คะแนนคิดตามเกณฑ์	เกณฑ์*
4	ครั้งที่1	1	1	2	2	1	1	2	1	11	1.37	ปรับปรุง
	ครั้งที่2	2	1	2	2	2	2	2	2	15	1.87	พอใช้
	ครั้งที่3	3	2	3	2	2	2	2	2	18	2.25	พอใช้
5	ครั้งที่1	1	2	2	2	2	2	2	2	15	1.87	พอใช้
	ครั้งที่2	2	2	2	2	2	3	3	3	19	2.37	พอใช้
	ครั้งที่3	3	3	3	3	2	3	3	3	23	2.87	ดี

จากตารางที่ 4.3.1 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมกลุ่มการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนวิชาภาษาไทย(สาระที่5 วรรณคดี วรรณกรรม) ที่ใช้กระบวนการกลุ่ม จำนวน 3 ครั้ง พบว่า คะแนนพฤติกรรมกลุ่มการเรียนรู้ของนักเรียน มีดังนี้

- กลุ่มที่ 1

ครั้งที่ 1 คะแนนอยู่ในระดับ พอใช้ ($\bar{X} = 1.50$)ครั้งที่ 2 มีเกณฑ์คะแนนอยู่ในระดับ พอใช้ ($\bar{X} = 2.12$)ครั้งที่ 3 มีเกณฑ์คะแนนอยู่ในระดับ ดี ($\bar{X} = 2.50$)

- กลุ่มที่ 2

ครั้งที่ 1 มีเกณฑ์คะแนนอยู่ในระดับ พอใช้ ($\bar{X} = 2.00$)ครั้งที่ 2 มีเกณฑ์คะแนนอยู่ในระดับ ดี ($\bar{X} = 2.50$)ครั้งที่ 3 มีเกณฑ์คะแนนอยู่ในระดับ ดี ($\bar{X} = 3.00$)

- กลุ่มที่ 3

ครั้งที่ 1 มีเกณฑ์คะแนนอยู่ในระดับ พอใช้ ($\bar{X} = 1.75$)ครั้งที่ 2 มีเกณฑ์คะแนนอยู่ในระดับ พอใช้ ($\bar{X} = 2.37$)ครั้งที่ 3 มีเกณฑ์คะแนนอยู่ในระดับ ดี ($\bar{X} = 2.75$)

- กลุ่มที่ 4

ครั้งที่ 1 มีเกณฑ์คะแนนอยู่ในระดับ ควรปรับปรุง ($\bar{X} = 1.37$)ครั้งที่ 2 มีเกณฑ์คะแนนอยู่ในระดับ พอใช้ ($\bar{X} = 1.87$)ครั้งที่ 3 มีเกณฑ์คะแนนอยู่ในระดับ พอใช้ ($\bar{X} = 2.25$)

- กลุ่มที่ 5

ครั้งที่ 1 มีเกณฑ์คะแนนอยู่ในระดับ พอใช้ ($\bar{X} = 1.87$)ครั้งที่ 2 มีเกณฑ์คะแนนอยู่ในระดับ พอใช้ ($\bar{X} = 2.37$)ครั้งที่ 3 มีเกณฑ์คะแนนอยู่ในระดับ ดี ($\bar{X} = 2.87$)

สรุปการเรียนรู้วิชาภาษาไทย (สาระที่ 5 วรรณคดีวรรณกรรม) โดยใช้กระบวนการกลุ่ม
 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ทั้ง 5 กลุ่ม มีพัฒนาการพฤติกรรมกลุ่มสูงขึ้น ตามที่แสดงไว้
 ข้างต้น

4.4 ผลการศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการเรียน ในวิชาภาษาไทย (สาระที่5 วรรณคดี วรรณกรรม) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้กระบวนการกลุ่ม

ตารางที่ 4.4 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน ในวิชาภาษาไทย (สาระที่5 วรรณคดี วรรณกรรม) โดยใช้กระบวนการกลุ่ม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ข้อที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น		แปล ความหมาย
		\bar{X}	S.D	
ด้านบรรยากาศการเรียน				
1	บรรยากาศของการเรียนเปิด โอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วม ในการทำกิจกรรม	3.91	.79	มาก
2	บรรยากาศของการเรียนทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ ต่อตนเอง และกลุ่ม	3.91	.60	มาก
3	บรรยากาศของการเรียนสนับสนุนให้นักเรียนแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นกับเพื่อนได้	4.17	.58	มาก
4	บรรยากาศของการเรียนทำให้นักเรียนเกิดความคิดที่ หลากหลาย	3.83	.98	มาก
5	บรรยากาศของการเรียนเปิด โอกาสให้นักเรียนพัฒนา ความคิด	4.04	.64	มาก
	เฉลี่ยรวม	3.97		มาก
ด้านกิจกรรมการเรียน				
1	กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับเนื้อหา	3.96	.72	มาก
2	กิจกรรมการเรียนรู้อำนวยความสะดวกให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยน ความรู้ความคิด	3.61	.78	มาก
3	กิจกรรมการเรียนรู้อำนวยความสะดวกการคิดและตัดสินใจ	3.17	.72	ปานกลาง
4	กิจกรรมการเรียนรู้อำนวยความสะดวกให้นักเรียนกล้าคิดกล้าตอบ	3.65	.78	มาก
5	กิจกรรมการเรียนรู้อำนวยความสะดวกให้นักเรียนมีโอกาสแสดง ความคิดเห็น	3.61	.78	มาก
6	กิจกรรมการเรียนรู้อำนวยความสะดวกให้นักเรียนเข้าใจในเนื้อหา มากขึ้น	3.78	.60	มาก
7	กิจกรรมการเรียนรู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้อารมณ์ร่วมกัน	3.91	.60	มาก
	เฉลี่ยรวม	3.67		มาก

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น		แปล ความหมาย
		\bar{X}	S.D	
ประโยชน์ที่ได้รับ				
1	การจัดการเรียนรู้ทำให้เข้าใจเนื้อหาได้ง่าย	3.74	.81	มาก
2	การจัดการเรียนรู้ทำให้จดจำเนื้อหาได้	3.26	.92	ปานกลาง
3	การจัดการเรียนรู้ทำให้นักเรียนนำวิธีการเรียนรู้ไปใช้ในวิชาอื่นๆ	3.61	.78	มาก
4	การจัดการเรียนรู้ทำให้นักเรียนพัฒนาทักษะการคิดที่สูงขึ้น	3.65	.60	มาก
5	การจัดการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนตัดสินใจโดยใช้เหตุผล	3.83	.58	มาก
6	ช่วยพัฒนาการใช้ทักษะการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล	3.26	.75	ปานกลาง
7	การจัดการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนเห็นประโยชน์ของการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น	3.17	.72	ปานกลาง
8	กิจกรรมการเรียนการสอนนี้ทำให้ได้ทำงานร่วมกับผู้อื่น	3.17	.60	ปานกลาง
	เฉลี่ยรวม	3.46		ปานกลาง
	เฉลี่ยภาพรวม	3.70		มาก

จากตารางที่ 4.4.1 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน ในวิชาภาษาไทย (สาระที่ 5 วรรณคดี วรรณกรรม) โดยใช้กระบวนการกลุ่ม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 25 คน พบว่า โดยภาพรวมของความพึงพอใจอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 3.70$) ด้านที่มีความพึงพอใจสูงสุด คือ บรรยายกาศการเรียน ($\bar{X} = 3.97$) รองลงมา กิจกรรมการเรียน ($\bar{X} = 3.67$) ลำดับสุดท้าย ประโยชน์ที่ได้รับ ($\bar{X} = 3.46$) เมื่อพิจารณารายด้านมีดังนี้

ด้านบรรยายกาศการเรียน

ความพึงพอใจที่มีระดับมาก คือ บรรยายกาศของการเรียนสนับสนุนให้นักเรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนได้ ($\bar{X} = 4.17$) และ บรรยายกาศของการเรียนเปิดโอกาสให้นักเรียนพัฒนาความคิดด้านกิจกรรมการเรียน ($\bar{X} = 4.04$)

ด้านกิจกรรมการเรียนรู้

ความพึงพอใจที่มีระดับมาก คือ กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับเนื้อหา ($\bar{X}=3.96$) และ กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกัน ($\bar{X}=3.91$)

ด้านประโยชน์ที่ได้รับ

ความพึงพอใจที่มีระดับมาก คือ การจัดการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนตัดสินใจโดยใช่เหตุผล ($\bar{X}=3.83$) และ การจัดการเรียนรู้ทำให้เข้าใจเนื้อหาได้ง่าย ($\bar{X}=3.74$)

4.5 ผลการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างพัฒนาการพฤติกรรมกลุ่มครั้งที่ 3 กับผลการคิดวิเคราะห์หลังการเรียน ในวิชาภาษาไทย (สาระที่ 5 วรรณคดีวรรณกรรม) โดยใช้กระบวนการกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ตารางที่ 4.5 เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างพัฒนาการพฤติกรรมกลุ่มครั้งที่ 3 กับผลการคิดวิเคราะห์หลังการเรียน ในวิชาภาษาไทย (สาระที่ 5 วรรณคดี วรรณกรรม) โดยใช้กระบวนการกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

คะแนน	จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	คะแนน \bar{X}	ค่าสหสัมพันธ์ (r)*	Sig*
คะแนนพฤติกรรมกลุ่มครั้งที่ 3	25	24	21.4	.572	.003
คะแนนการคิดวิเคราะห์หลังเรียน		15	12.2		

*มีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05

จากตารางที่ 4.5.1 ผลการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างพัฒนาการพฤติกรรมกลุ่มกับผลการคิดวิเคราะห์หลังการเรียน ในวิชาภาษาไทย (สาระที่ 5 วรรณคดีวรรณกรรม) โดยใช้กระบวนการกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่า พัฒนาการพฤติกรรมกลุ่มโดยรวม มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง ($r = .572$) กับผลการคิดวิเคราะห์หลังการเรียน ในวิชาภาษาไทย (สาระที่ 5 วรรณคดี วรรณกรรม) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้กระบวนการกลุ่ม

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการพัฒนาการคิดวิเคราะห์ ในวิชาภาษาไทย (สาระที่ 5 วรรณคดี วรรณกรรม) โดยใช้กระบวนการกลุ่ม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนราชวินิตบางเขน สรุปผลการวิจัยตามลำดับดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์ ในวิชาภาษาไทย (สาระที่ 5 วรรณคดี วรรณกรรม) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้กระบวนการกลุ่ม
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในวิชาภาษาไทย (สาระที่ 5 วรรณคดี วรรณกรรม) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้กระบวนการกลุ่ม
3. เพื่อศึกษาพัฒนาการพฤติกรรมกลุ่ม ในวิชาภาษาไทย (สาระที่ 5 วรรณคดี วรรณกรรม) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ใช้กระบวนการกลุ่ม
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการเรียน ในวิชาภาษาไทย (สาระที่ 5 วรรณคดี วรรณกรรม) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้กระบวนการกลุ่ม

สมมติฐานของการวิจัย

1. นักเรียนที่เรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม มีพัฒนาการทางการคิดวิเคราะห์หลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียน
2. นักเรียนที่เรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในวิชาภาษาไทย (สาระที่ 5 วรรณคดี วรรณกรรม) มีคะแนนไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75
3. นักเรียนมีคะแนนพัฒนาการของพฤติกรรมกลุ่มสูงขึ้น
4. นักเรียนที่เรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มมีความพึงพอใจระดับมาก

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนราชวินิตบางเขน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 10 ห้องเรียน จำนวน 318 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนราชวินิตบางเขน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 25 คน ที่ได้รับการเลือกมาแบบเจาะจง (Purposive sampling)

ตัวแปรต้น

1. การเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม

ตัวแปรตาม

1. การคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในวิชาภาษาไทย (สาระที่ 5 วรรณคดี วรรณกรรม) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม
3. พัฒนาการพฤติกรรมกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม
4. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม ระยะเวลาในการวิจัย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ วิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง หัวใจชายหนุ่ม แบ่งออกเป็น 7 แผน
2. แบบทดสอบวัดความคิดวิเคราะห์ เป็นแบบทดสอบที่เป็นปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 15 ข้อ
3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง หัวใจชายหนุ่ม เป็นแบบทดสอบที่เป็นปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ
4. แบบสังเกตพฤติกรรมกลุ่มของนักเรียนที่มีต่อการเรียน โดยใช้กระบวนการกลุ่ม
5. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน โดยใช้กระบวนการกลุ่ม จำนวน 1 ชุด

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการทดลองแบบมีกลุ่มเดียว (One-Group Design) มีการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง หัวใจชายหนุ่ม โดยเป็นการวัดผลหลังการเรียนของนักเรียนที่ใช้กระบวนการกลุ่มเท่านั้น นอกจากนี้ยังวัดพัฒนาการคิดวิเคราะห์โดยวัดแบบก่อนและหลังการเรียน ในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียน ครูเป็นผู้ประเมินพฤติกรรมกลุ่ม และสุดท้ายสำรวจความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังขั้นตอนต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 อธิบายวิธีการ วัตถุประสงค์และประโยชน์ที่จะได้รับ จากการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการกลุ่มให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นที่ 2 ทำการทดสอบทักษะการคิดวิเคราะห์ด้วยแบบทดสอบจำนวน 15 ข้อก่อนเรียน (Pre-test) กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นที่ 3 ดำเนินการสอนนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการกลุ่ม เพื่อพัฒนาความคิดวิเคราะห์การเรียนในวิชาภาษาไทย (สาระที่ 5 วรรณคดี วรรณกรรม) เรื่อง ทักษะการคิดวิเคราะห์ และหัวใจชายหนุ่ม จำนวน 7 แผน แผนละ 2 คาบเรียน ต่อสัปดาห์ ดังนี้

ขั้นนำ

1. ครูอธิบายถึงการเรียนรู้และและบอกจุดมุ่งหมายในการเรียน

ขั้นสอน

1. ครูผู้สอนเป็นคนจัดกลุ่มและกำหนดสมาชิกในกลุ่มตามผลการเรียน เพื่อให้แต่ละกลุ่ม มีเด็กเก่ง ปานกลาง และอ่อนคละกัน แบ่งเป็นกลุ่ม ๆ ละ 5 คน
2. นักเรียนแต่ละคนซึ่งอยู่ในกลุ่มจะแบ่งหน้าที่กันทำงานที่ได้รับมอบหมาย
3. นักเรียนแต่ละกลุ่มทำงานร่วมกัน โดยอ่านข้อมูลจากหนังสือ จากนั้นครูก็จะตั้งคำถาม เพื่อให้ให้นักเรียนหาคำตอบโดยการคิดวิเคราะห์

ขั้นสรุป

1. นักเรียนแต่ละกลุ่มสรุปสิ่งที่ได้จากการคิดวิเคราะห์และร่วมกันอภิปราย
2. ครูช่วยนักเรียนสรุปอีกครั้งและเพิ่มเติมข้อมูลที่นักเรียนตอบ ให้สมบูรณ์และชัดเจน (รายละเอียดของแต่ละแผนอยู่ในภาคผนวก)

ขั้นที่ 4 ให้คะแนนนักเรียนในแบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม ในแผนการเรียนรู้ที่ 2 แผนการเรียนรู้ที่ 4 และแผนการเรียนรู้ที่ 6

ขั้นที่ 5 ทำการทดสอบในหัวข้อหัวใจชายหนุ่ม จำนวน 20 ข้อ หลังเรียน (Post-test) พร้อมทั้งเฉลยและอธิบายคำตอบที่ถูกต้องหลังการสอบเสร็จสิ้น

ขั้นที่ 6 ทำการทดสอบทักษะการคิดวิเคราะห์ด้วยแบบทดสอบจำนวน 15 ข้อหลังเรียน (Post-test) กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นที่ 7 นักเรียนทำแบบประเมินความพึงพอใจ

ขั้นที่ 8 เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อประมวลผล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. นำผลการทดสอบมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย \bar{X} ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และ Paired t-test (Dependent) โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
2. แปลผลและวิเคราะห์ข้อมูล
3. ประมวลผลและอภิปรายผล โดยใช้ตารางและการพรรณนา

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 ผลการพัฒนาการคิดวิเคราะห์ ในวิชาภาษาไทย (สาระที่ 5 วรรณคดีวรรณกรรม) โดยใช้กระบวนการกลุ่ม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม มีคะแนนความคิดวิเคราะห์ หลังเรียนสูง ($\bar{X} = 12.20$, $S.D = 1.25$) กว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 10.32$, $S.D = 2.11$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) หลังการเรียนลดลงเหลือ 1.25 จาก 2.11 แสดงว่า นักเรียนมีความสามารถเกาะกลุ่มกันมากขึ้น ลักษณะนี้แสดงให้เห็นว่าการสอนของครูสามารถพัฒนา นักเรียนส่วนใหญ่ได้

5.1.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาไทย (สาระที่ 5 วรรณคดีวรรณกรรม) โดยใช้กระบวนการกลุ่ม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่า นักเรียนสามารถทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ (เรื่องหัวใจชายหนุ่ม) ได้คะแนนไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 92.00 และนักเรียนที่ได้คะแนนต่ำกว่าเกณฑ์มี 2 คน คิดเป็นร้อยละ 8.00 จะเห็นได้ว่ามีนักเรียนที่ได้คะแนนไม่ต่ำกว่าเกณฑ์มีมากกว่านักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์

5.1.3 ผลการศึกษาพัฒนาการพฤติกรรมกลุ่มในวิชาภาษาไทย (สาระที่ 5 วรรณคดีวรรณกรรม) โดยใช้กระบวนการกลุ่ม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่ามีพัฒนาการพฤติกรรมกลุ่มสูงขึ้น คืออยู่ในระดับดี

5.1.4 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน ในวิชาภาษาไทย (สาระที่ 5 วรรณคดีวรรณกรรม) โดยใช้กระบวนการกลุ่ม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยภาพรวมของ

ความพึงพอใจอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 3.70$) ด้านความพึงพอใจที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ บรรยากาศการเรียน ($\bar{X} = 3.97$) รองลงมาคือ กิจกรรมการเรียน ($\bar{X} = 3.67$) ลำดับสุดท้ายคือ ประโยชน์ที่ได้รับ ($\bar{X} = 3.46$)

5.1.5 ผลการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างพัฒนาการพฤติกรรมกลุ่มครั้งที่ 3 กับผลการคิดวิเคราะห์หลังการเรียน ในวิชาภาษาไทย (สาระที่ 5 วรรณคดีวรรณกรรม) โดยใช้กระบวนการกลุ่ม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่าพัฒนาการพฤติกรรมกลุ่มครั้งที่ 3 โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง ($r = .572$) กับผลการคิดวิเคราะห์หลังการเรียน วิชาภาษาไทย (สาระที่ 5 วรรณคดี วรรณกรรม) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้กระบวนการกลุ่ม

5.2 อภิปรายผล

5.2.1 ผลการคิดวิเคราะห์ก่อนและหลังการเรียน

การศึกษาเรื่องการพัฒนาการคิดวิเคราะห์ ในวิชาภาษาไทย (สาระที่ 5 วรรณคดี วรรณกรรม) โดยใช้กระบวนการกลุ่ม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่า คะแนนความคิดวิเคราะห์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 ซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เกิดจากการจัดแผนการเรียนการสอนที่เน้นการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ กล่าวคือกิจกรรมการเรียนการสอนเปิดโอกาสให้ฝึกคิด ฝึกตั้งคำถาม การคิดวิเคราะห์ ดีความ ช่วยพัฒนาการคิดวิเคราะห์ให้ดีขึ้นและมีประสิทธิภาพ อันกล่าวได้ว่าการพัฒนาการคิดวิเคราะห์เป็นเรื่องที่สามารถสอนได้ ดังที่ Jarolimek & Parker (อ้างถึงใน อารัม โพร้พัฒนา, 2550, น.16) ได้กล่าวว่า วิธีการคิดวิเคราะห์สามารถสอนได้เพราะเป็นเรื่องความรู้ความเข้าใจ และทักษะที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมทางสมอง ผลการพัฒนาการคิดวิเคราะห์ของกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรียานุช สถาวรณณี (2548, น.152-155) และ เถวียน ดงเรืองศรี (2553) ที่นักเรียนมีคะแนนการคิดวิเคราะห์สูงขึ้นหลังการเรียนการสอนที่ใช้กิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน

นอกจากนี้ผลคะแนนการคิดวิเคราะห์หลังการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อาจเนื่องมาจากนักเรียนมีแรงจูงใจจากการเรียนการสอนด้วยกระบวนการกลุ่ม ดังที่ Nisan (1985) เสนอแนะว่า การที่จะพัฒนาการคิดวิเคราะห์จำเป็นต้องสร้างแรงจูงใจให้เกิดขึ้นกับนักเรียน

เป็นลำดับแรก และปัจจัยที่สร้างแรงจูงใจคือ การเรียนที่มีชีวิตชีวา มีการแลกเปลี่ยนความรู้ และนักเรียนมองเห็นถึงกระบวนการเรียนและการคิด (Dornyei , 1994, 2001) ปัจจัยเหล่านี้มาจาก การเรียนการสอนด้วยกระบวนการกลุ่ม ดังที่ทิสนา แคมมณี (2545, น.142 - 143) ได้กล่าวไว้ว่า การฝึกการคิดวิเคราะห์โดยใช้วิธีสอนแบบกระบวนการกลุ่มมีพื้นฐานความเชื่อเกี่ยวกับว่า (1) การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่เป็นไปอย่างต้นตัว มีชีวิตชีวา (2) การเรียนรู้เกิดขึ้นได้จากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่หลากหลาย (3) การค้นพบด้วยตนเอง เป็นการเรียนรู้ที่มีความหมายสำหรับนักเรียน และช่วยให้นักเรียนเกิดความเข้าใจได้ดี (4) การเรียนรู้กระบวนการมีความสำคัญ และ (5) การนำความรู้ไปใช้ช่วยให้นักเรียนมีความหมายยิ่งขึ้น

5.2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง หัวใจชายหนุ่ม

การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มนอกจากสามารถพัฒนาความคิดวิเคราะห์ให้กับนักเรียนได้แล้ว ยังสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนของนักเรียนได้อีกด้วย เห็นจากกลุ่มตัวอย่างของงานวิจัยนี้สามารถได้คะแนนไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 จำนวนถึง 23 คน คิดเป็นร้อยละ 92.00 และมีนักเรียนที่ต่ำกว่าเกณฑ์จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 8.00 จะเห็นได้ว่ามีนักเรียนที่ได้คะแนนไม่ต่ำกว่าเกณฑ์มากกว่านักเรียนที่ต่ำกว่าเกณฑ์ Johnson & Johnson (1978, p.53) ได้กล่าวว่า การเรียนโดยวิธีการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มสามารถช่วยให้นักเรียนพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ ทั้งนี้เนื่องจากการเรียนสอน และช่วยกันแก้ไขปัญหาระหว่างเพื่อนในกลุ่มทำให้นักเรียนสนใจ และเอาใจใส่การเรียนมากขึ้น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของทิสนา แคมมณี (2545, น.139) ที่กระบวนการขั้นตอน พฤติกรรมและปฏิสัมพันธ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานกลุ่ม จะช่วยให้สมาชิกกลุ่มดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ คือ ได้ผลงาน ความรู้สึกและความสัมพันธ์ที่ดี ผลงานวิจัยที่ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ หัสดิษฐ์ โคทวิ (2542) และจินตนา กิจบำรุง (2545, น.117) ที่พบว่านักเรียนที่เรียน โดยใช้กิจกรรมที่เน้นกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์มีความผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นหลังการใช้กระบวนการกลุ่ม

5.2.3 พัฒนาการของพฤติกรรมกลุ่มการเรียนรู้

จากการศึกษาพฤติกรรมกลุ่มการเรียนรู้จำนวน 3 ครั้ง แผนการเรียนรู้ที่ 2 แผนการเรียนรู้ที่ 4 และแผนการเรียนรู้ที่ 6 พบว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มสามารถพัฒนา

พฤติกรรมกลุ่มของนักเรียนได้สูงขึ้น ตามลำดับ ได้แก่ มีความรับผิดชอบ รู้จักคิดรู้จักทำ รู้จักแก้ปัญหาาร่วมกัน เพื่อให้ตนเองและกลุ่มประสบความสำเร็จ

Johnson & Johnson (1978, p.53) เสนอแนะว่า การเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มถือเป็นวิธีการหนึ่งของการเรียนแบบร่วมมือ (Cooperative Learning) เป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนที่น่าสนใจและเป็นการสอนที่เน้นให้นักเรียนเป็นศูนย์กลาง การเรียนด้วยกระบวนการกลุ่มจะสามารถกระตุ้นให้สมาชิกในกลุ่มทุกคนจะต้องพยายามช่วยเหลือกันและกันอย่างเต็มความสามารถ หากยังครูมีการให้คะแนนใบงาน หรือคะแนนพฤติกรรมกลุ่ม นักเรียนในฐานะสมาชิกในกลุ่มจะตระหนักดีว่าตนเองควรมีความรับผิดชอบต่อกลุ่มเพื่อให้กลุ่มบรรลุเป้าหมาย

ผลการวิจัยยังพบว่าสอดคล้องกับงานวิจัยของเขมวันต์ กระดังงา (2554) ได้ศึกษาผลการเรียนด้วยกระบวนการกลุ่มร่วมกับเว็บสนับสนุนการเรียนที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม พบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยกระบวนการกลุ่มร่วมกับเว็บสนับสนุนการเรียน วิชาการพัฒนาเว็บไซต์เบื้องต้น หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) พฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยกระบวนการกลุ่มร่วมกับเว็บสนับสนุนการเรียน วิชาการพัฒนาเว็บไซต์เบื้องต้น อยู่ในระดับดี 3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยกระบวนการกลุ่มร่วมกับเว็บสนับสนุนการเรียน วิชาการพัฒนาเว็บไซต์เบื้องต้น อยู่ในระดับมาก

5.2.4 ผลความพึงพอใจการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม

หลังการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม ผู้วิจัยได้ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมด้วยวิธีนี้ โดยใช้แบบสอบถามจำนวน 1 ชุด พบว่า ความพึงพอใจโดยรวมอยู่ระดับมาก ด้านความพึงพอใจที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ บรรยากาศการเรียน รองลงมาคือ ด้านกิจกรรมการเรียน และลำดับสุดท้ายคือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ อาจกล่าวได้ว่านักเรียนมีความรู้และความเข้าใจในการเรียน จึงทำให้ผลการสำรวจความพึงพอใจออกมาในทางที่ดี ผลที่ได้นี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิมลสิริ ทุงอ้วน (2551) ที่ใช้กระบวนการกลุ่มในวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนทวิธาภิเศก ผลการสำรวจความพึงพอใจของนักเรียนก็อยู่ในระดับมาก

5.2.5 ผลการเปรียบเทียบหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนพฤติกรรมกลุ่มการเรียนรู้ ครั้งที่ 3 กับการคิดวิเคราะห์

ผู้วิจัยเปรียบเทียบความค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธ์ระหว่างคะแนนพฤติกรรมกลุ่มครั้งที่ 3 กับผลการคิดวิเคราะห์หลังการเรียน วิชาภาษาไทย (สาระที่ 5 วรรณคดีวรรณกรรม) โดยใช้กระบวนการกลุ่ม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เพื่อยืนยันว่าการจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มมีความสัมพันธ์กับการพัฒนาความคิดวิเคราะห์ของนักเรียน ผลการหาค่าสหสัมพันธ์พบว่าคะแนน การพฤติกรรมกลุ่มครั้งที่ 3 กับผลการคิดวิเคราะห์หลังการเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง ความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาการคิดวิเคราะห์กับคะแนนพฤติกรรมกลุ่มนี้สอดคล้องกับข้อเสนอแนะของ Zajac & Hartup (1997) และ Blatchford & Baines (2002) ที่ว่ากระบวนการเรียนรู้ด้วยงานกลุ่ม และพฤติกรรมที่สมาชิกในกลุ่มพยายามจะแก้ไขปัญหา และพากันให้บรรลุเป้าหมาย จะช่วยให้เกิดการพัฒนาการคิดวิเคราะห์

5.3 ข้อค้นพบในการวิจัยครั้งนี้

ข้อค้นพบที่น่าสนใจจากการทำวิจัยครั้งนี้ คือแบบทดสอบก่อนและหลังการเรียนอาจจำเป็นต้องใช้ต่างชุดกัน หากระยะเวลาการสอบสองครั้งนี้ต่างกันไม่มาก

5.3.1 จากผลการวิจัย พบว่าคะแนนการคิดวิเคราะห์ก่อนและหลังเรียนแม้จะมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ก็มีค่า \bar{X} ใกล้เคียงกันมาก ทั้งนี้เพราะผู้วิจัยใช้แบบทดสอบการคิดวิเคราะห์ชุดเดียวกัน ภายในระยะเวลาที่ห่างกันเพียง 7 สัปดาห์ ซึ่งถือว่าเวลาสอบก่อนและหลังการเรียนห่างจากกันไม่มากพอที่จะใช้ข้อสอบชุดเดียวกัน Lynch & Maclean (2000) และ Bygate & Samuda (2005) ได้เสนอแนะว่า การจะใช้ข้อสอบชุดเดียวกันควรมีระยะเวลาห่างในการสอบประมาณ 10 สัปดาห์ ด้วยเหตุนี้ หากต้องการให้ผลวิจัยมีความน่าเชื่อถือ และแสดงพัฒนาการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชัดเจนมากกว่านี้ ผู้วิจัยควรใช้ข้อสอบต่างชุดกัน

5.3.2 ผลการหาค่าสหสัมพันธ์พบว่าคะแนน การพฤติกรรมกลุ่มครั้งที่ 3 กับผลการคิดวิเคราะห์หลังการเรียน พบว่ามีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องจากการลักษณะการให้คะแนนแตกต่างกัน กล่าวคือการให้คะแนนพฤติกรรมกลุ่มเป็นแบบอัตวิสัย ส่วนการให้คะแนนการคิดวิเคราะห์เป็นแบบวัตถุวิสัยที่ใช้แบบทดสอบ นอกจากนี้การพัฒนาการของพฤติกรรมสามารถพัฒนาได้ในระยะเวลาที่สั้น แต่การพัฒนาความรู้จะต้องใช้เวลาให้มากกว่านี้ ดังที่ Setencich (1994) ได้เสนอไว้

5.4 ข้อเสนอแนะ

5.4.1 ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. การพิจารณาการแบ่งกลุ่มนักเรียน ครูควรกำหนดให้สมาชิกในแต่ละกลุ่มมีระดับความสามารถแตกต่าง โดยคัดเลือกส่วนเป็นนักเรียนเก่ง 1 คน ปานกลาง 2 คน และอ่อน 1 คน เป็นต้น เพื่อให้สมาชิกในกลุ่มช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อันเป็นหัวใจของการเรียนรู้ที่ใช้กระบวนการกลุ่ม

2. การจัดห้องเรียนที่ใช้กระบวนการกลุ่มต้องเหมาะสมกับการทำงานกลุ่ม ควรจัดโต๊ะให้นักเรียนนั่งกันเป็นกลุ่มเพื่อการทำงานของนักเรียน

3. ในการสอนกระบวนการกลุ่มครูจะต้องเน้นใจว่านักเรียนทุกกลุ่มเข้าใจคำสั่ง

5.4.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรจัดทำงานวิจัยที่มีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาความคิดวิเคราะห์ เช่น การจัดห้องเรียน บรรยากาศในชั้นเรียน เป็นต้น

2. ควรจัดทำงานวิจัยที่มีการศึกษาเรื่องเจตคติที่มีต่อการพัฒนาความคิดวิเคราะห์ วิชาภาษาไทย

ปริญญา

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กรมวิชาการ. (2551). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ วัฒนาพานิช สํารายราษฎร์.
- กังวล เทียนกัณฑ์เทศน์. (2540). *การวัด การวิเคราะห์ การประเมินทางการศึกษาเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือเสริมกรุงเทพ.
- กาญจนา เกียรติประวัติ. (2524). *วิธีสอนทั่วไปและทักษะการสอน*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอนคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กาญจนา ทีปะนะและชาดา กลิ่นเจริญ. (2553). *การพัฒนาชุดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน คิควิเคราะห์ และเขียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2*. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2546). *ภาพอนาคตและคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- โกวิท ประวาลพุกษ์. (2532). *รูปแบบการสอนคิด ค่านิยม จริยธรรม และทักษะ*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- เขมวันต์ กระจ่าง. (2554). *ผลการเรียนด้วยกระบวนการกลุ่มร่วมกับเว็บสนับสนุนการเรียนรู้ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม วิชาการพัฒนาเว็บไซต์เบื้องต้น นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2*. (การค้นคว้าอิสระ). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จกกล แก้วโก. (2547). *การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ เจตคติต่อวิธีสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบ สตอรี่ไลน์กับวิธีสอนแบบปกติ*. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จารุวรรณ เทียนเงิน. (2547). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การพินิจวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ที่ใช้วิธีสอนของสเตอร์นเบอร์กับวิธีสอนปกติ*. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- จินตนา กิจบำรุง. (2545). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องประวัติศาสตร์สมัยสุโขทัย และศึกษาทักษะการทำงานกลุ่ม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่สอนด้วยวิธีสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ และวิธีสอนตามคู่มือครู. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จิรเดช เหมือนสมาน. (2551). การพัฒนาชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์จากสื่อสิ่งพิมพ์ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดทองเปลง. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชวลิต ชูกำแหง. (2553). การประเมินการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เจดศักดิ์ โฆวาสินธุ์. (2530). การวัดทัศนคติและบุคลิกภาพ. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชำนาญ เอี่ยมสำอาง. (2539). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่วิชาสังคม ศึกษาโดย การสอนแบบสืบสวน สอบสวนเชิงนิติศาสตร์กับการสอน ตามคู่มือครู. (ปริญญาานิพนธ์มหาบัณฑิต). กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชัตสุณี สีนุสสิทธิ์. (2532). วรรณคดีที่ศนา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัฐพล ลีกลิ่งห์แก้ว. (2545). การใช้กระบวนการกลุ่มโดยวิธีการแบบโครงงานเรื่องการเมืองการปกครองของประชาชนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบาลีสาธิตศึกษา มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ณัฐสิทธิ์ วงศ์ตลาด. (2544). ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร สำนักงานศึกษาธิการอำเภอในจังหวัดอุดรธานี. มหาสารคาม : สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ดิลก ดิลกานนท์. (2534). การฝึกทักษะการคิดเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์. (วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ดารี มุศรีพันธุ์. (2544). ความพึงพอใจและความต้องการการจัดการศึกษาสายอาชีพของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู. (รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระมหาบัณฑิต). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เถียน ดงเรืองศรี. (2553). ได้ศึกษาวิจัยการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ทิสนา แคมมณี. (2545). กลุ่มสัมพันธ์เพื่อการทำงานและการจัดการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : นิชนเอดเวอร์ไทซิ่ง กรุ๊ป.

- ทิสนา แจมมณี. (2554). *ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิสนา แจมมณีและคณะ. (2548). *จิตวิทยาการสอน*. กรุงเทพฯ : เดอะมาสเตอร์กรุ๊ปแมนเนจ.
- ชนพร สีนค้อย. (2552). *ผลการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมวิชาภาษาไทยที่มีต่อผลสัมฤทธิ์และเจตคติบทประยุดต์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกลุ่ม TAI กับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4MAT*. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชนวรรณ เทียนเจษฎา. (2548). *การเปรียบเทียบการเรียนรู้ด้านการอ่านจับใจความภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ระหว่างการจัดกิจกรรมกลุ่มแบบจิกซอว์กับการจัดกิจกรรมตามคู่มือครู*. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นิคม พรหมย้อย. (2529). *ความพึงพอใจในการทำงาน ของครู โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ ในภาคใต้*. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นิรมล บุญรักษา. (2554). *ผลการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมสาระงานบ้านที่มีต่อผลสัมฤทธิ์และเจตคติทางการเรียนวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียน วัดท่าข้าม*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- นิลวรรณ เจตวรัญญ. (2549). *การเปรียบเทียบความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ในวิชา ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบกับการสอนปกติ*. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *หลักการวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ปริญานูช สถาวรมณี. (2548). *การพัฒนากิจกรรมในหลักสูตรเสริมเพื่อพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์ของนักเรียน*. (ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พรพิศ เกื้อนมนต์เกียรติ. (2549). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ที่ได้รับการฝึกด้วยเกมที่ใช้คำถามต่างกัน*. (ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- พระมหาไกรสร โชติปัญญา (แสนวงศ์). (2554). *การจัดการเรียนรู้ภายใต้กระบวนการทำงานกลุ่ม โดยเน้นการนำเสนองานในห้องเรียนตามประเด็นคำถามปลายเปิด เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์เชิงบูรณาการ*. ลำพูน : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2530). *การสร้างและพัฒนาแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์*. สำนักทดสอบทางการศึกษาและ จิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พิน คงพล. (2529). *ความพึงพอใจที่มีต่อบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดใน 14 จังหวัดภาคใต้*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา บริหารการศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พิชิต ฤทธิจรรยา. (2547). *การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน*. พิมพ์ครั้งที่ 4. คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร.
- พิชิต ฤทธิจรรยา. (2547). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ : แฮสออฟ เคอร์มีส์.
- ภัทรา นิคมานนท์. (2540). *การประเมินผลการเรียน*. กรุงเทพฯ : ทิพย์วิสุทธิ การพิมพ์.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2545). *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- รัชณี ศิลป์สร. (2542). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การฝึกอ่านออกเสียงร้อยกรองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพันท้ายนรสิงห์วิทยา จังหวัดสมุทรสาคร ที่ เรียน โดยใช้วิธีสอนแบบกระบวนการกลุ่มและวิธีสอนแบบปกติ*. วิทยานิพนธ์. ศษ.ม. (หลักสูตรและการ นิเทศ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- รัตนภรณ์ ผ่านพิเคราะห์. (2544). *การพัฒนาการคิด ทักษะกระบวนการวิทยาศาสตร์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้รูปแบบการสอนเพื่อพัฒนาการคิดด้วยกระบวนการวิทยาศาสตร์*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.(สำเนา)
- รัศมี ประทุมมา. (2552). *การพัฒนาแบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. อุบลราชธานี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2539). *เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ : ชมรมเด็ก.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2543). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- วนิช สุธารัตน์. (2547). *ความคิดและความคิดสร้างสรรค์*. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- วัชร่า เล่าเรียนดี. (2545). *เทคนิคการจัดการเรียนการสอนและการนิเทศ*. นครปฐม : คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- วัฒนชัย ธีรศิลาเวทย์. (2546). ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการสอนของครูพฤติกรรมการเรียน และ พฤติกรรมด้านจิตพิสัยกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดมหาสารคาม. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศลใจ วิบูลกิจ. (2544). ความสัมพันธ์ระหว่างเทคนิคการประสานงานของศึกษานิเทศก์กับความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ในสำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอเขตศึกษา 3. (ปริญญา นิพนธ์). สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒสงขลา.
- ศุกสิริ โสมาเกตู. (2544). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนและความพึงพอใจในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างการเรียนรู้ โดยโครงการกับการเรียนรู้ตามคู่มือครู. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สกลการ สังข์ทอง. (2548). การเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ตามสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยเทคนิคการใช้และไม่ใช้ผังกราฟฟิก. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สมนึก ภัททิยชนิ. (2546). การวัดผลการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กทม. : ประสานการพิมพ์.
- สมบูรณ์ ดันยะ. (2545). การประเมินทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- สุขสันต์ หัตถสาร. (2550). ผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบร่วมมือ ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทักษะการท างานกลุ่ม การเห็นคุณค่าในตนเอง และเจตคติต่อการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สุชาดา ศรีศักดิ์. (2544). หนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องการขยายพันธุ์พืชโดยการใช้หัวและหน่อเพื่อใช้ในการสอนงานเกษตร ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. กรุงเทพมหานคร.
- สุมาลี จันทร์ชลอ. (2547). สถิติ. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อส่งเสริมกรุงเทพ.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2547). กลยุทธ์การสอนคิดวิเคราะห์. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร ภาพพิมพ์.
- สุวิทย์ มูลคำ และ อรทัย มูลคำ. (2547). ครบเครื่องเรื่องความคิด. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์.
- เสถียร จิรรังสีมันต์. (2549). ความรู้เกี่ยวกับองค์กรเครือข่าย. กรุงเทพฯ : สำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- หัตถินทร์ โคทวิ. (2542). การใช้กิจกรรมที่เน้นกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ในการพัฒนาความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- อรทัย มูลคำ. (2552). 21 วิธีจัดการเรียนรู้ : เพื่อพัฒนากระบวนการคิด. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.
- อรอุมา คำประกอบ. (2550). ศึกษาผลการสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคเรียนร่วมกันที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมีและพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. (ปริญญาโทพนธ์มหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อาร์ม โปธิ์พัฒน์. (2550). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางวิทยาศาสตร์และความสามารถวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมเขียนแผนผังมโนคติ. (สารนิพนธ์มหาบัณฑิต). กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อุษา ไชยชนะ. (2550). ผลการใช้วิธีสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ที่มีต่อทักษะชีวิต และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกัลยา จังหวัดสงขลา. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ.

ภาษาต่างประเทศ

- Applewhite, P. B. (1965). Organization Behavior Englewood Cliffs. New York: Prentice Hall.
- Baines, E., Blatchford, P. & Kutnick, P. (2003) Changes in grouping practices over primary and secondary school, International Journal of Educational Research, 39, 9-34
- Blatchford, P., Galton, M., Kutnick, P. & Baines, E. (2005). Improving the Effectiveness of Pupils Groups in Classrooms. ESRC/TLRP Final Report.
- Bloom, B.S. (1956). Taxonomy of educational objectives book 1: cognitive domain. London: Longman.
- Bloom, B.S. (1976). Taxonomy of Education Objective Hand Book : Cognitive Domain. New York : David Mac Kay Company, Inc.
- Bygate, M. (Ed.) (2001). Effects of task repetition on the structure and control of oral language. Harlow, UK: Pearson Longman.
- John Dewey, J. (1983). Experience and Education. New York: Collier
- Dornyei, Z. (1994) Motivation and motivating in the foreign language classroom. Modern Language Journal 78, 273_284.
- Dornyei, Z. (2001) Teaching and Researching Motivation . Harlow: Longman.

- Ennis, Robert H. (1985). A Logical Basic for Measuring Critical Thinking Skills. *Journal of Education Leadership*, 43 (October, 1985), 45-48.
- Good, Carter V. (1973). *Dictionary of Education*. New York : McGraw-Hill Book.
- Jarolimek, J., and Parker, W.P. 1993. *Social Studies in Elementary Education*. 9 th ed. New York: Maxwele Macmillan International.
- Johnson, W., & Johnson.,T. (1994). *Learning together and along : Cooperative competitive and individualistic learning*. 4th edition. Boston : Allyn& Bacon.
- Johnson & Johnson (1987). Research shows the benefits of adult cooperation. *Educational Leadership*, 45.
- Kurland. (2003). Lontigudinal Change in Positive affect in Community-dwelling Older persons. *Journal Compilation*, 54(1), 1846-1853.
- Lumpkin. (1991). *Introduction to Educationaland Measurement*. The Ribisside Press, Cambridge.
- Lynch, T., & Maclean, J. (2000). Exploring the benefits of task repetition and recycling for classroom language learning *Language Teaching Research*, 4(3), 221-250.
- Maccoleman, J. C. & Hamman, C. L. (1975). *Contemporary Psychology and Effective Behavior*. Glenview, ILL. Scott, Foreman.
- Nisan, M. (1992). Beyond intrinsic motivation: Cultivating a sense of the desirable. In K. Oser, A. Dick, & J. L. Patry (Eds.), *Effective and responsible teaching : The new synthesis* (pp. 126–138). San Francisco: Jossey-Bass
- Scott, P. (1970). *The Process of Conceptual Change in Science*. New York : Cornell University.
- Wexcy and Yukl, Gary A. (1984). *Leadership in Organization*. New Jersey : Prentice - Hall.
- Zajac R.J. & Hartup W. (1997). Friends as Coworkers: Research Review and Classroom Implications. *The Elementary School Journal*, 98, 3-13

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แผนการจัดการเรียนรู้

ชื่อรายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท31101 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย
 หน่วยการเรียนรู้เรื่อง หัวใจชายหนุ่ม ระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2
 เรื่อง หัวใจชายหนุ่ม จำนวน 7 แผน 14 คาบเรียน
 ครูผู้สอน นางสาวสุชาดา ปิติพร

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ
 แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทย
 อย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

2. ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้

ท 1.1 ม.4-6/7 อ่านเรื่องต่างๆ แล้วเขียนกรอบแนวความคิด ฟังความคิด บันทึก ข้อ
 ความ และรายงาน

ท 5.1 ม.4-6/1 วิเคราะห์และวิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์
 เบื้องต้น

ท 5.1 ม.4-6/2 วิเคราะห์ลักษณะเด่นของวรรณคดีเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์
 และวิถีชีวิตของสังคมในอดีต

ท 5.1 ม.4-6/3 วิเคราะห์และประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ของวรรณคดีและ
 วรรณกรรมในฐานะที่เป็นมรดกทาง วัฒนธรรมของชาติ

ท 5.1 ม.4-6/4 สังเคราะห์ข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิต
 จริง

3. วิเคราะห์ผลการเรียนรู้

3.1 ด้านความรู้

1. นักเรียนสามารถเขียนย่อความจากการอ่านเรื่อง หัวใจชายหนุ่ม ได้
2. นักเรียนสามารถอธิบายความเป็นมาของเรื่อง หัวใจชายหนุ่ม ได้
3. นักเรียนสามารถบอกประวัติผู้แต่งเรื่อง หัวใจชายหนุ่ม ได้
4. นักเรียนสามารถวิเคราะห์เนื้อหาของเรื่อง หัวใจชายหนุ่ม ได้
5. นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของคำศัพท์ต่างๆ ที่ปรากฏในเรื่อง หัวใจชายหนุ่ม ได้
6. นักเรียนสามารถวิเคราะห์และวิจารณ์เรื่อง หัวใจชายหนุ่ม ตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้นได้
7. นักเรียนสามารถวิเคราะห์ลักษณะเด่นของเรื่อง หัวใจชายหนุ่ม เชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตของสังคมในอดีตได้
8. นักเรียนสามารถวิเคราะห์และประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์เรื่อง หัวใจชายหนุ่ม ได้
9. นักเรียนสามารถสังเคราะห์ข้อคิดจากเรื่อง หัวใจชายหนุ่ม เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้

3.2 ด้านทักษะ/กระบวนการ

1. นักเรียนเขียนย่อความจากการอ่านเรื่อง หัวใจชายหนุ่ม
2. นักเรียนอธิบายความเป็นมาของเรื่อง หัวใจชายหนุ่ม
3. นักเรียนบอกประวัติผู้แต่งเรื่อง หัวใจชายหนุ่ม
4. นักเรียนวิเคราะห์เนื้อหาของเรื่อง หัวใจชายหนุ่ม
5. นักเรียนอธิบายความหมายของคำศัพท์ต่างๆ ที่ปรากฏในเรื่อง หัวใจชายหนุ่ม
6. นักเรียนวิเคราะห์และวิจารณ์เรื่อง หัวใจชายหนุ่ม ตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น
7. นักเรียนวิเคราะห์ลักษณะเด่นของเรื่อง หัวใจชายหนุ่ม เชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตของสังคมในอดีต
8. นักเรียนวิเคราะห์และประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์เรื่อง หัวใจชายหนุ่ม
9. นักเรียนสังเคราะห์ข้อคิดจากเรื่อง หัวใจชายหนุ่ม เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

3.3 ด้านเจตคติ

1. มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
2. มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ
3. รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทยอันงดงาม
4. มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ หวังดีต่อผู้อื่น เพื่อแม่และแบ่งปัน
5. ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนทั้งทางตรง และทางอ้อม

4. สมรรถนะของผู้เรียน

☐ ความสามารถในการสื่อสาร	☐ ความสามารถในการคิด
☐ ความสามารถในการแก้ปัญหา	☐ ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
☐ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี	

5. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

1. การอ่านจับใจความจากสื่อต่างๆ เช่น นวนิยาย
2. หลักการวิเคราะห์และวิจารณ์วรรณกรรมเบื้องต้น
3. หลักการวิเคราะห์และวิจารณ์วรรณกรรมเบื้องต้น
4. การวิเคราะห์ลักษณะเด่นของวรรณกรรมเกี่ยวกับเหตุการณ์ประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตของสังคมในอดีต
5. การวิเคราะห์และประเมินคุณค่าวรรณกรรม
6. การสังเคราะห์วรรณกรรม

6. กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

แผนที่ 1 คาบเรียนที่ 1-2 : สอบ และแนะนำหลักการคิดวิเคราะห์

1. ขั้นนำ
 1. ครูแนะนำตัว ทำความรู้จักกับนักเรียน อภิปรายเกี่ยวกับเนื้อหาให้นักเรียนทราบ
 2. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบความคิดวิเคราะห์ก่อนเรียน จำนวน 15 ข้อ (30 นาที)
2. ขั้นสอน
 1. ครูผู้สอนจัดกลุ่มและกำหนดสมาชิกในกลุ่มตามผลการเรียน เพื่อให้แต่ละกลุ่ม มีเด็กเก่ง ปานกลาง และอ่อนคละกัน แบ่งเป็นกลุ่มๆละ 5 คน
 2. นักเรียนแต่ละกลุ่มหาความหมายและทำความเข้าใจตามประเด็นที่ครูกำหนด ดังนี้
 - ความหมายของการคิดวิเคราะห์
 - ทักษะการคิดวิเคราะห์

3. นักเรียนแต่ละกลุ่ม ออกมานำเสนอความรู้ที่ได้ โดยอธิบายตามประเด็นที่ครูกำหนด ดังนี้

- ความหมายของการคิดวิเคราะห์
- ทักษะการคิดวิเคราะห์

4.ครูอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับความหมาย ทักษะ และหลักการคิดวิเคราะห์

3. ขั้นสรุป

1. นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันสรุปความหมาย ทักษะ และหลักการคิดวิเคราะห์

แผนที่ 2 คาบเรียนที่ 3 – 4 : ความเป็นมาหัวใจชายหนุ่ม

1. ขั้นนำ

1.ครูกำหนดจุดมุ่งหมายของการอ่านความเป็นมาและประวัติ ผู้แต่งเรื่อง หัวใจชายหนุ่ม คือ อ่านเพื่อเขียนย่อความจากเรื่องที่อ่าน โดยมีขั้นตอนการอ่าน คือ อ่านคร่าวๆ ทำความเข้าใจเรื่องที่อ่าน และอ่านจับใจความสำคัญของเรื่อง

2.ครูเตรียมสื่อที่ใช้ประกอบการสอน คือ หนังสือเรียน ภาษาไทย วรรณคดีและวรรณกรรม ม.4

2. ขั้นสอน

1. ครูผู้สอนจัดกลุ่มและกำหนดสมาชิกในกลุ่มตามผลการเรียน เพื่อให้แต่ละกลุ่ม มีเด็กเก่ง ปานกลาง และอ่อนคละกัน แบ่งเป็นกลุ่มๆละ 5 คน (ตามกลุ่มเดิม)

2.นักเรียนแต่ละคนในกลุ่มอ่านและทำความเข้าใจตามประเด็นที่ครูกำหนด ดังนี้

- สมาชิกคนที่ 1 อ่านเรื่องความเป็นมา
- สมาชิกคนที่ 2 อ่านเรื่องประวัติผู้แต่ง
- สมาชิกคนที่ 3 อ่านเรื่องลักษณะคำประพันธ์
- สมาชิกคนที่ 4 อ่านเรื่องย่อ
- สมาชิกคนที่ 5 อ่านเรื่องคุณค่า

3.นักเรียนแต่ละคนในกลุ่มอ่านตามประเด็นที่ได้รับผิดชอบ โดยอ่านตามขั้นตอนการอ่านที่ครูกำหนด

4.นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน แล้วบันทึกลงในแบบบันทึกการอ่านของ กลุ่ม เสร็จแล้วนำเสนอครูตรวจ

5.นักเรียนแต่ละกลุ่มตอบคำถามกระตุ้นความคิด

- การเสด็จไปศึกษาต่อต่างประเทศมีอิทธิพลต่อบทพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว อย่างไร

3. ขั้นสรุป

1. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน
2. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันทำใบงาน เรื่อง ความเป็นมาและประวัติผู้แต่งเรื่อง หัวใจชายหนุ่ม
3. นักเรียนแต่ละกลุ่มตอบคำถามกระตุ้นความคิด
 - นักเรียนคิดว่า ตามความเป็นมาของเรื่องนี้ ชายหนุ่มน่าจะเป็นคนประเภทใด

แผนที่ 3 คาบเรียนที่ 5 – 6 : เนื้อหาความสำคัญและประโยชน์

1. ขั้นนำ

1. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับจดหมาย แล้วถามนักเรียนว่า จดหมายมีความสำคัญและประโยชน์อย่างไร ครูให้นักเรียนยกตัวอย่างประกอบ

2. ขั้นสอน

1. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม(กลุ่มเดิม) ร่วมกันศึกษาความรู้เกี่ยวกับ เนื้อเรื่องและคำศัพท์เรื่อง หัวใจชายหนุ่ม จากหนังสือเรียน จากนั้นให้สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มรวบรวมคำศัพท์จากเรื่องที่อ่านลงในแบบบันทึกคำศัพท์

2. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายและแสดงความคิดเห็นว่า เมื่ออ่านเรื่อง หัวใจชายหนุ่ม แล้วนักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรต่อพฤติกรรมของนักเรียนนอก และมีความคิดเห็นอย่างไรในการเลือกคู่ครองของนายประพันธ์

3. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเลือกจดหมายฉบับที่ชอบมากที่สุดจากเรื่อง หัวใจชายหนุ่ม แล้วทำความเข้าใจเนื้อหาของจดหมาย พร้อมกับบอกเหตุผลประกอบ เพื่อเตรียมนำเสนอ

4. ครูจับสลากเลือกแต่ละกลุ่มนักเรียนที่จะออกมานำเสนอเนื้อหาของจดหมายที่เลือก หน้าชั้นเรียน ครูและนักเรียนกลุ่มอื่นๆ ตรวจสอบและแสดงความคิดเห็น

3. ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันสรุปเนื้อหาและคำศัพท์จากเรื่อง หัวใจชายหนุ่ม และนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการศึกษาความรู้เรื่อง หัวใจชายหนุ่ม ในด้านต่างๆ ต่อไป

2. นักเรียนแต่ละกลุ่มตอบคำถามกระตุ้นความคิด

- เนื้อเรื่องตอนใดที่นักเรียนคิดว่า เป็นความคิดของคนสมัยเก่า ไม่ทันต่อเหตุการณ์

ในยุคปัจจุบัน

แผนที่ 4 คาบเรียนที่ 7 – 8 : ลักษณะและรูปแบบในการแต่ง

1. ขั้นนำ

1.ครูแจกจดหมายถึงเพื่อน ให้นักเรียนอ่าน แล้วให้นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ลักษณะและรูปแบบของการเขียนจดหมาย ถึงเพื่อน

2.นักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด

-จดหมายถึงเพื่อนที่ครูแจกให้ มีความเหมือน หรือแตกต่างจากจดหมายในเรื่อง หัวใจชายหนุ่มอย่างไร

2. ขั้นสอน

1. ครูกำหนดหัวข้อให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม (ตามกลุ่มเดิม) ศึกษาเรื่อง หัวใจชายหนุ่ม ตามประเด็นที่ครูกำหนด ดังนี้

- 1) จุดมุ่งหมายในการแต่ง
- 2) รูปแบบของเรื่อง
- 3) เนื้อหาและกลวิธีในการแต่ง
- 4) การวิเคราะห์และวิจารณ์เรื่อง
- 5) คุณค่าที่ได้จากเรื่อง

2.ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มกำหนดหมายเลขให้สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มเป็นหมายเลข 1-5 เรียกว่า กลุ่มบ้าน แล้วให้สมาชิกแต่ละคนแยกย้ายไปร่วมกับกลุ่มใหม่ที่มีหมายเลขตรงกัน ซึ่ง เรียกว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

3.ครูแจ้งกติกาให้นักเรียนแต่ละกลุ่มทราบว่า ห้ามสมาชิกออกจากกลุ่มจนกว่าจะทำงานที่ได้รับมอบหมายจนแล้วเสร็จ ถ้าสมาชิก คนใดไม่เข้าใจเรื่องใดให้ขอความช่วยเหลือจากเพื่อนในกลุ่ม

4.นักเรียนกลุ่มผู้เชี่ยวชาญร่วมกันศึกษาความรู้ตามหัวข้อที่กำหนด จากหนังสือเรียน และร่วมกันอภิปรายจนเกิดความเข้าใจที่กระจ่างชัดในหัวข้อที่ได้ศึกษาเป็นอย่างดี

5.นักเรียนกลุ่มผู้เชี่ยวชาญกลับไปกลุ่มเดิมที่เรียกว่า กลุ่มบ้าน แล้วผลัดกันอธิบายตามประเด็นที่กำหนด เพื่อถ่ายทอดความรู้ที่ได้จากการศึกษามา โดยเริ่มจากหมายเลข 1-5 ตามลำดับ

6.นักเรียนแต่ละกลุ่มทำใบงานของตนเอง เรื่อง วิเคราะห์วิจารณ์เรื่อง หัวใจชายหนุ่ม แล้วนำเสนอส่งครูตรวจ

7.นักเรียนแต่ละกลุ่มตอบคำถามกระตุ้นความคิด

- นวนิยายในรูปแบบของจดหมายมีลักษณะอย่างไร

3. ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันสรุปการวิเคราะห์วิจารณ์เรื่อง หัวใจชายหนุ่ม
2. ครูนำคะแนนของนักเรียนแต่ละคนมารวมกันหาค่าเฉลี่ยเป็นคะแนนของกลุ่ม แล้วสัมภาษณ์กลุ่มที่ได้คะแนนสูง เพื่อเป็นตัวอย่างในการปฏิบัติงานแก่นักเรียนกลุ่มอื่น

แผนที่ 5 คาบเรียนที่ 9 – 10 : วิเคราะห์ลักษณะเด่นของเรื่อง หัวใจชายหนุ่ม

1. ขั้นนำ

1. ครูซักถามนักเรียนเกี่ยวกับการวิเคราะห์ลักษณะเด่นของเรื่อง หัวใจชายหนุ่ม
2. นักเรียนร่วมกันอภิปรายลักษณะเด่นของเรื่อง หัวใจชายหนุ่ม
3. นักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด
 - นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไรต่อนวนิยายเรื่องหัวใจชายหนุ่ม

2. ขั้นสอน

1. นักเรียนแต่ละกลุ่ม (ตามกลุ่มเดิม) ร่วมกันศึกษาและวิเคราะห์ลักษณะเด่นของเรื่อง หัวใจชายหนุ่ม ที่เชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตในอดีต จากหนังสือเรียน ห้องสมุด หรือแหล่งข้อมูลสารสนเทศ ตามประเด็นที่ครูกำหนด ดังนี้

- 1) ตัวละคร ฉาก
- 2) กลวิธีการแต่ง
- 3) ทศนะกวี แนวคิดในการแต่ง

2. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันแสดงความคิดเห็น วางแผนที่จะศึกษาค้นคว้าในเรื่องที่ครูกำหนด

3. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายลักษณะเด่นของเรื่อง หัวใจชายหนุ่ม โดยเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตในอดีต

4. สมาชิกทุกคนในกลุ่มช่วยกันสรุปประเด็นสำคัญที่ได้จากการฟังเพื่อนทุกคนแล้ว เขียนคำตอบลงในใบงาน ข้อ 1 แล้วทำข้อต่อไปโดยทุกคนเล่าเรื่องไปที่ละข้อและสรุปคำตอบไปที่ละข้อจนครบทุกข้อ

5. นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลงาน หน้าชั้นเรียน

- เรื่อง หัวใจชายหนุ่ม สะท้อนสภาพสังคมในอดีตอย่างไร

3. ขั้นสรุป

- 1.ครูประเมินผลการทำใบงานที่ 5.3 ของนักเรียนแต่ละกลุ่ม แล้วให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
- 2.นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันสรุปลักษณะของเรื่อง หัวใจชายหนุ่ม

แผนที่ 6 คาบเรียนที่ 11 – 12 : คุณค่าและสังเคราะห์ข้อคิด

1. ขั้นนำ

- 1.ครูสนทนาซักถามนักเรียนเกี่ยวกับลักษณะเด่นของเรื่อง หัวใจชายหนุ่ม
- 2.นักเรียนร่วมกันอภิปรายสรุปและแสดงความคิดเห็น
- 3.นักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด
 - นักเรียนคิดว่า การพิจารณาคุณค่าด้านวรรณศิลป์ของวรรณกรรมร้อยแก้ว มีความจำเป็นหรือไม่ อย่างไร

2. ขั้นสอน

1. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม(ตามกลุ่มเดิม) ร่วมกันประเมินคุณค่าและสังเคราะห์ข้อคิดเรื่อง หัวใจชายหนุ่ม จากหนังสือเรียน ห้องสมุด หรือแหล่งข้อมูลสารสนเทศ ตามประเด็นที่ครูกำหนด ดังนี้

- 1) คุณค่าของเรื่อง หัวใจชายหนุ่ม ด้านปัญหาและความคิด
- 2) คุณค่าของเรื่อง หัวใจชายหนุ่ม ด้านความรู้
- 3) สังเคราะห์ข้อคิดเรื่อง หัวใจชายหนุ่ม

- 2.นักเรียนแต่ละกลุ่มสรุปผลการประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์และสังเคราะห์ข้อคิดเรื่อง หัวใจชายหนุ่ม

- 3.นักเรียนแต่ละกลุ่มนำผลการสรุปไปเชื่อมโยงกับความรู้เดิมที่นักเรียนเคยประเมินค่าเรื่อง อื่นๆ มาแล้ว

3. ขั้นสรุป

- 1.นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันสรุปและสร้างองค์ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์เรื่อง หัวใจชายหนุ่ม และการสังเคราะห์ข้อคิดจากเรื่อง เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง โดยสรุปประเด็นสำคัญประกอบด้วยมโนทัศน์หลัก และ มโนทัศน์ย่อยของความรู้ทั้งหมด

- 2.นักเรียนแต่ละกลุ่มนำผลการสรุปในประเด็นสำคัญมาเรียบเรียงให้ได้สาระสำคัญครบถ้วน

แผนที่ 7 คาบเรียนที่ 13 – 14 : สอบ

1. นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์เรื่องหัวใจชายหนุ่มจำนวน 20 ข้อ (40 นาที)
2. นักเรียนทำแบบทดสอบวัดความคิดวิเคราะห์หลังเรียน จำนวน 15 ข้อ (30 นาที)

7. สื่อการเรียนการสอน

7.1 สื่อการเรียนรู้

- 1.หนังสือเรียน ภาษาไทย : วรรณคดีวิจักษ์ ม.4
- 2.เอกสารประกอบการสอน
- 3.แบบบันทึกคำศัพท์
- 4.ใบงาน เรื่อง ความเป็นมาและประวัติผู้แต่งเรื่อง หัวใจชายหนุ่ม
- 5.ใบงาน เรื่อง วิเคราะห์วิจารณ์เรื่อง หัวใจชายหนุ่ม
- 6.ใบงาน เรื่อง วิเคราะห์ลักษณะเด่นเรื่อง หัวใจชายหนุ่ม

7.2 แหล่งการเรียนรู้

- 1.อินเทอร์เน็ต(กรณีศึกษาเพิ่มเติมนอกห้องเรียน)
- 2.ห้องสมุด

8. การวัดผลและการประเมินผล

8.1 การวัดผล

- 1.แบบบันทึกคำศัพท์
- 2.ใบงาน เรื่อง ความเป็นมาและประวัติผู้แต่งเรื่อง หัวใจชายหนุ่ม
- 3.ใบงาน เรื่อง วิเคราะห์วิจารณ์เรื่อง หัวใจชายหนุ่ม
- 4.ใบงาน เรื่อง วิเคราะห์ลักษณะเด่นเรื่อง หัวใจชายหนุ่ม

8.2 การประเมินผล

- 1.ตรวจแบบบันทึกคำศัพท์
- 2.ตรวจใบงาน เรื่อง ความเป็นมาและประวัติผู้แต่งเรื่อง หัวใจชายหนุ่ม
- 3.ตรวจใบงาน เรื่อง วิเคราะห์วิจารณ์เรื่อง หัวใจชายหนุ่ม
- 4.ตรวจใบงาน เรื่อง วิเคราะห์ลักษณะเด่นเรื่อง หัวใจชายหนุ่ม

9. ชิ้นงาน/ภาระงาน

9.1 ชิ้นงาน/ภาระงาน

- 1.แบบบันทึกคำศัพท์
- 2.ใบงาน เรื่อง ความเป็นมาและประวัติผู้แต่งเรื่อง หัวใจชายหนุ่ม
- 3.ใบงาน เรื่อง วิเคราะห์วิจารณ์เรื่อง หัวใจชายหนุ่ม
- 4.ใบงาน เรื่อง วิเคราะห์ลักษณะเด่นเรื่อง หัวใจชายหนุ่ม

10. การบูรณาการ

10.1 หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

☐ พอประมาณ	☐ มีเหตุผล
☐ มีภูมิคุ้มกัน	☐ มีความรู้
☐ มีคุณธรรม	

10.2 มาตรฐานสากล

☐ สื่อสารของภาษา	☐ ล้ำหน้าทางความคิด
☐ ผลงานสร้างสรรค์	☐ ใช้ทักษะชีวิต
☐ ใช้เทคโนโลยี	

10.3การบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ

บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้.....
เรื่อง..... มฐ.ที่.....

บันทึกหลังการสอน

ผลการจัดการเรียนรู้

.....

.....

ปัญหา/อุปสรรค

.....

.....

แนวทางแก้ไข/ปรับปรุง/พัฒนา

.....

.....

ลงชื่อ.....(ผู้บันทึก)

(.....)

...../...../.....

บันทึกความเห็นของผู้นิเทศแผนการจัดการเรียนรู้

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....(ผู้ตรวจ)

(.....)

...../...../.....

ใบงาน เรื่อง หัวใจชายหนุ่ม

ตอนที่ 1

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. เรื่อง หัวใจชายหนุ่ม เป็นบทพระราชนิพนธ์ในสมัยรัชกาลใด ทรงพระนามว่าอะไร

.....

2. เรื่อง หัวใจชายหนุ่ม ผู้แต่งทรงใช้พระนามแฝงว่าอย่างไร

.....

3. เรื่อง หัวใจชายหนุ่ม มีลักษณะการแต่งด้วยคำประพันธ์ประเภทใด

.....

4. นักเรียนคิดว่า เรื่อง หัวใจชายหนุ่ม มีความหมายว่าอย่างไร

.....

ตอนที่ 2

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนสรุปตามประเด็นที่กำหนด

ความเป็นมาและประวัติผู้แต่งเรื่อง หัวใจชายหนุ่ม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ใบงาน

เรื่อง หัวใจชายหนุ่ม

ตอนที่ 1

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. เรื่อง หัวใจชายหนุ่ม เป็นบทพระราชนิพนธ์ในสมัยรัชกาลใด ทรงพระนามว่าอะไร
.....รัชกาลที่ 6 ทรงพระนามว่า พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
2. เรื่อง หัวใจชายหนุ่ม ผู้แต่งทรงใช้พระนามแฝงว่าอย่างไร
.....รามจิตติ
3. เรื่อง หัวใจชายหนุ่ม มีลักษณะการแต่งด้วยคำประพันธ์ประเภทใด
.....นวนิยายร้อยแก้วในรูปแบบของจดหมาย
4. นักเรียนคิดว่า เรื่อง หัวใจชายหนุ่ม มีความหมายว่าอย่างไร
.....(พิจารณาตามคำตอบของนักเรียน โดยให้อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)

ตอนที่ 2

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนสรุปตามประเด็นที่กำหนด

ความเป็นมาและประวัติผู้แต่งเรื่อง หัวใจชายหนุ่ม

(พิจารณาตามคำตอบของนักเรียน โดยให้อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)

แบบบันทึกคำศัพท์

คำศัพท์	ความหมาย
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	
7.	
8.	
9.	
10.	

ตัวอย่างจดหมายถึงเพื่อน

63 หมู่ 1 ต.ตาคลี
อ.ตาคลี จ.นครสวรรค์

60140

30 ธันวาคม 2550

กบเพื่อนรัก

ปีใหม่นี้ว่าจะได้เจอกบที่บ้าน เลยไม่ได้เขียนจดหมายมาก่อน แต่เมื่อไปที่บ้านกบแล้วจึงทราบว่า กบมีกิจกรรมที่ต้องทำอยู่กรุงเทพฯ เราจึงเขียนจดหมายมาเพื่อถือโอกาสสวัสดิ์ปีใหม่ด้วย

เราได้รับจดหมายจากแห้วเมื่อวานนี้เอง แห้วเล่าว่า เขาเขียนเรียงความเรื่อง “พ่อของลูก” ได้รับรางวัลที่ 1 ด้วยนะ เราก็อดคิดถึงกบไม่ได้ เพราะกบเขียนเรียงความเก่งไม่แพ้แห้ว ไม่รู้ว่าจะไปเป็นที่หนึ่งในกรุงเทพฯ ด้วยหรือเปล่า

ตอนนี้แถวบ้านเรามีรถบรรทุกพิษไว้วิ่งกันทั้งวันทั้งคืน ฝุ่นค่อนข้างมาก แต่มันก็เป็นสิ่งจำเป็นที่พวกเราต้องอดทนกันมานาน กบคงไม่ต้องเจอฝุ่นอย่างบ้านเราใช่ไหม แต่ที่กบเคยเล่าว่ากรุงเทพฯ ไม่มีฝุ่นมากอย่างบ้านเราก็จริง แต่มีสิ่งที่น่ากลัวกว่านั้น คือ มีควันจากท่อไอเสียไง เราก็เลยพยายามปลอบใจตัวเองว่าถึงบ้านเราจะมีฝุ่นแต่ก็เป็นฝุ่นที่มีอันตรายน้อย

เรายังไม่มีอะไรจะเล่ามากนัก ช่วงนี้เตรียมตัวดูหนังสือสอบ เพราะจะต้องสอบระหว่างภาคในอีกไม่กี่วันนี้แล้ว เราหวังว่ากบก็คงกำลังเตรียมตัวอย่างหนักใช่ไหม กบเคยบอกเราว่า กบต้องพยายามเรียน เพราะเรามาจากต่างจังหวัดอย่าให้ใครดูถูกได้ใช่ไหม

สุดท้ายนี้ เราขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัย โปรดบันดาลให้กบมีความสุข เรียนเก่ง และสอบได้คะแนนดีๆ นะจ๊ะ

รักและคิดถึง

ชลรดี สิริวรวาท

ใบงาน เรื่อง วิเคราะห์วิจารณ์เรื่อง หัวใจชายหนุ่ม

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านเรื่อง หัวใจชายหนุ่ม แล้ววิเคราะห์วิจารณ์ตามหัวข้อต่อไปนี้

1. จุดมุ่งหมายในการแต่งเรื่อง หัวใจชายหนุ่ม

.....

.....

2. รูปแบบของเรื่อง หัวใจชายหนุ่ม

.....

.....

3. เนื้อหาและกลวิธีในการแต่งเรื่อง หัวใจชายหนุ่ม

.....

.....

.....

.....

4. ลักษณะของตัวละครในเรื่อง หัวใจชายหนุ่ม

- ประพันธ์

.....

- อูไร

.....

5. ทักษะของกวีและแนวคิดในการแต่งกายในเรื่อง หัวใจชายหนุ่ม

.....

.....

.....

.....

เฉลยใบงาน
วิเคราะห์วิจารณ์เรื่อง หัวใจชายหนุ่ม

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านเรื่อง หัวใจชายหนุ่ม แล้ววิเคราะห์วิจารณ์ตามหัวข้อต่อไปนี้

1. จุดมุ่งหมายในการแต่งเรื่อง หัวใจชายหนุ่ม

(ตัวอย่าง)

..... เพื่อความบันเทิง และผู้แต่งต้องการสะท้อนให้เห็นการปรับเปลี่ยนรับเอาอารยธรรมตะวันตกเข้ามาให้ผสมกลมกลืนกับวัฒนธรรมของไทย

2. รูปแบบของเรื่อง หัวใจชายหนุ่ม

..... เป็นนวนิยายร้อยแก้วในรูปแบบของจดหมาย

3. เนื้อหาและกลวิธีในการแต่งเรื่อง หัวใจชายหนุ่ม

..... เป็นการนำประเพณีวรรณกรรมแบบตะวันตกเข้ามาในวงวรรณกรรมไทย เนื้อหาในจดหมายเป็นการเล่าเรื่องราวชีวิตของนักเรียนนอกในยุคที่สังคมไทยกำลังปรับเปลี่ยนไปตามอิทธิพลของวัฒนธรรมตะวันตก กลวิธีในการแต่งถูกต้องตาม

รูปแบบของการเขียนจดหมายจริงทุกประการ ตัวละครเป็นประเภทหลายมิติ สมเหตุสมผล การใช้สำนวนภาษานั้น

สอดคล้องกับลักษณะของตัวละคร เนื้อหาในจดหมายแสดงออกอย่างตรงไปตรงมาเหมือนจดหมายส่วนตัวต่างๆ ไป

4. ลักษณะของตัวละครในเรื่อง หัวใจชายหนุ่ม

- ประพันธ์ เป็นตัวแทนหนุ่มไทยที่ไปศึกษาต่อต่างประเทศและมีความเด่นชัดในด้านความรักเมืองไทย และการ

นำเอาวัฒนธรรมของตะวันตกมาผสมผสานรวมกันกับวัฒนธรรมของไทย

- อุไร เป็นสาวทันสมัยใจตะวันตก และเป็นหญิงสาวที่มีความทันสมัย มีพฤติกรรมตะวันตกอย่างชัดเจน โดย

ผู้ประพันธ์ได้ถ่ายทอดลักษณะของตัวละครได้อย่างชัดเจน

5. ด้านทัศนะของกวีและแนวคิดในการแต่งกายในเรื่อง หัวใจชายหนุ่ม

.....พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงแสดงพระราชดำริของพระองค์ผ่านตัวละครต่างๆ ในทัศนะต่างๆ เช่น

.....ประพันธ์แสดงทัศนะเกี่ยวกับเรื่องประเพณีการคลุมถุงชน การแต่งงานกับหญิงต่างชาติ การมีภรรยาหลายคน เป็นต้น

.....และทรงเสนอแนวคิดผ่านตัวละครเอก คือ ประพันธ์ ผู้ซึ่งแสดงความรังเกียจ ถูกบ้านเกิดเมืองนอน แต่กลับไปชื่นชม

.....นิยมวัฒนธรรมตะวันตก แนวคิดสำคัญของเรื่อง คือ การรู้จักอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยอันดีงาม และเลือกรับเอาวัฒนธรรม

.....ตะวันตกบางประการมาปรับเปลี่ยนให้สังคมไทยเจริญก้าวหน้า

(พิจารณาตามคำตอบของนักเรียน โดยให้อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)

ใบงาน เรื่อง วิเคราะห์ลักษณะเด่นเรื่อง หัวใจชายหนุ่ม

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนรายงานผลการวิเคราะห์ลักษณะเด่นเรื่อง หัวใจชายหนุ่ม โดยเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ และวิถีชีวิตในอดีต

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

เฉลยใบงาน
วิเคราะห์วิจารณ์เรื่อง หัวใจชายหนุ่ม

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนรายงานผลการวิเคราะห์ลักษณะเด่นเรื่อง หัวใจชายหนุ่ม โดยเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ และวิถีชีวิตในอดีต

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(พิจารณาตามคำตอบของนักเรียน โดยให้อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)

ภาคผนวก ข

แบบทดสอบวัดความคิดวิเคราะห์ จากการเรียนรู้

วิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

คำชี้แจง จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

ข้อความต่อไปนี้ใช้ตอบคำถามข้อ 1 - 5

“การหุงต้มหรืออุ่นอาหารในไมโครเวฟช่วยลดความยุ่งยากในชีวิตให้คนเมืองที่ต้องฝากท้องไว้กับอาหารถุงหรืออาหารสำเร็จรูปประเภทบรรจุกล่องมาจากร้านได้เป็นอย่างดี เพราะเมื่อกลับถึงบ้านเพียงแค่นำอาหารใส่ไปในไมโครเวฟสัก 3 นาที ก็กินได้แล้ว

อย่างไรก็ตามไม่ควรอุ่นหรือหุงต้มอาหารที่มีไขมันในภาชนะพลาสติก เนื่องจากเมื่อไขมันเจอความร้อนสูง พลาสติกจะรวมตัวกับไขมันแล้วปล่อยสารพิษที่เรียกว่า “ไดออกซิน” ซึ่งเป็นสารก่อมะเร็งที่ร้ายแรงที่สุดตัวหนึ่งออกมา ทั้งนี้มีรายงานหลายชิ้นระบุว่าพบสารพิษจากพลาสติกปนเปื้อนอยู่ในอาหารไมโครเวฟ”

1.ข้อความข้างต้นเกี่ยวกับเรื่องอะไร

- ก.สารก่อมะเร็ง
- ข.สารพิษจากพลาสติก
- ค.ประโยชน์ของไมโครเวฟ
- ง.ข้อดีข้อเสียของไมโครเวฟ

2.สาระสำคัญที่ผู้เขียนต้องการเสนอแก่ผู้อ่านคืออะไร

- ก.วิธีการใช้ไมโครเวฟที่ถูกต้อง
- ข.โรคมะเร็งสามารถเป็นได้ทุกคน
- ค.ไมโครเวฟมีทั้งประโยชน์และโทษ
- ง.ใช้ไมโครเวฟผิดวิธีทำให้เกิดสารก่อมะเร็งได้

3.หากเราจะใช้ไมโครเวฟให้ปลอดภัย ควรใช้อย่างไร

- ก.ไม้อุ่นอาหารในภาชนะพลาสติก
- ข.ไม้อุ่นหรือหุงต้มอาหารที่มีไขมันในภาชนะพลาสติก
- ค.อุ่นอาหารทุกชนิดในภาชนะพลาสติก ยกเว้นอาหารที่มีไขมัน
- ง.อุ่นอาหารที่มีไขมันด้วยภาชนะพลาสติก แต่ใช้ความร้อนไม่มาก

4.ใครมีโอกาสเป็นมะเร็งมากที่สุดเมื่อใช้ไมโครเวฟ

- ก.เวียรุ่นนมกล่องในไมโครเวฟด้วยแก้วพลาสติก
- ข.หมากอุ่นน้ำเต้าหู้ในไมโครเวฟด้วยแก้วสีชา
- ค.ณเดชน์อุ่นอาหารในไมโครเวฟด้วยถ้วยเซรามิก
- ง.บอยตั้มบะหมี่กึ่งสำเร็จรูปในไมโครเวฟด้วยถ้วยกระเบื้อง

5.นักเรียนคิดว่าจะเป็นคนหนึ่งที่ใช้ไมโครเวฟหรือไม่ เพราะอะไร

- ก.ใช่ เพราะสะดวก
- ข.ไม่ใช่ เพราะไม่สะดวก
- ค.ไม่ใช่ เพราะใช้ไมโครเวฟแล้วเป็นมะเร็ง
- ง.ใช่ เพราะซื้ออาหารสำเร็จรูปมารับประทานที่บ้านได้

ข้อความต่อไปนีใช้ตอบคำถามข้อ 6 - 10

“มะเขือเทศเป็นผลไม้ที่น่าทึ่งเพราะมีประโยชน์นานัปการ และมีสารอาหารที่ทรงคุณค่าที่ร่างกายควรได้รับ กล่าวคือ มะเขือเทศมีวิตามิน C ช่วยบำรุงสายตา ช่วยส่งเสริมการทำงานของกระบวนการผลิตเซลล์ผิว ส่วนวิตามิน K ในมะเขือเทศ ช่วยให้เกล็ดเลือดแข็งแรง ลดอาการเลือดออกตามไรฟัน และวิตามิน E ช่วยบำรุงเส้นเลือดฝอยให้แข็งแรง นอกจากนี้ มะเขือเทศยังมีวิตามิน B 12 และธาตุเหล็ก ช่วยป้องกันโรคโลหิตจาง กรดอะมิโน ช่วยบำรุงประสาท และสารสีแดงในมะเขือ คือสารไลโคปีน ช่วยป้องกันโรคมะเร็ง จะเห็นได้ว่ามะเขือเทศ มีประโยชน์ต่อร่างกายเป็นอย่างยิ่ง”

6.ข้อความข้างต้นกล่าวถึงอะไร

- ก.สารอาหารในมะเขือเทศ
- ข.ประโยชน์ของมะเขือเทศ
- ค.วิตามินที่มีอยู่ในมะเขือเทศ
- ง.ประโยชน์และโทษของมะเขือเทศ

7. สาระสำคัญที่สุดของข้อความนี้คืออะไร

- ก. มะเขือเทศเป็นผลไม้ที่น่าทึ่ง
- ข. มะเขือเทศช่วยป้องกันโรคได้
- ค. เราควรรับประทานมะเขือเทศทุกวัน
- ง. มะเขือเทศมีประโยชน์ต่อร่างกายมนุษย์

8. เมื่อนักเรียนอ่านข้อความข้างต้นแล้ว ควรทำอย่างไร

- ก. รับประทานมะเขือเทศทุกวันเพื่อฟันที่แข็งแรง
- ข. รับประทานมะเขือเทศทุกวันเพื่อช่วยป้องกันโรคไข้หวัด
- ค. รับประทานมะเขือเทศทุกวันเพื่อช่วยให้ผิวสวย
- ง. รับประทานซอสมะเขือเทศเพื่อให้ได้รับสารอาหารจากมะเขือเทศ

9. จากข้อมูลข้างต้น การแสดงเหตุผลข้อใดน่าเชื่อถือ

- ก. แนนรับประทานมะเขือเทศเป็นประจำอาจจะมีสติปัญญาดี
- ข. น้อยรับประทานมะเขือเทศเป็นประจำอาจจะมีรูปร่างดี
- ค. นิครับประทานมะเขือเทศเป็นประจำอาจจะมีผิวสวย
- ง. นุ่นรับประทานมะเขือเทศเป็นประจำอาจจะมีโรคมะเร็ง

10. หากนักเรียนรับประทานวิตามิน อี ทุกวันจะได้รับผลอย่างไร

- ก. กระดูกแข็งแรง
- ข. ไม่มีเลือดออกตามไรฟัน
- ค. สายตาปกติ ไม่สั้นหรือไม่ยาว
- ง. เส้นเลือดไม่เปราะหรือแตกง่าย

เพลงต่อไปนี้ใช้ตอบคำถามข้อ 11 – 15

เพลง ฤดูที่แตกต่าง โดย บอย โกสิยพงษ์

หากเปรียบกับชีวิตของคน

เมื่อยามสุขสันต์ใจมันยังไม่อยู่

ก็คงเปรียบได้กับฤดู

คงเป็นฤดูที่แสนสดใส

(และ/แต่) ถ้าวันหนึ่งวันไหน
 ที่ใจเจ็บทนทุกข์ ดังพายุที่โหมเข้าใส่
 บอกกับตัวเองเอาไว้
 ความเจ็บต้องมีวันหาย
 ไม่ต่างอะไรที่เราต้องเจอทุกฤดู
 อดทนเวลาที่ฝนพรำ
 อย่างน้อยก็ทำให้เราได้เห็นถึงความแตกต่าง
 เมื่อวันเวลาที่ฝนจาง
 ฟ้าก็คงสว่างและทำให้เราได้เข้าใจ
 ว่ามันคุ้มค่า(แค่)ไหนที่เฝ้ารอ
 เมื่อวันที่ต้องเจ็บซ้ำใจ
 จากความผิดหวังจนใจมันรับไม่ทัน
 เป็นธรรมดาที่เราต้องไหวหวั่น
 กับวันที่อะไรมันเปลี่ยนไป
 (และ/แต่) ถ้าวันหนึ่งวันไหน
 ที่ใจเจ็บทนทุกข์ ดังพายุที่โหมเข้าใส่
 บอกกับตัวเองเอาไว้
 ความเจ็บต้องมีวันหาย
 ไม่ต่างอะไรที่เราต้องเจอทุกฤดู
 อย่าไปกลัวเวลาที่ฟ้าไม่เป็นใจ
 อย่าไปคิดว่ามันเป็นวันสุดท้าย
 น้ำตาที่ไหลย่อมมีวันจางหาย
 หากไม่รู้จักเจ็บปวดก็คงไม่ซึ่งถึงความสุขใจ
 อดทนเวลาที่ฝนพรำ
 อย่างน้อยก็ทำให้เราได้เห็นถึงความแตกต่าง
 เมื่อวันเวลาที่ฝนจาง

ฟ้าก็คงสว่างและทำให้เราได้เข้าใจ

ว่ามันคุ้มค่า (แค่ไหนที่เฝ้ารอ)

11.สาระสำคัญของเพลงนี้คืออะไร

- ก.ฤดูกาลที่เปลี่ยนแปลงไป
- ข.ความเปลี่ยนแปลงของชีวิตคน
- ค.ชีวิตคนมีทั้งความทุกข์และความสุข
- ง.เกิดเป็นมนุษย์ต้องมีความอดทน

12.เมื่อมีความทุกข์เราควรทำอย่างไร

- ก.ห้ามคิดถึงสิ่งที่ทำให้เกิดความทุกข์
- ข.ความทุกข์ความสุขผ่านเข้ามาเหมือนกับฤดู
- ค.บอกตัวเองว่าเวลาทำให้ทุกสิ่งทุกอย่างผ่านไป
- ง.อดทนในยามทุกข์เพราะมันจะผ่านไปเหมือนฤดู

13.ข้อใดกล่าวถูกต้องมากที่สุดและสามารถนำไปเป็นแนวทางในการดำรงชีวิต

- ก.ฤดูฝนทำให้เกิดความทุกข์
- ข.ฤดูที่สดใสทำให้คนมีความสุข
- ค.ความอดทนทำให้เราผ่านความทุกข์ไปได้
- ง.ความเข้าใจธรรมชาติทำให้เราไม่มีความทุกข์

14.เพลงนี้ผู้แต่งมีวัตถุประสงค์ใด

- ก.สั่งสอน
- ข.เชิญชวน
- ค.ให้กำลังใจ
- ง.แนะนำ

15.พฤติกรรมของใครน่าจะตรงกับแนวคิด เพลง ฤดูที่แตกต่าง มากที่สุด

- ก.ญาติขอมเดินตากฝนกลับบ้าน
- ข.คิมพร้อมอยู่เสมอไม่ว่าฤดูไหน
- ค.แอนไม่ออกไปไหนเลยเวลาฝนตก
- ง.ณเดชหลบฝนใต้ชายคารอฝนหยุด

ภาคผนวก ค

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

ครั้งที่.....แผนการเรียนรู้อัน.....

คำชี้แจง : ครูสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในแต่ละกลุ่มระหว่างเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับคะแนน

กลุ่ม ที่	1.การแบ่งหน้าที่การทำงาน			2.ความรับผิดชอบต่อตนเองและกลุ่ม			3.การช่วยเหลือกันและกัน (คนเก่งช่วยคน			4.มีการแบ่งเวลาได้เหมาะสม			5.มีการแสดงความ			6.มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีภายในกลุ่ม			7.มีความพยายามที่จะบรรลุเป้าหมายไป			8.มีภาวะผู้นำและผู้ตาม			รวม 24 คะแนน
	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1				
1																									
2																									
3																									
4																									
5																									
รวม																									

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

เกณฑ์การให้คะแนน

มาก	ให้	3	คะแนน
ปานกลาง	ให้	2	คะแนน
น้อย	ให้	1	คะแนน

ภาคผนวก ง

**แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม
เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
วิชาภาษาไทย เรื่องหัวใจชายหนุ่ม**

ข้อที่	รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
ด้านบรรยากาศการเรียน						
1	บรรยากาศของการเรียนเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม					
2	บรรยากาศของการเรียนทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่องานตนเอง และกลุ่ม					
3	บรรยากาศของการเรียนสนับสนุนให้นักเรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนได้					
4	บรรยากาศของการเรียนทำให้นักเรียนเกิดความคิดที่หลากหลาย					
5	บรรยากาศของการเรียนเปิดโอกาสให้นักเรียนพัฒนาความคิด					
ด้านกิจกรรมการเรียน						
1	กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับเนื้อหา					
2	กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความรู้ความคิด					
3	กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมการคิดและตัดสินใจ					
4	กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักเรียนกล้าคิดกล้าตอบ					
5	กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักเรียนมีโอกาสแสดงความคิดเห็น					
6	กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักเรียนเข้าใจในเนื้อหามากขึ้น					
7	กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกัน					

ข้อที่	รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
ประโยชน์ที่ได้รับ						
1	การจัดการเรียนรู้ทำให้เข้าใจเนื้อหาได้ง่าย					
2	การจัดการเรียนรู้ทำให้จดจำเนื้อหาได้					
3	การจัดการเรียนรู้ทำให้นักเรียนนำวิธีการเรียนรู้ไปใช้ในวิชาอื่นๆ					
4	การจัดการเรียนรู้ทำให้นักเรียนพัฒนาทักษะการคิดที่สูงขึ้น					
5	การจัดการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนตัดสินใจโดยใช้เหตุผล					
6	ช่วยพัฒนาการใช้ทักษะการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล					
7	การจัดการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนเห็นประโยชน์ของการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น					
8	กิจกรรมการเรียนการสอนนี้ทำให้ได้ทำงานร่วมกับผู้อื่น					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ – นามสกุล

นางสาวสุชาดา ปิติพร

ประวัติการศึกษา

ปี พ.ศ.2556

ศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) สาขาภาษาไทย

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

ตำแหน่งและสถานที่ทำงานปัจจุบัน

ครูอัตราจ้าง กลุ่มสาระการงานอาชีพ

และเทคโนโลยี โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียน

